ROMA

DAN ER. GRIGORESCU

PREFAȚĂ
ȘI COMENTARII
LA FOTOGRAFII

CONSTANTIN LUCACI

EDITURA SPORT-TURISM

MA

Iată o carte ce-și propune să reconstituie imaginea orașului care, timp de două milenii, a fost, deseori, centrul civilizației mondiale, punct de plecare al gîndirii estetice, încrucișarea drumurilor civilizației și culturii din Orient și Occident.

De la forța și rigoarea lumii antice pînă la efortul titanic de autodepășire al unui Michelangelo, Cetatea păstrează imaginea fiecărui secol care și-a lăsat splendorile sale de forme și culoare, rezultate ale gîndirii marilor spirite umane.

Legendara Romă, orașul celor șapte coline, se desfășoară, în perspectiva istoriei, ca cetatea cea mai puternică din lume. Fondatorii săi sînt urmașii eroilor Troiei, cîntați de Virgiliu în minunata Eneidă.

ROMA

Această «Urbe», mîndria neînfrînților romani, a reprezentat în toate timpurile, prin arhitectura sa, expresia cea mai directă a gloriei și continuității civilizației.

Grandoarea prin care a trecut supraviețuiește în construcțiile sale.

Destinul Romei este, poate, destinul omenirii de-a lungul Istoriei. Oraș construit, ars, distrus și refăcut de atîtea ori, Roma exprimă, prin grandioasele sale monumente, forța progresului.

În desfășurarea veacurilor sale de existență, cunoaște strălucirea, prosperitatea, trece apoi prin decadență, invazii barbare și renaștere.

Cu toată vitregia timpurilor, Roma își continuă, neclintită, drumul către civilizație și cultură, păstrîndu-și locul de capitală morală a lumii.

ORAȘUL ETERN...

Roma, și mai ales ideea Romei, cu misterul și poezia ei, a atras, din toate timpurile, personalități ale gîndirii și literaturii universale. Marele Goethe a fost, din tinerețe, tulburat de fascinația ei. Stendhal, Chateaubriand, Byron, Gogol, Taine și atîția alții și-au construit visele în acest Univers unic, unde a fost plămădit trecutul, prezentul și viitorul geniului uman.

Roma poate fi comparată cu un monument al omenirii.

Orașul este încărcat de istorie, fiecare piatră fiind un episod care întregește marea epopee. Pietrele își au valoarea lor. Dante spunea că sînt «*Degne di reverenza*».

Evident, un asemenea oraș, unde fiecare constructor și-a dat plenitudinea forței sale, unde fiecare epocă și-a glorificat aspirațiile, nu poate fi decît mare, grandios. Mare în sens de respirație, de concepție.

ROMA ESTE UN PANTHEON

Nu ne mirăm dacă Giaccomo Leopardi, în 1822, ajuns de curînd în «Urbe», se sperie și scrie surorii sale: «*Toată această măreție a Romei nu face decît să amplifice distanțele... sînt atîtea spații risipite printre oameni în loc să fie spații locuite de oameni... vreau să spun că dacă oamenii ar avea nevoie să locuiască astfel, dacă ar trebui să umble ca în aceste străzi, piețe, biserici, nu ar ajunge globul pentru a cuprinde spița umană*».

Despre «Orașul etern» s-au scris și s-au publicat volume nesfîrșite. Istoria, arta, cultura sa — interdependente — presupun studii aprofundate.

Albumul de față, realizat de un artist dotat, cult și sensibil, este o istorie spirituală, în imagini, a Romei.

Autorul nu își propune o istorie științifică, cu toată bogăția reproducerilor. De asemenea, nu este nici un ghid turistic.

Dan Eremia Grigorescu retrăiește epopeea «Urbei».

Itinerarul lui începe cu Forum-ul roman, drum trasat de legendarul Romulus, care pornește de la Palatin, în acea epocă o cetate cu șanțuri și ziduri fortificate prevăzute cu patru porți: «*Roma Quadrata*».

Este o simplă coincidență.

În continuare nu se respectă nici un fel de ordine istorică, cronologică. Autorul este fascinat de tumultul acestor imagini care-i oferă nesfîrșite laturi și perspective, evocînd glorii, tragedii și poezie.

De la fabulosul Colosseo — operă gigantică, unde geniul constructor înaltă ziduri de mare frumusețe și armonie – destinat să fie arena unde aveau să se desfășoare acte de nemaipomenită cruzime, spre desfătarea unor oameni din acele timpuri, pînă la nobilul și armoniosul Campidoglio, unde Francesco Petrarca este încoronat cu lauri, asemenea regilor, mărturie a unor vremuri de adevărată prețuire a culturii, poeziei și artelor.

Dan Eremia Grigorescu retrăiește istoria, vibrează în fața operei de artă, o fixează după legile știute de el și o transmite cititorului. Este o invitație la un dialog cu istoria, civilizația și cultura de milenii. O face spontan, cu sensibilitate și discreție, evitînd didacticul, schema.

Personalitate complexă, receptivă, autorul privește Roma ca un artist modern și nu rezistă unor tentații ce stîrnesc imaginația și înțelegerea omului de cultură contemporan. Astfel, apar redări ale unor structuri ale materialelor unde timpul și-a imprimat urmele trecerii sale. Coaja de pin, ce pare o savantă structură constructivistă, pietrele cărării ce duc spre Stînca Tarpeiană, încărcate de mister, sugerează parcă pietrificarea pașilor omenirii de-a lungul mileniilor.

Asemănare stranie cu urma pașilor pe Lună!

Detalii ale zidurilor, construcții de piatră și cărămidă, ce conțin o enormă istorie, sînt reprezentate și ca frumusețe în sine. Elemente antice, văzute dintr-un unghi anume, devin opere ce par a face legătura între trecut și prezent.

Imaginea Romei, oraș al fîntînilor, cu splendoarea ape-

ROMA

lor și noblețea marmorei, este fixată în aceste pagini în dorința de a ni le aminti cu inima, de a rămîne în suflet și a ne trezi nostalgia unor vremi și locuri.

Albumul se adresează tuturor și fiecăruia. Cultura, istoria sînt transmise pe cale afectivă, sensibil, ca operă de artă închegată de milenii.

În ansamblu, imaginea devine, pe cale indirectă, instrucție.

Imaginile au personalitate, autorul nu caută spectaculosul deși ar fi putut s-o facă. Roma oferă această posibilitate.

Dan Eremia Grigorescu o privește din alt unghi, neexploatat și necomercial. El evită acest spectaculos pe care măreția Romei îl oferă direct și caută misterul, frumusețea inclusă în formă, echilibru și material. Acel inefabil, care planează deasupra Cetății, nedescoperit de grăbiții turiști cu ghidul în mînă și necuprins în flash-urile milioanelor de obiective.

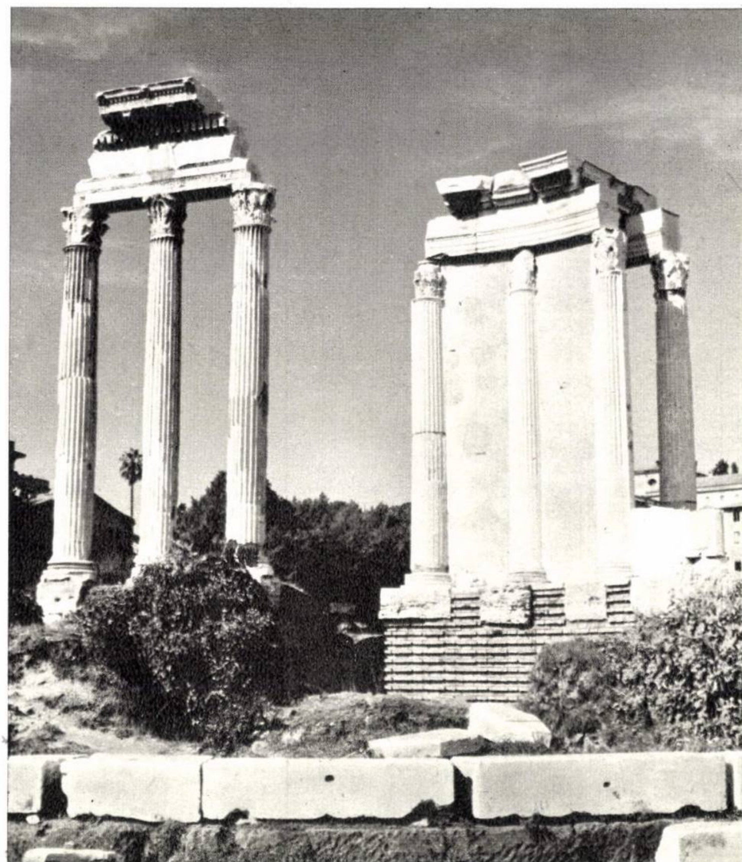
În evocările sale, artistul găsește finețea acelor degradeuri cu valențe picturale. Cînd este culoare, tonalitățile sînt calde, interferențele atît de apropiate încît mozaicul, peisajul, arhitectura devin un tot acoperit de mister: *misterul creației.*

1

2

3

4

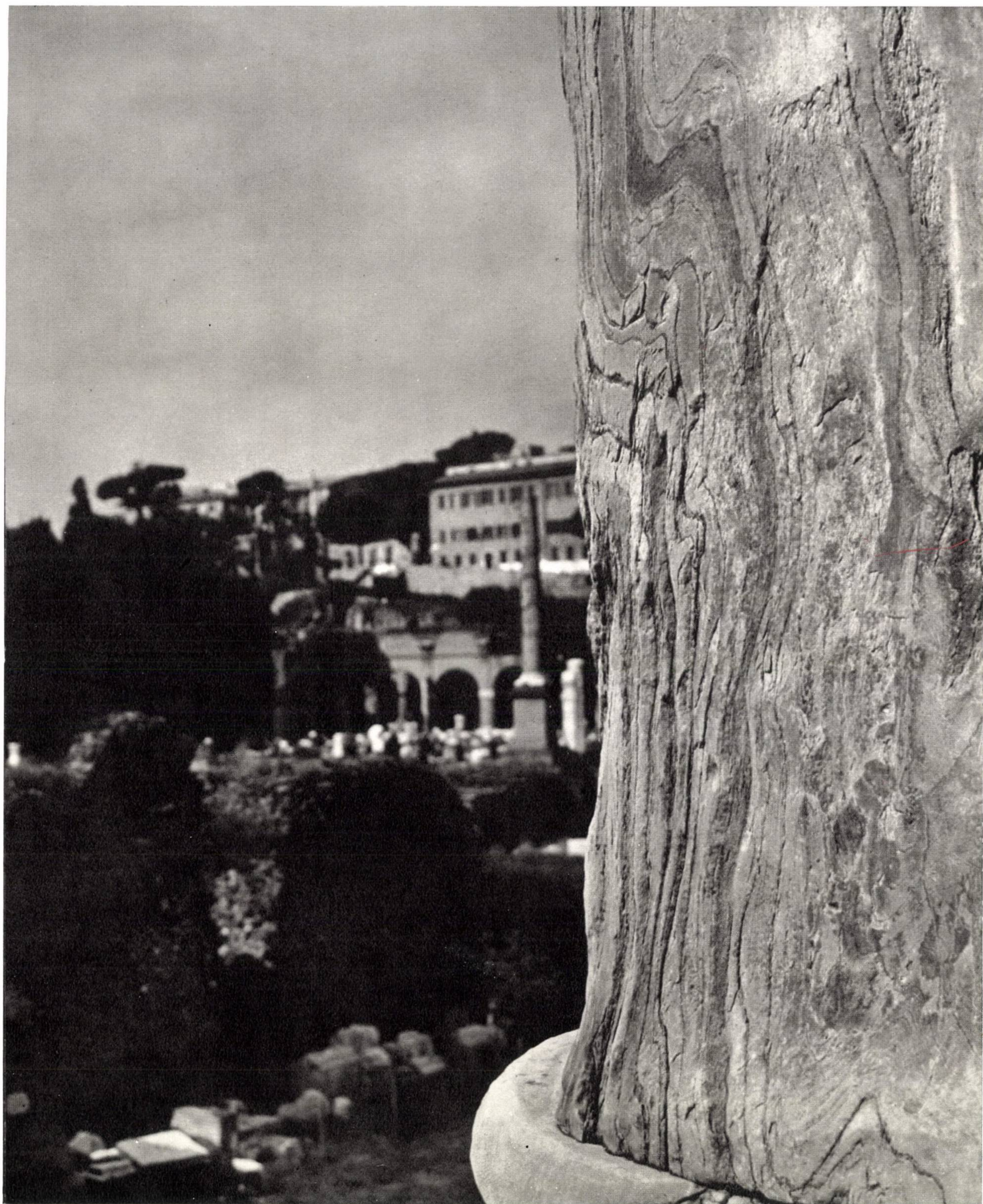

5

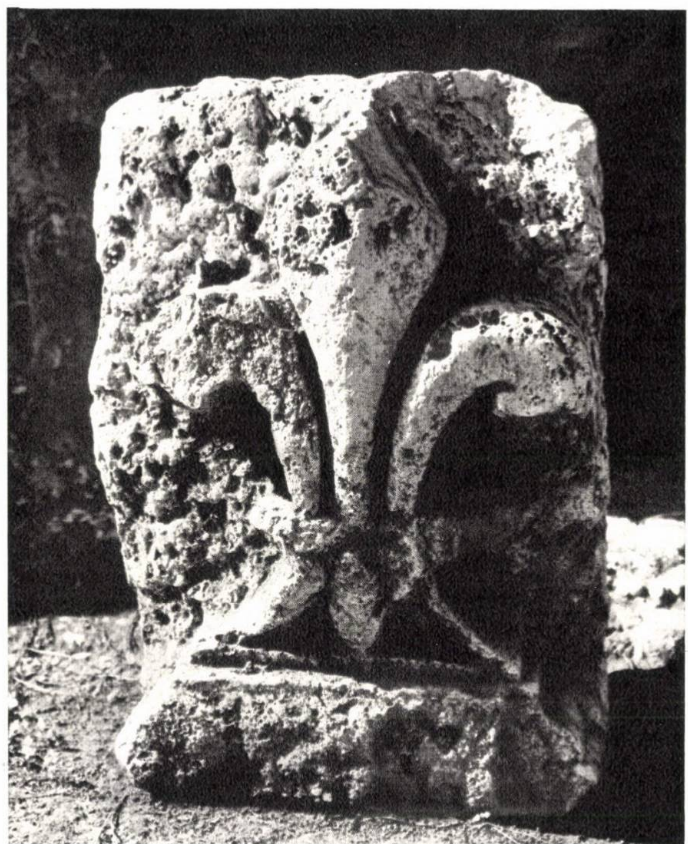

10

11

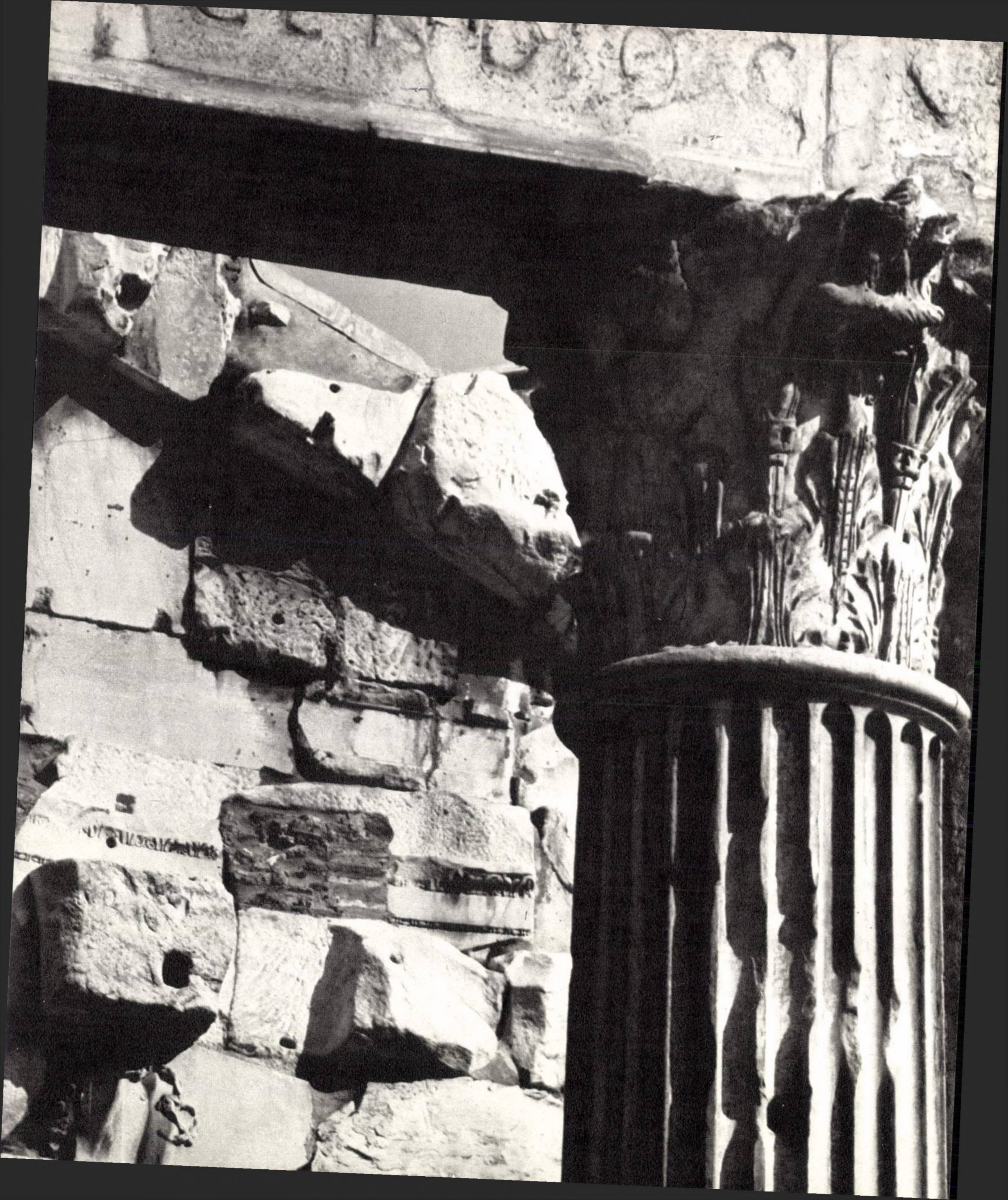
12

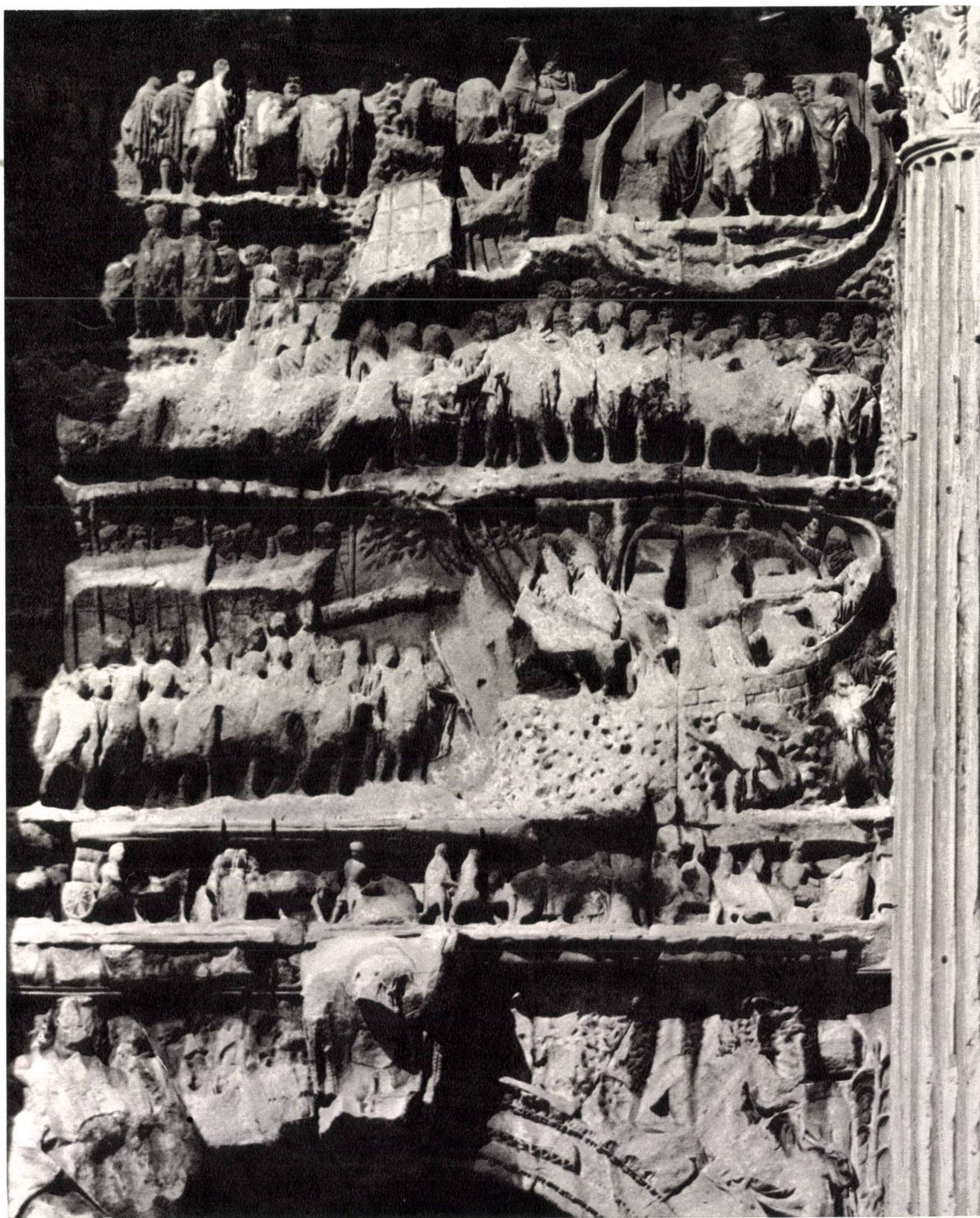

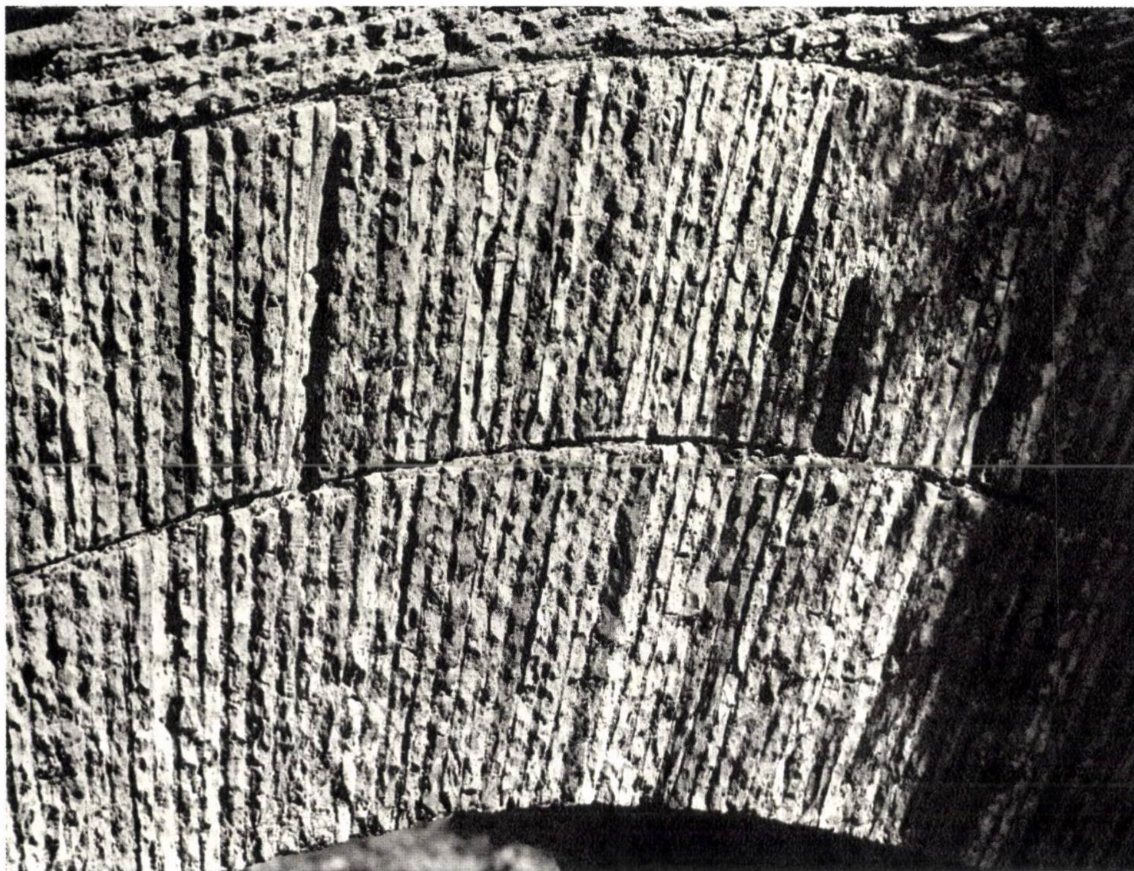

16

17

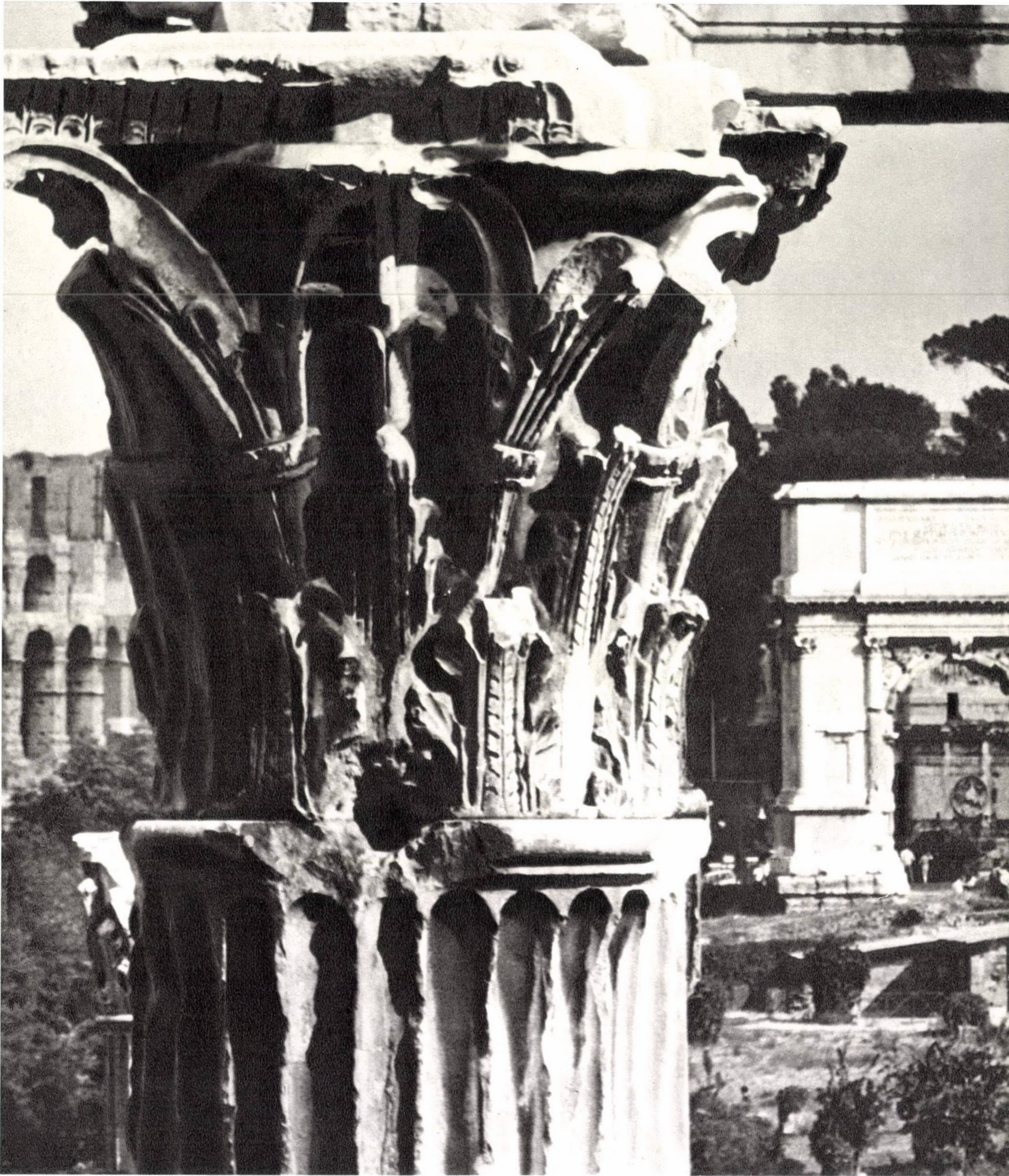

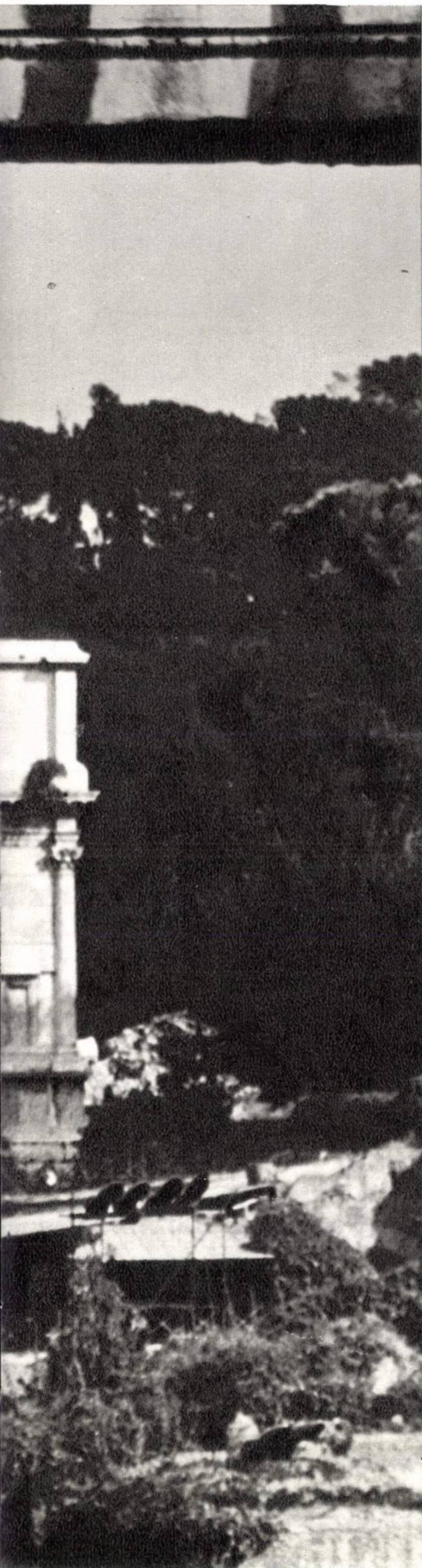
18

19

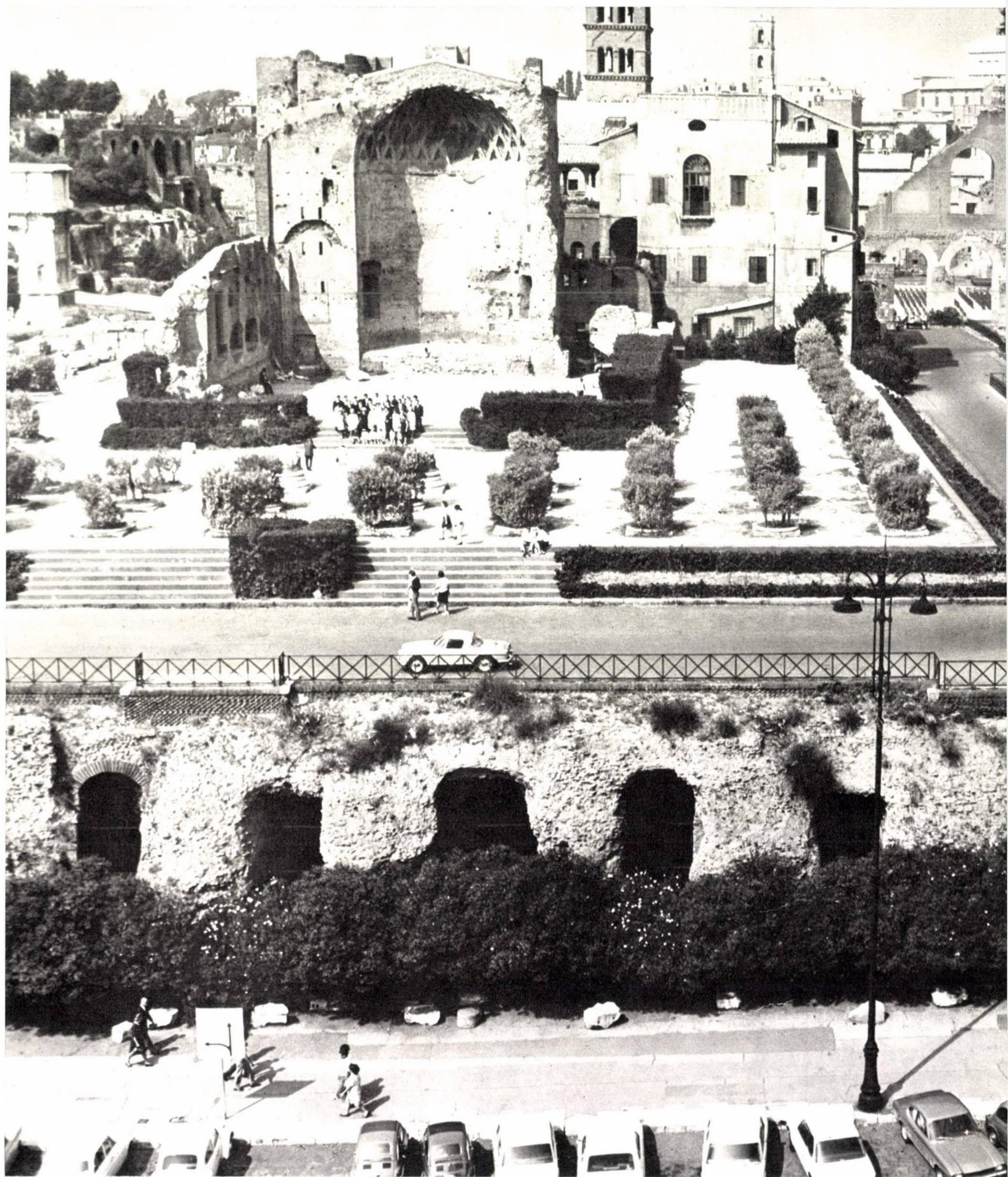

21

22

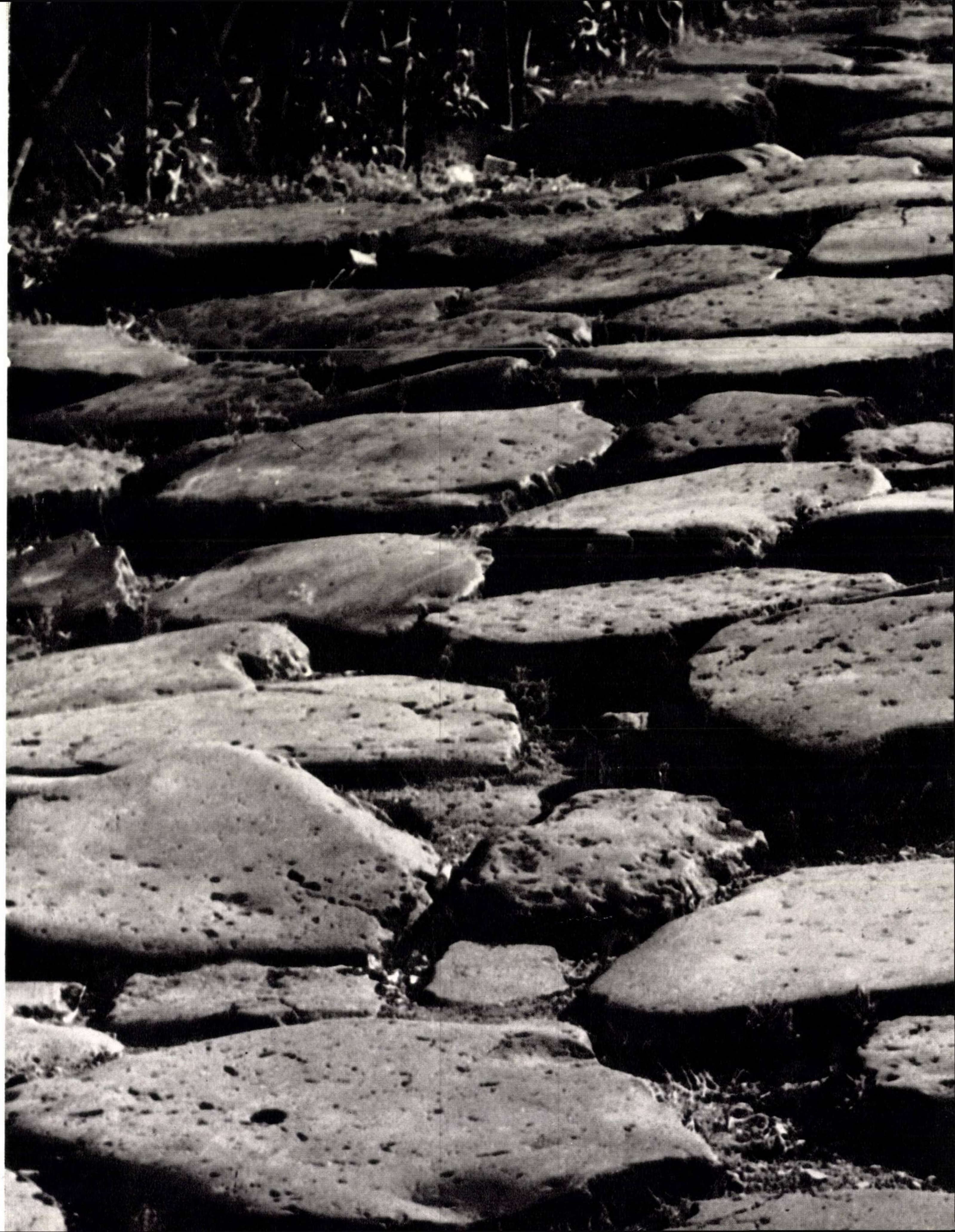

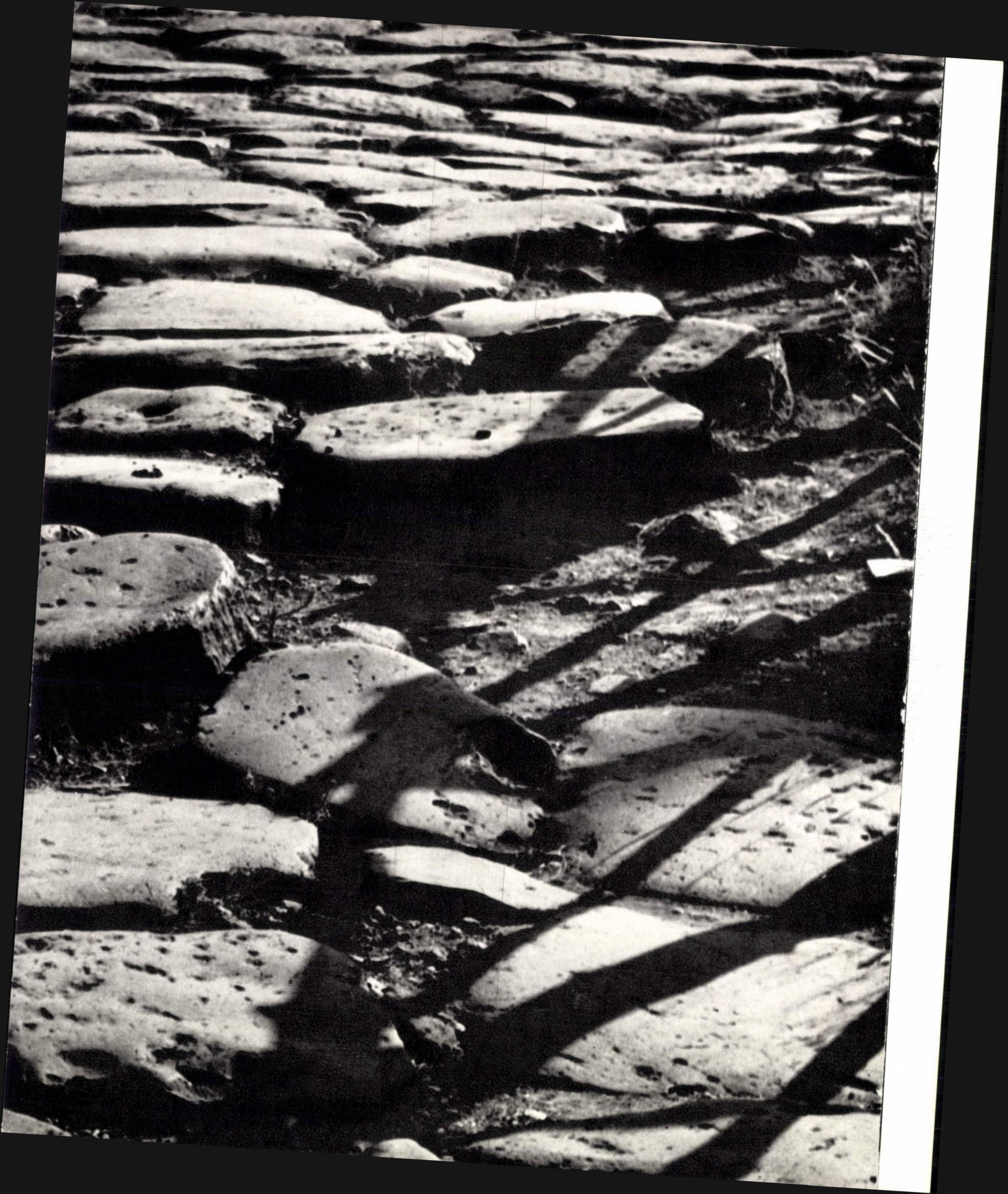

25

26

28

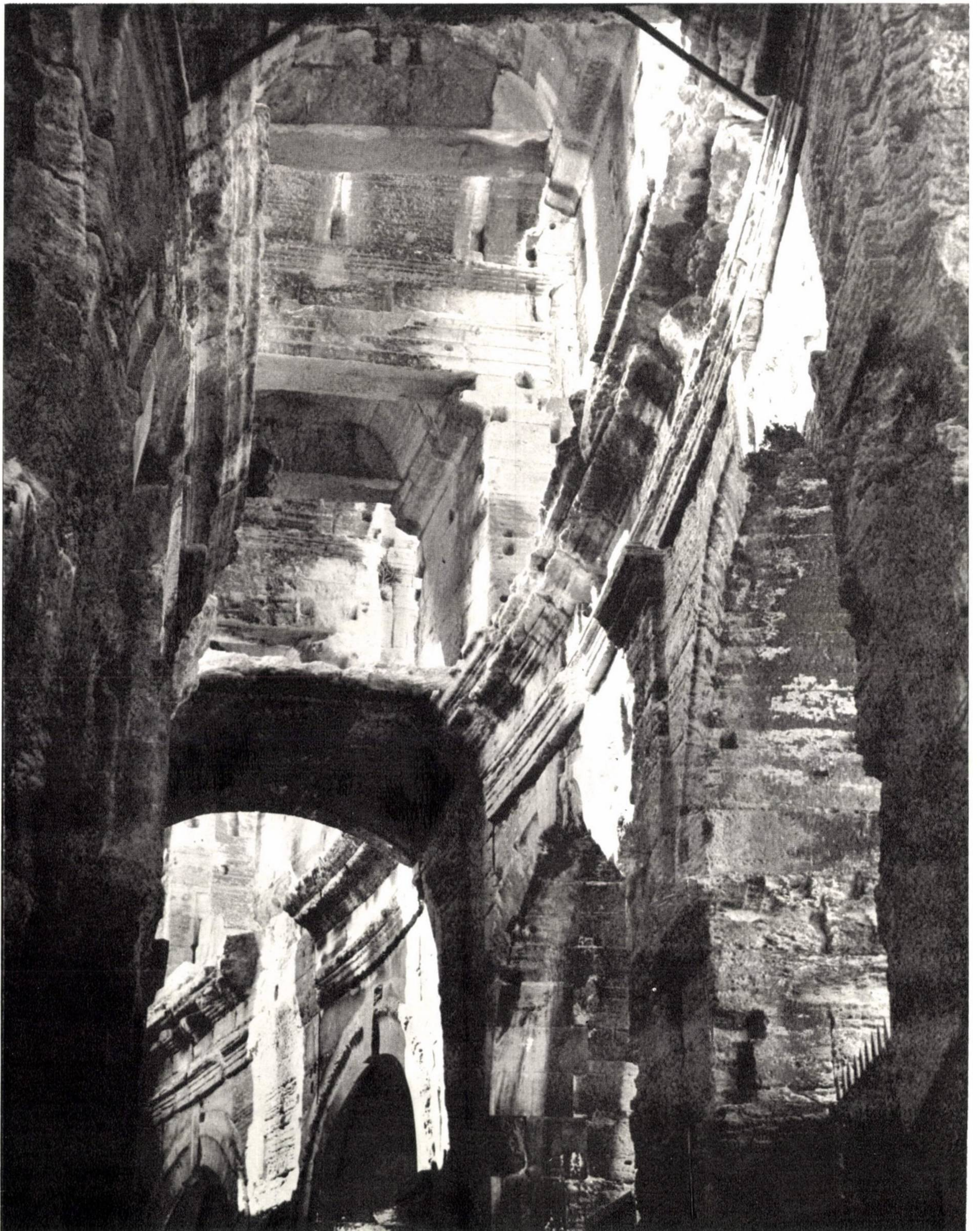
30

31

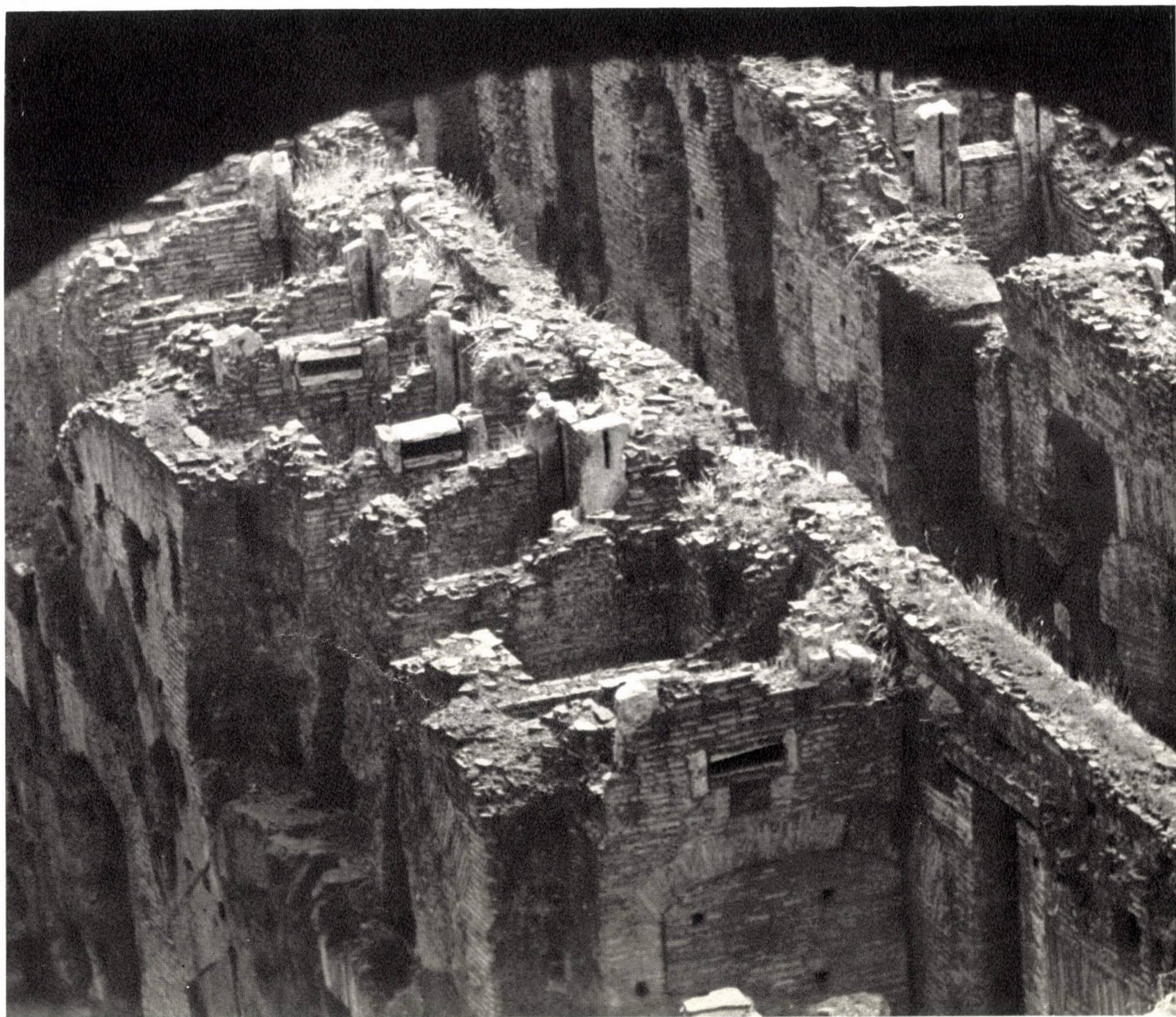
32

33

35

38

39

40

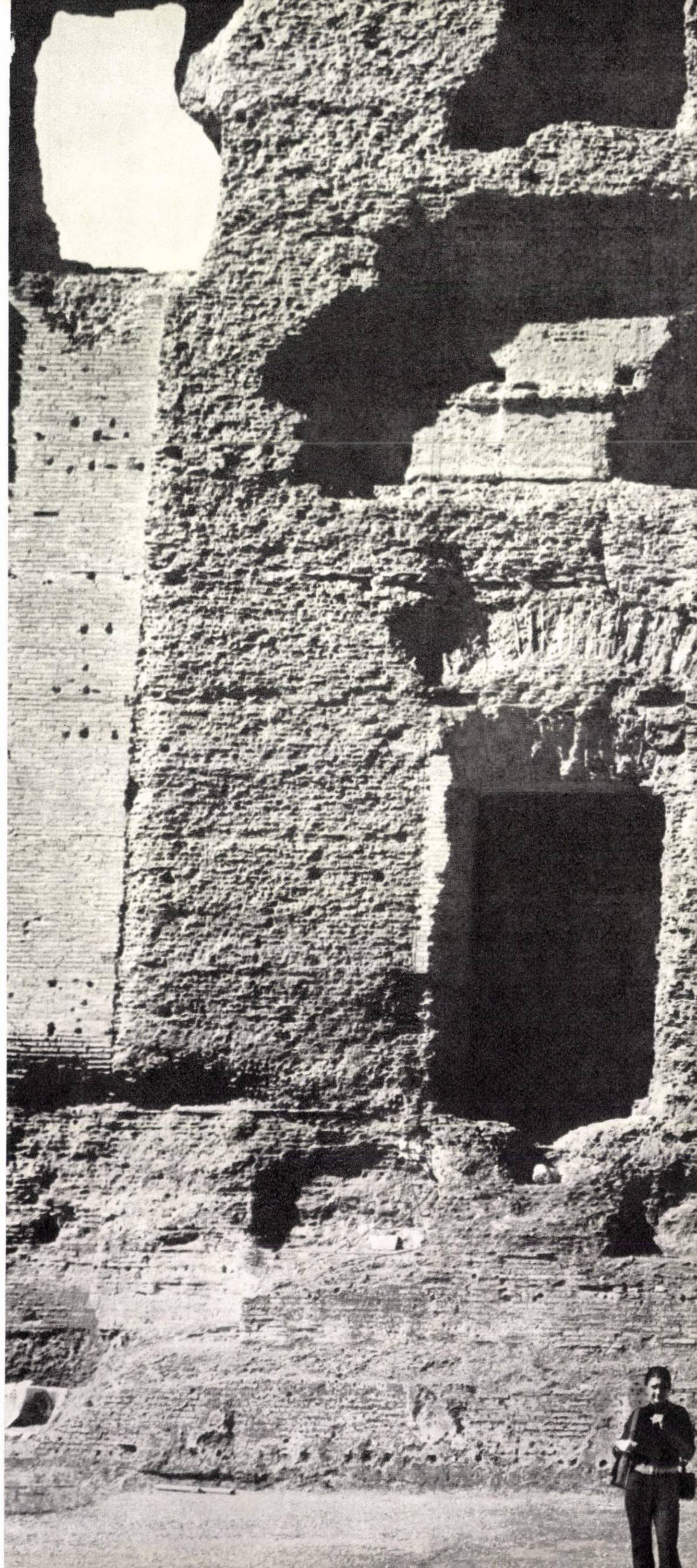

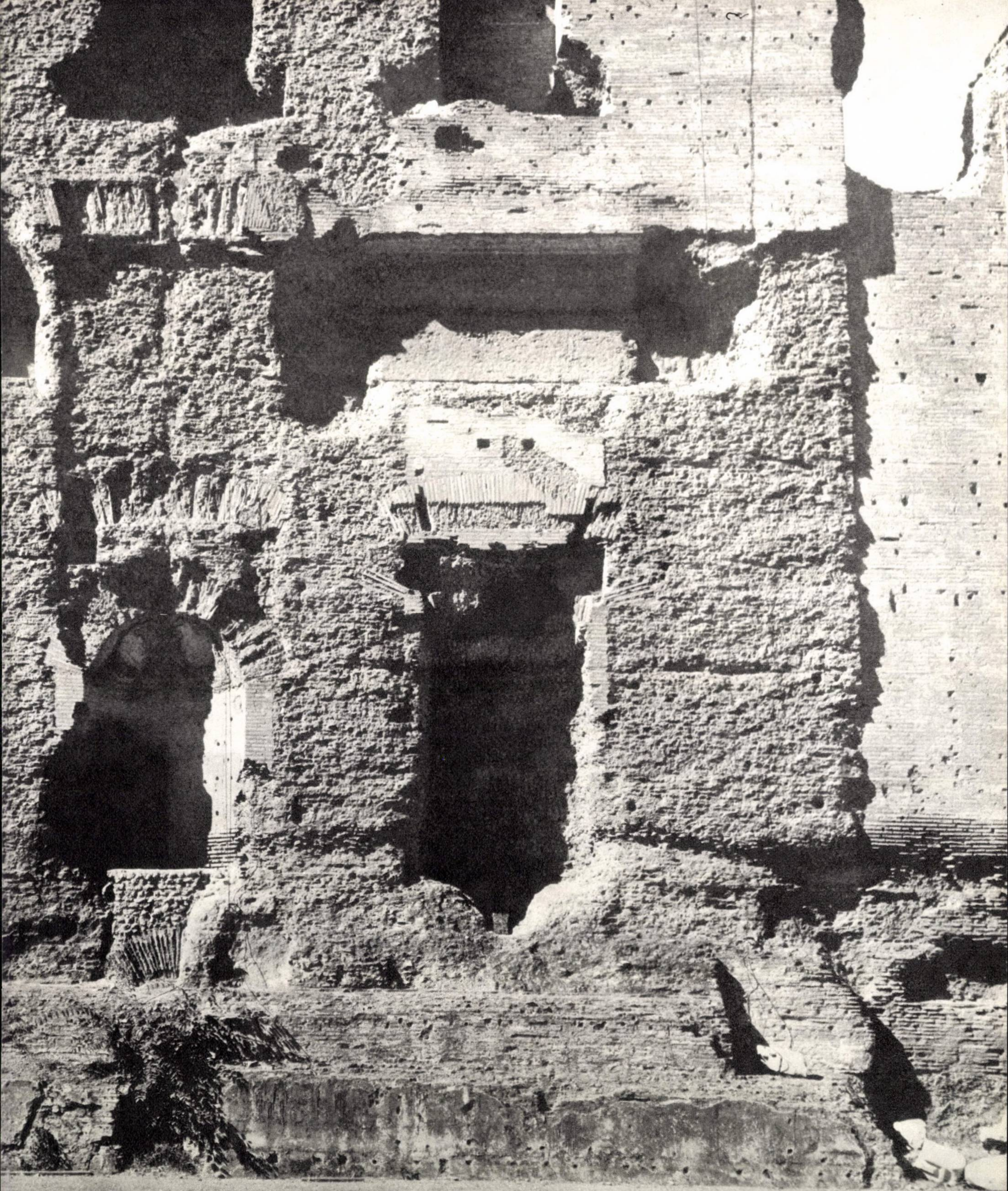

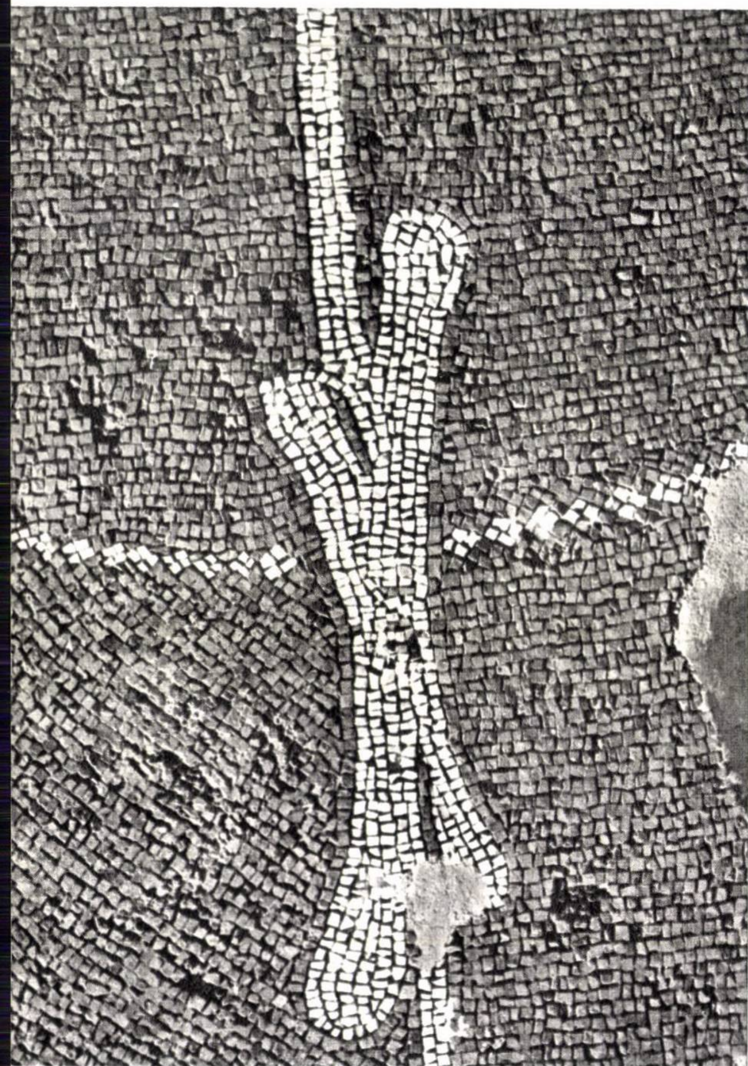

41

44

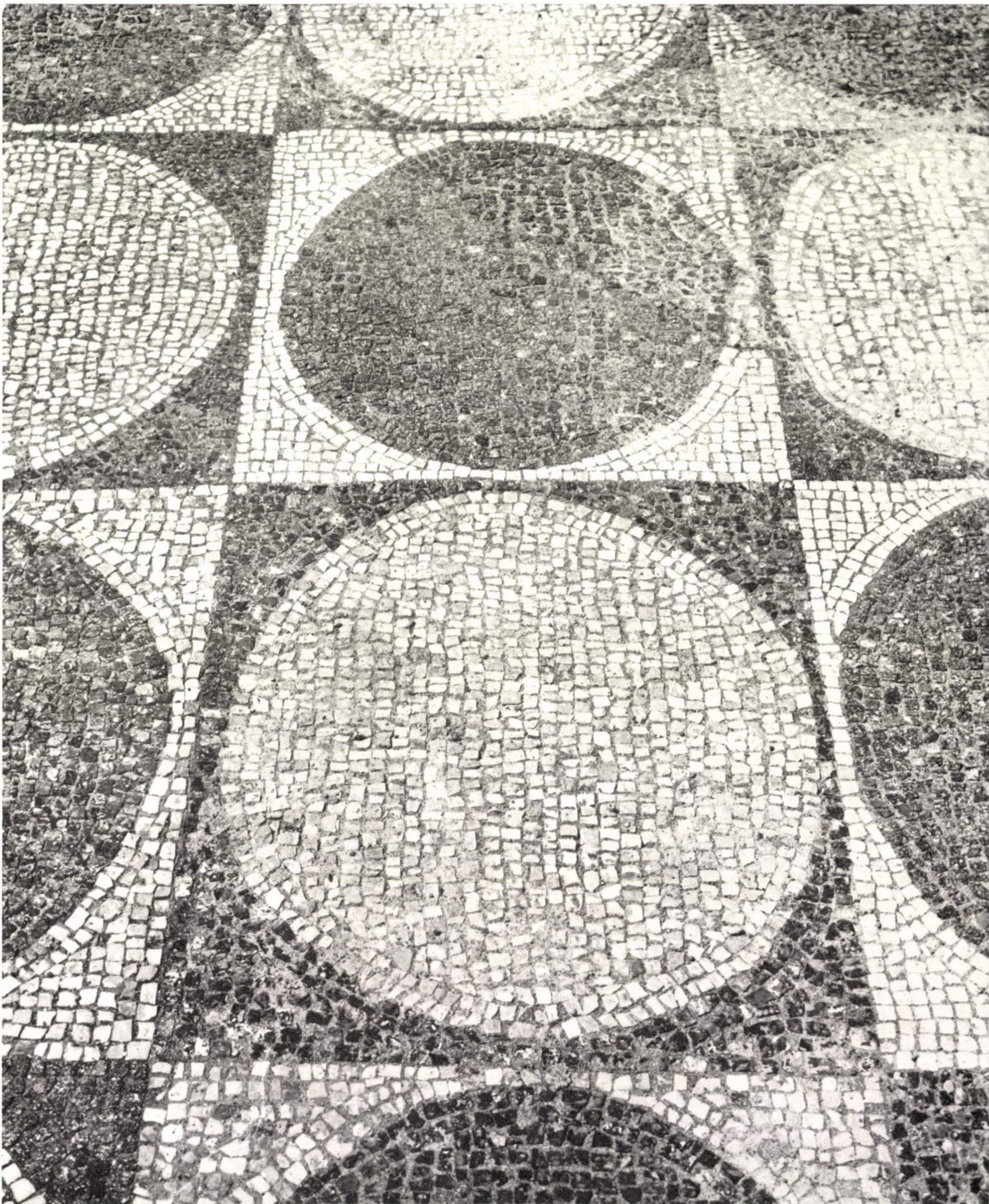

45

47

49

50

51

52

56

57

58

59

60

61

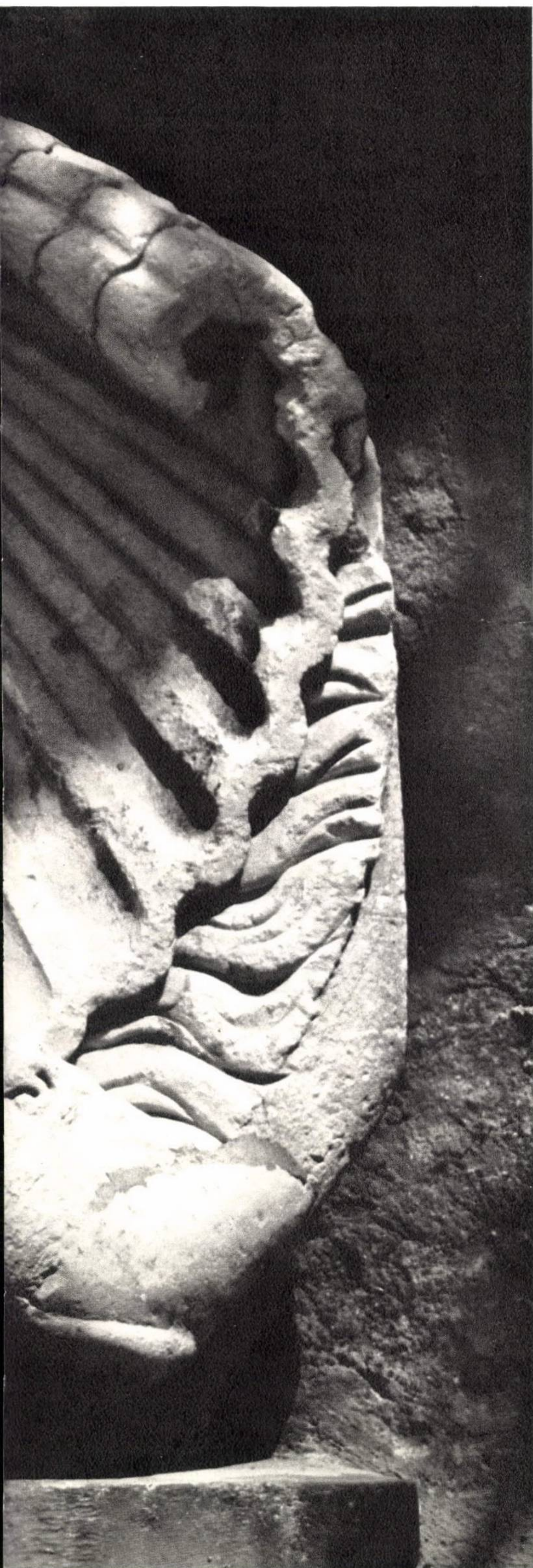

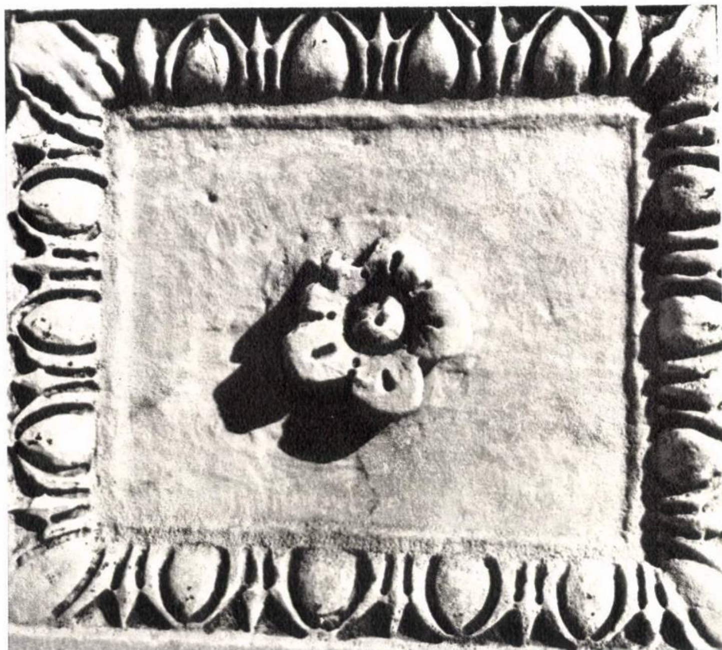

64

65

67

68

70

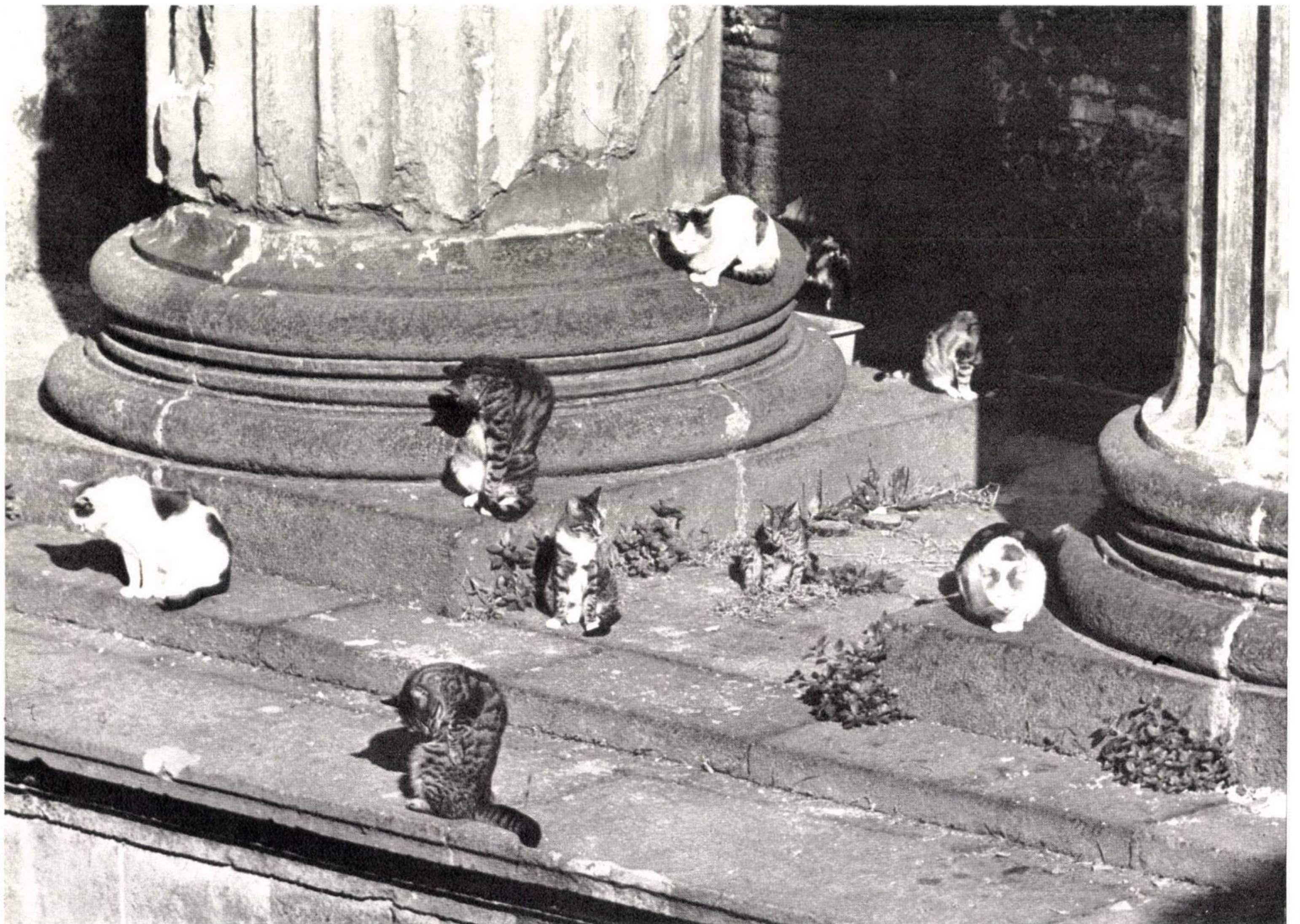
71

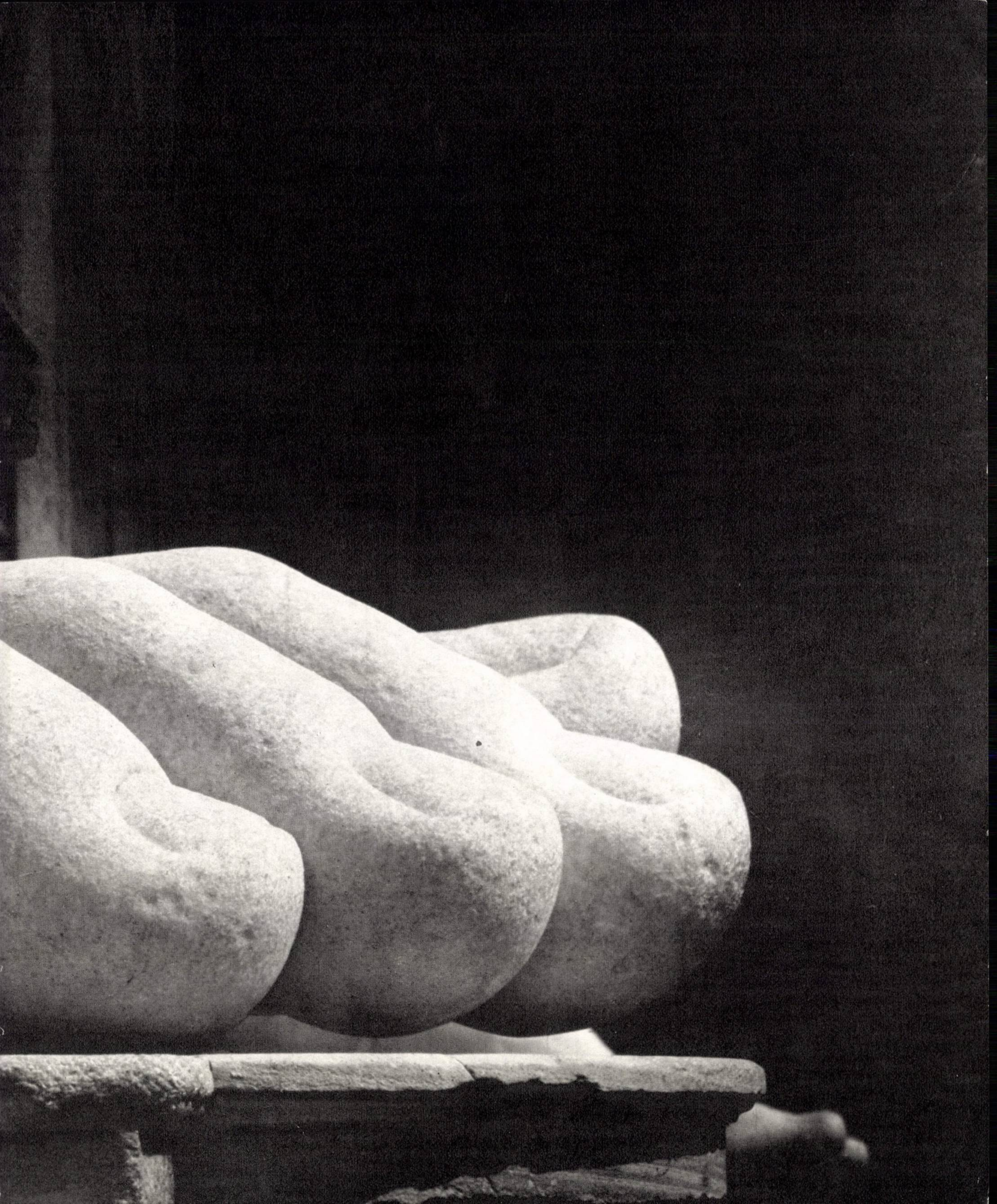

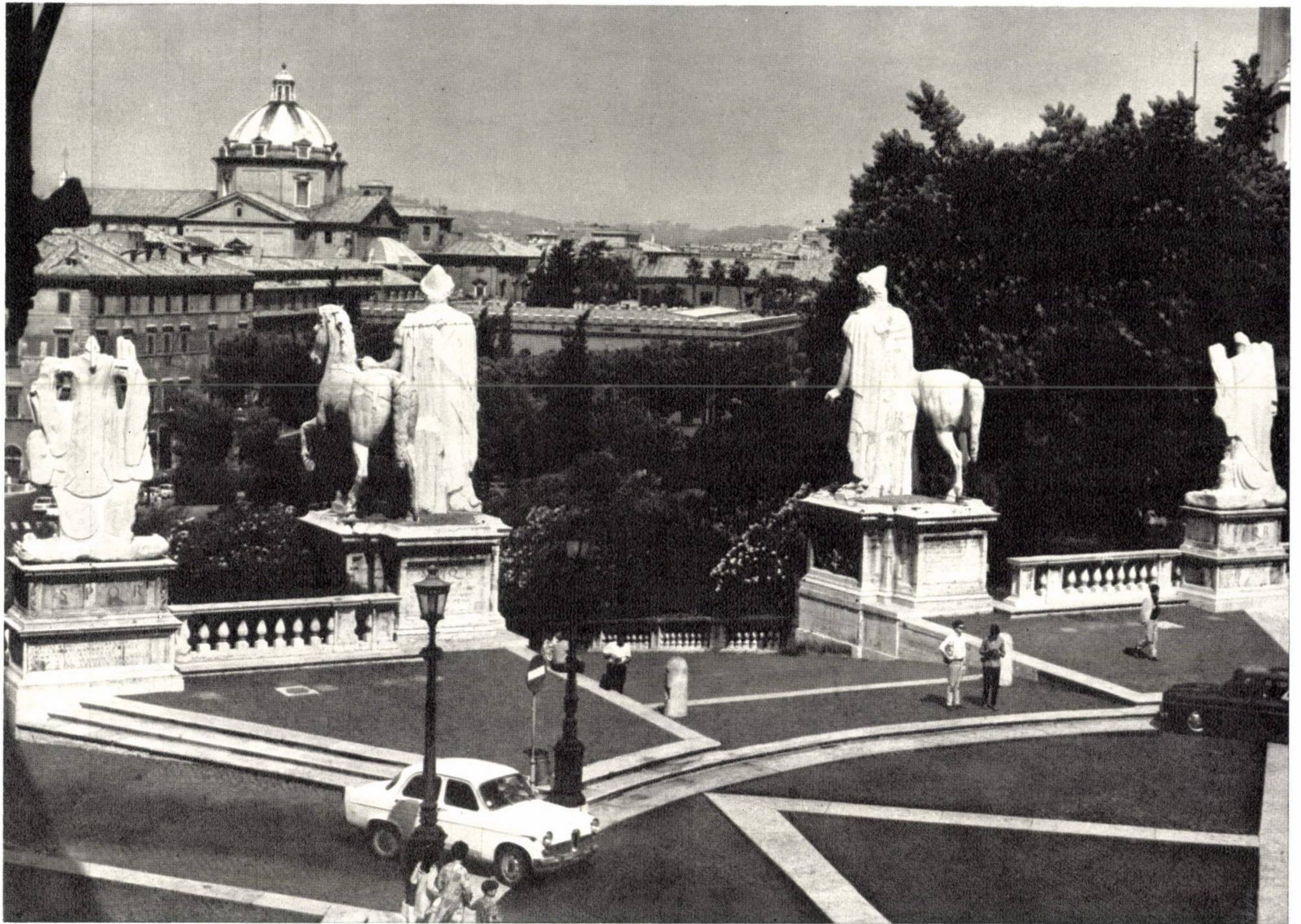

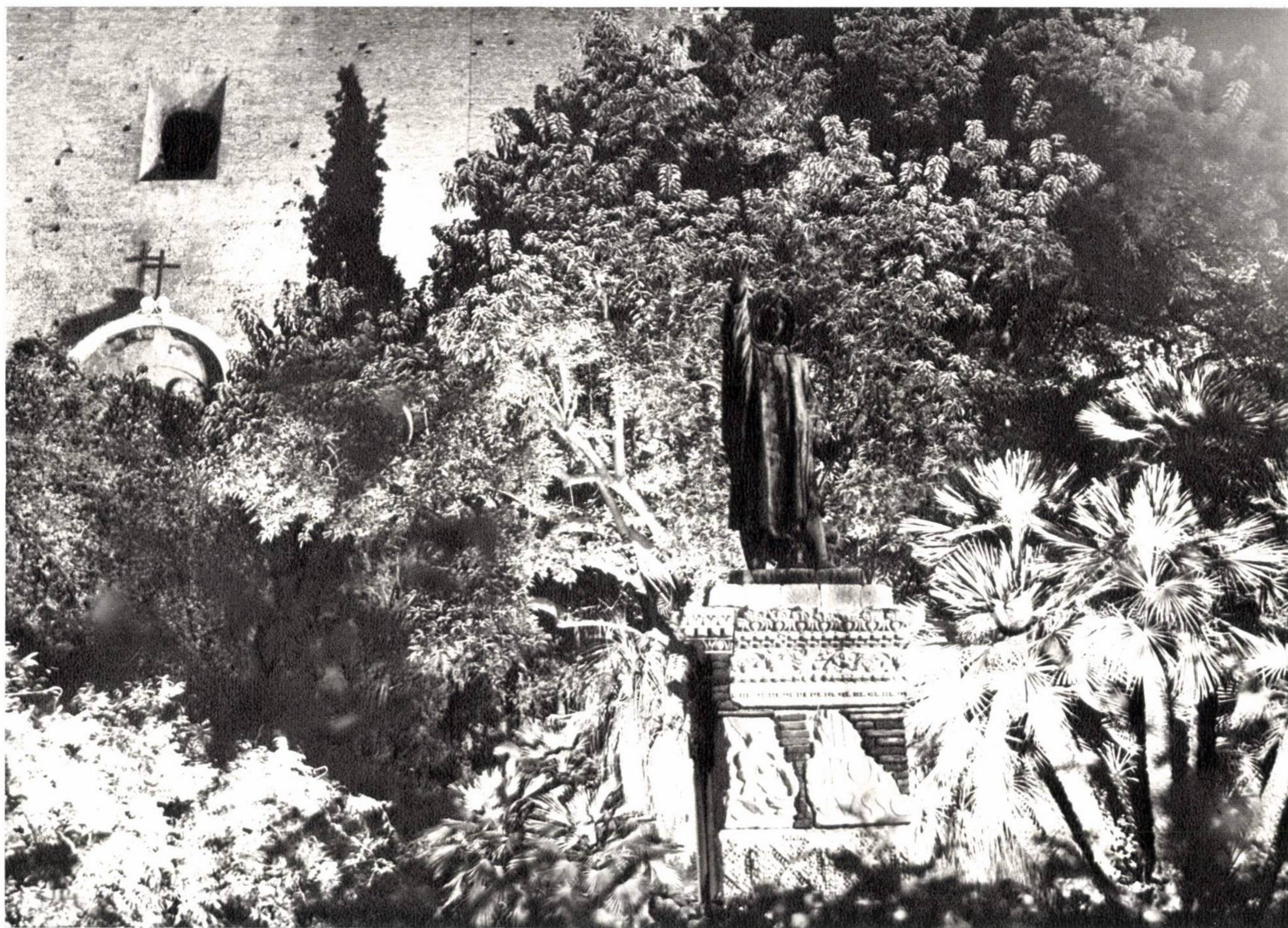
78

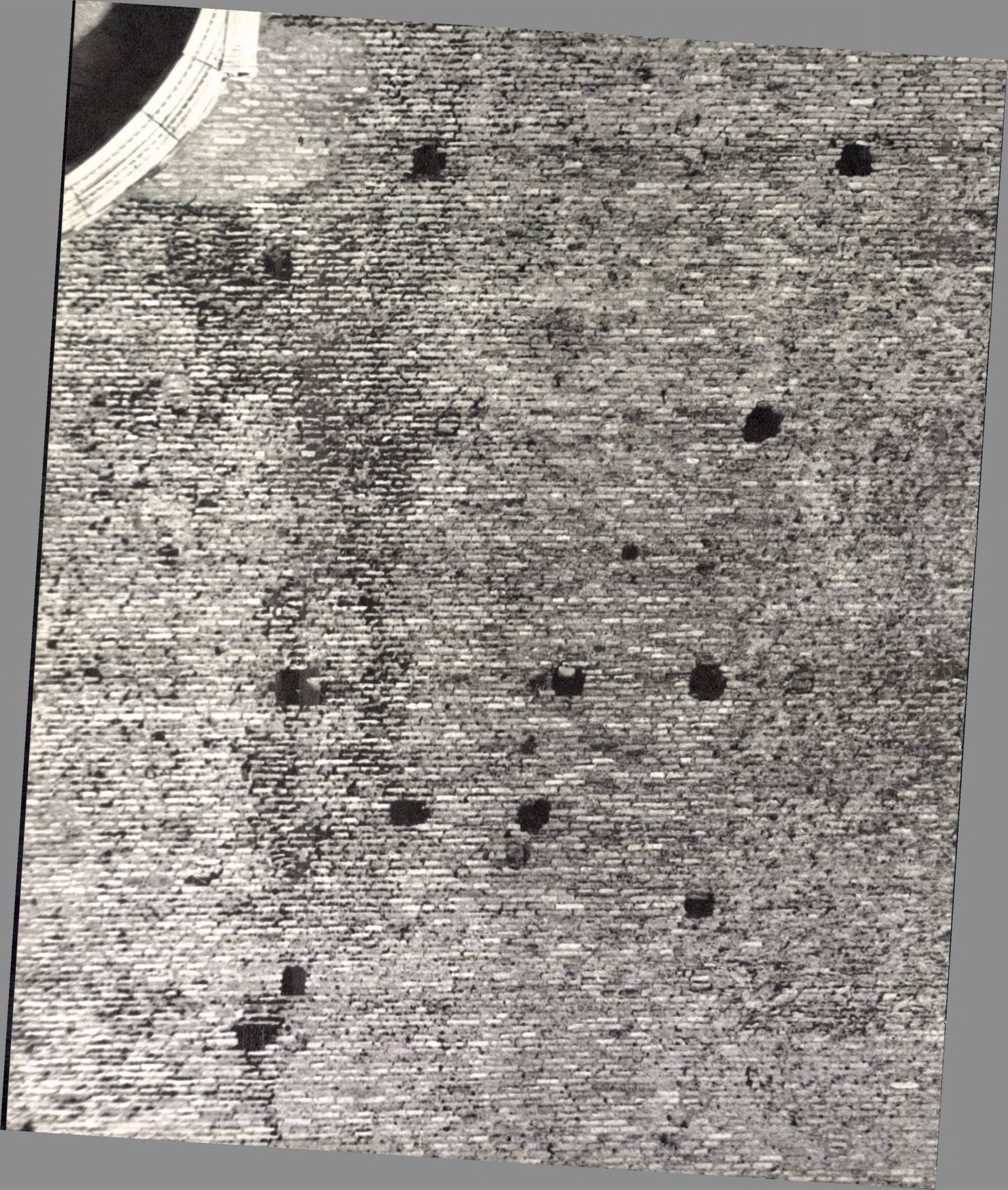
79

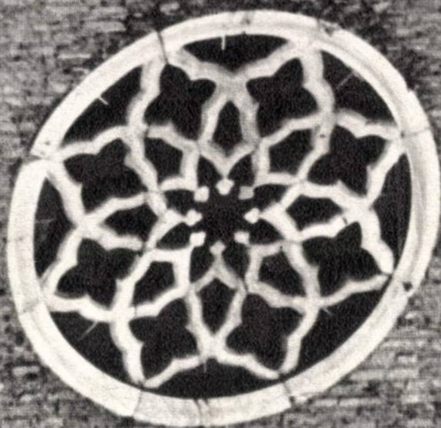

S P Q R

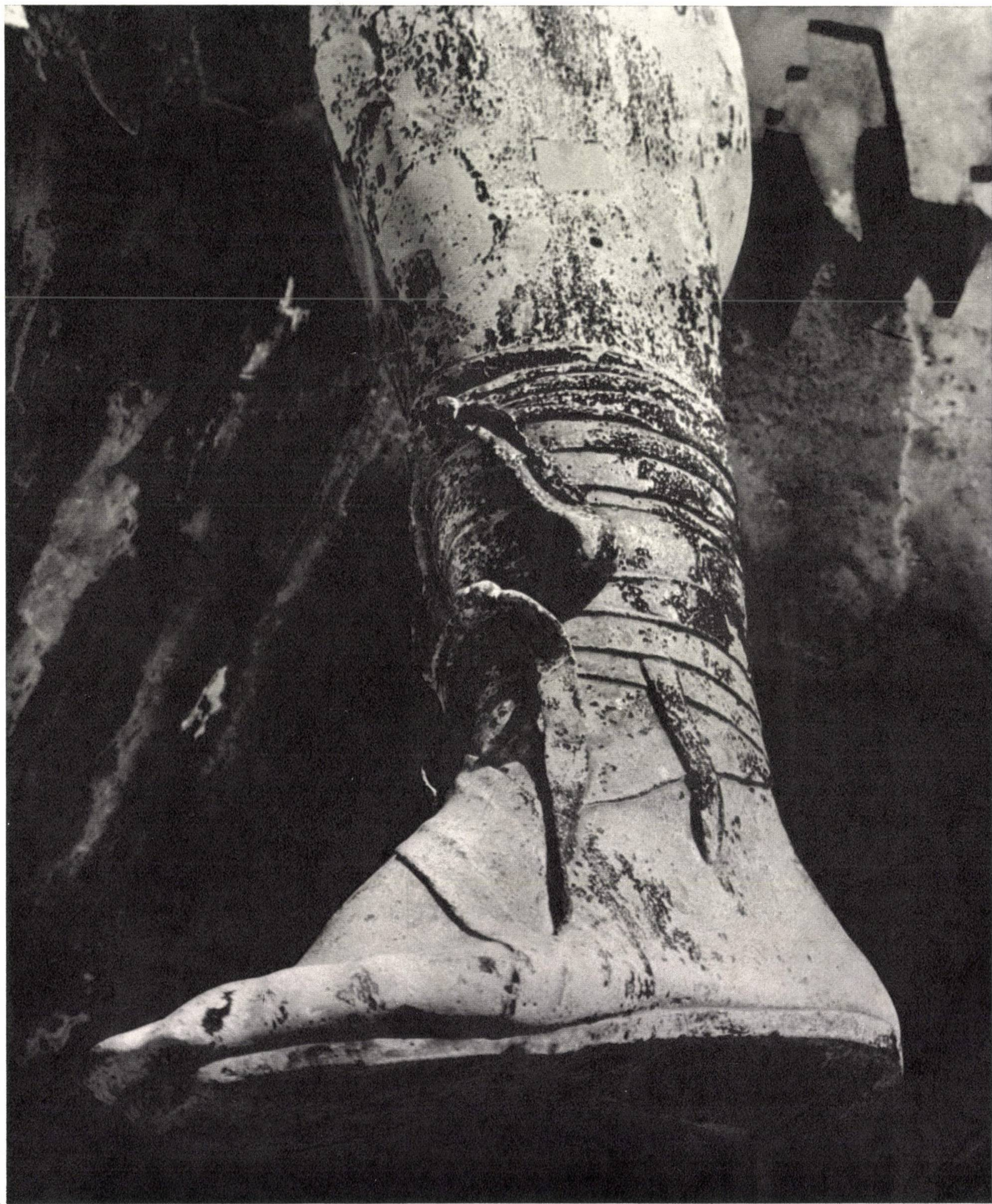
82

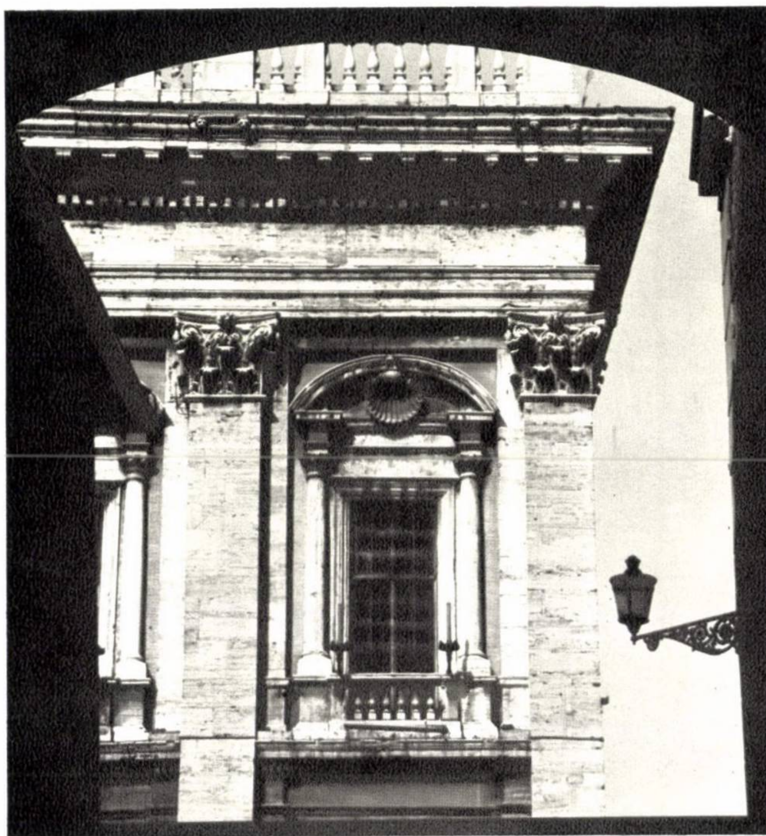

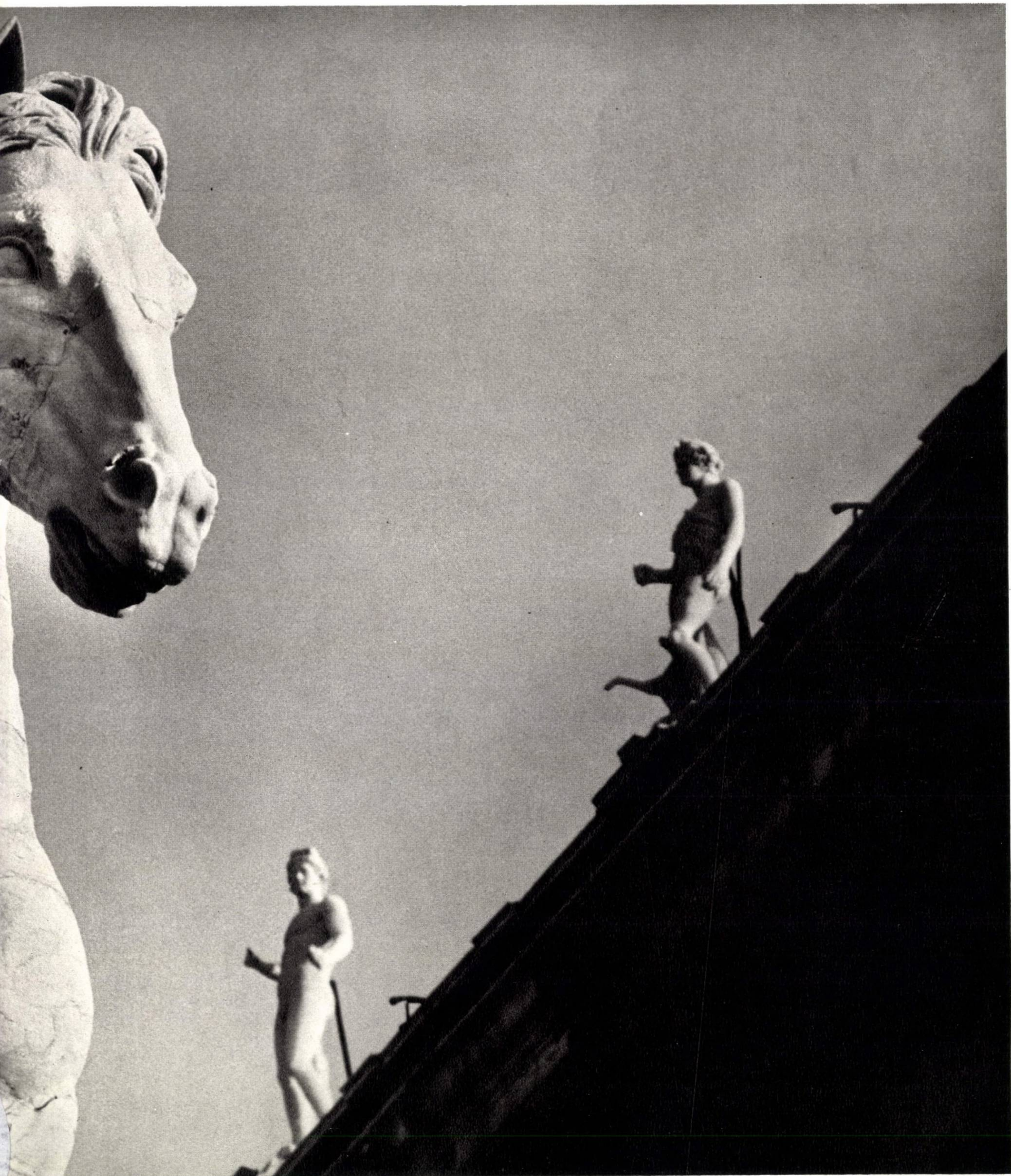

87

88

AX

ROMANO
LONGINES
SOUVENIRS

MUSEO
CERE
CREDITO ITALIANO

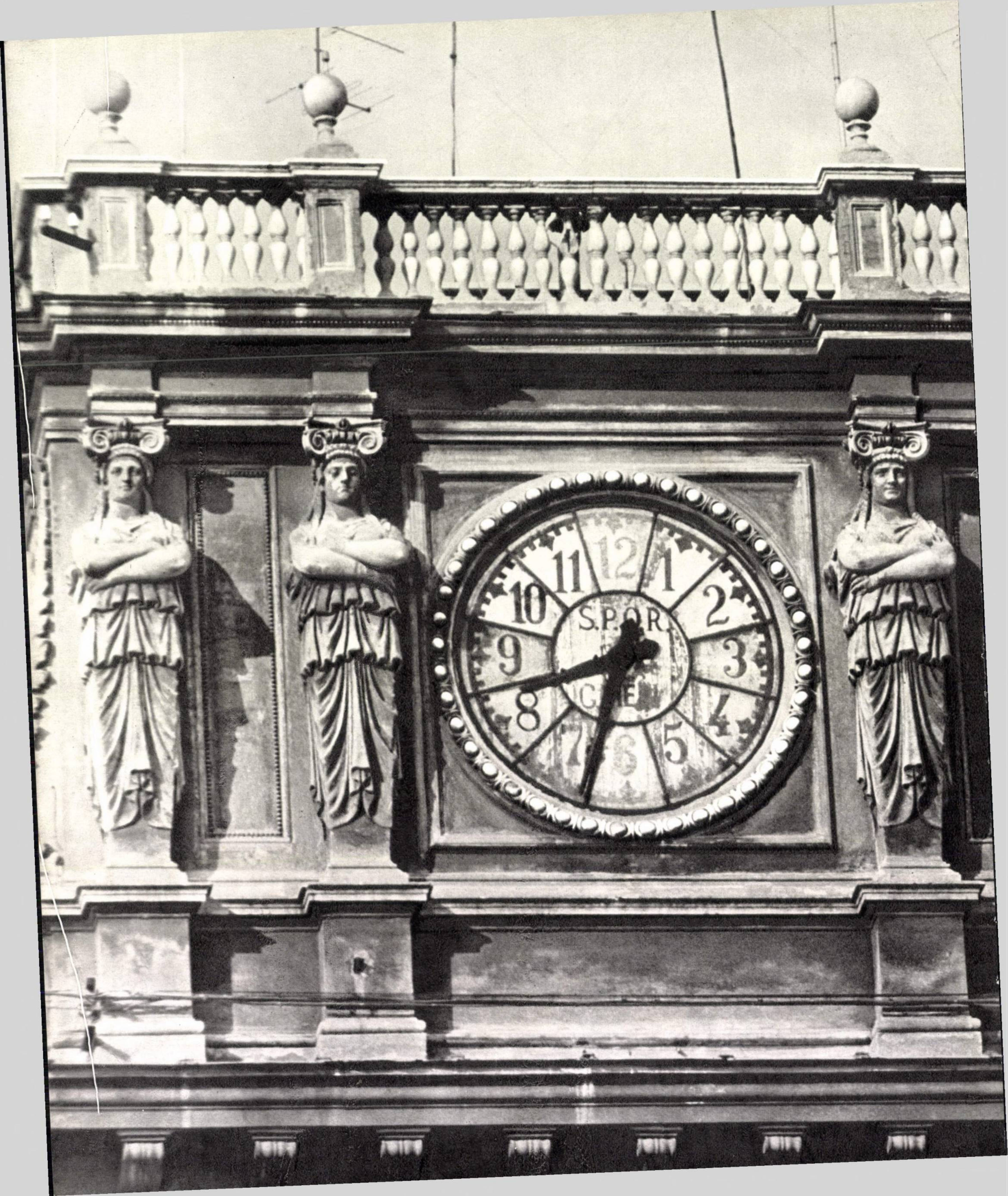

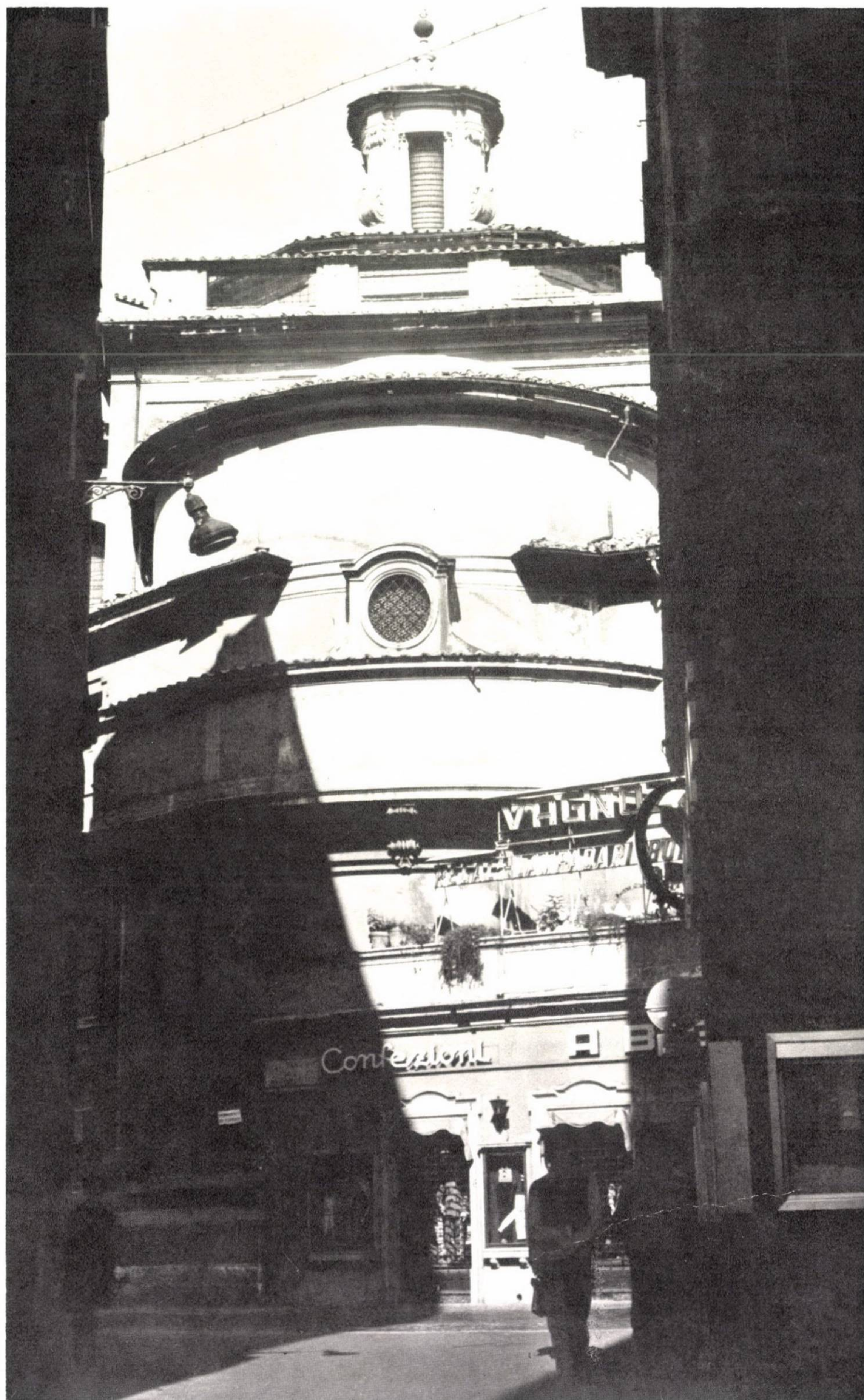
98

GIOIELLERIA
ANTICOLI
LA CASA
DEI

S.P.Q.R.

Confezioni

106

105

107

108

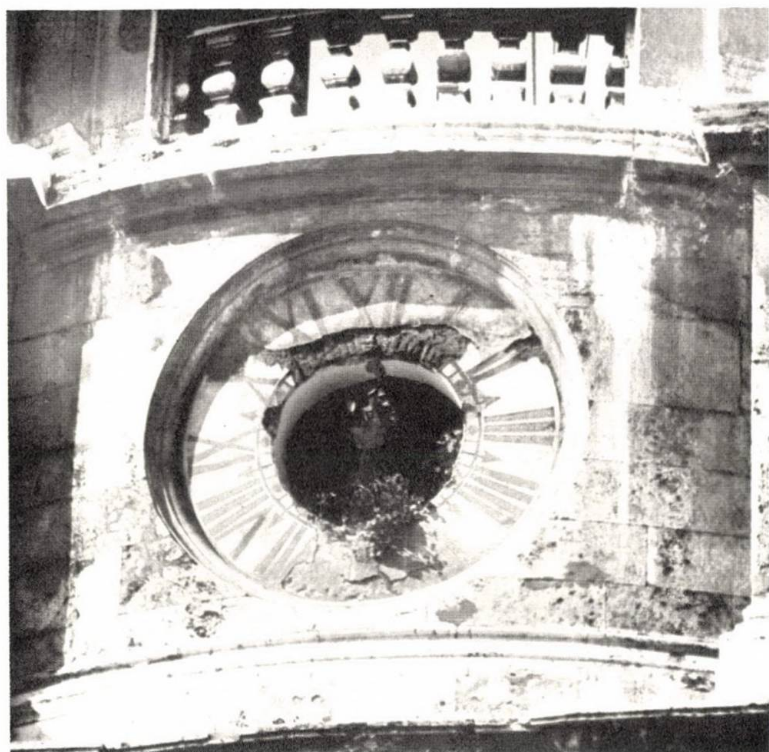

114

115

117

118

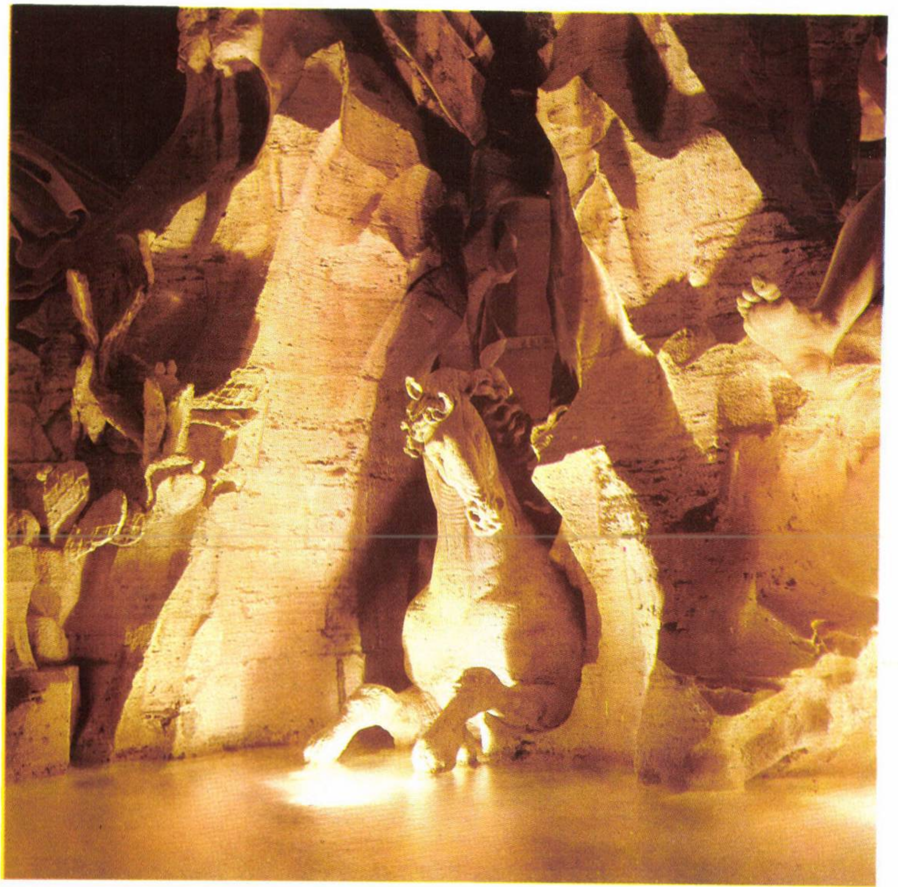

124

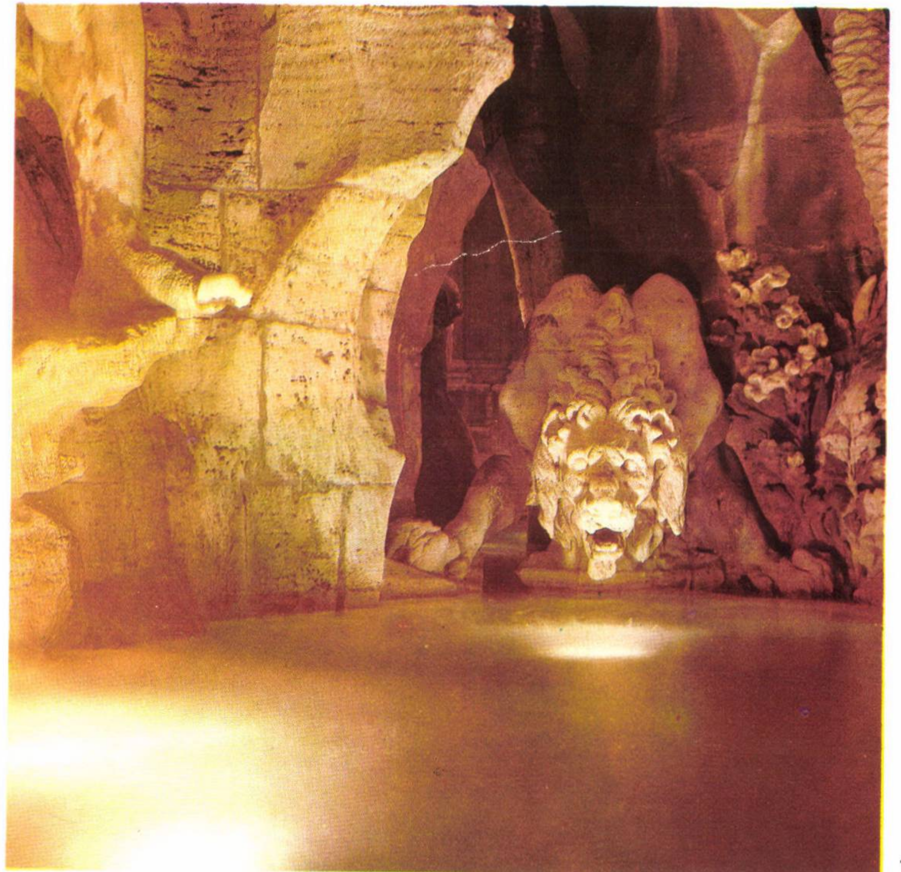
125

126

127

128

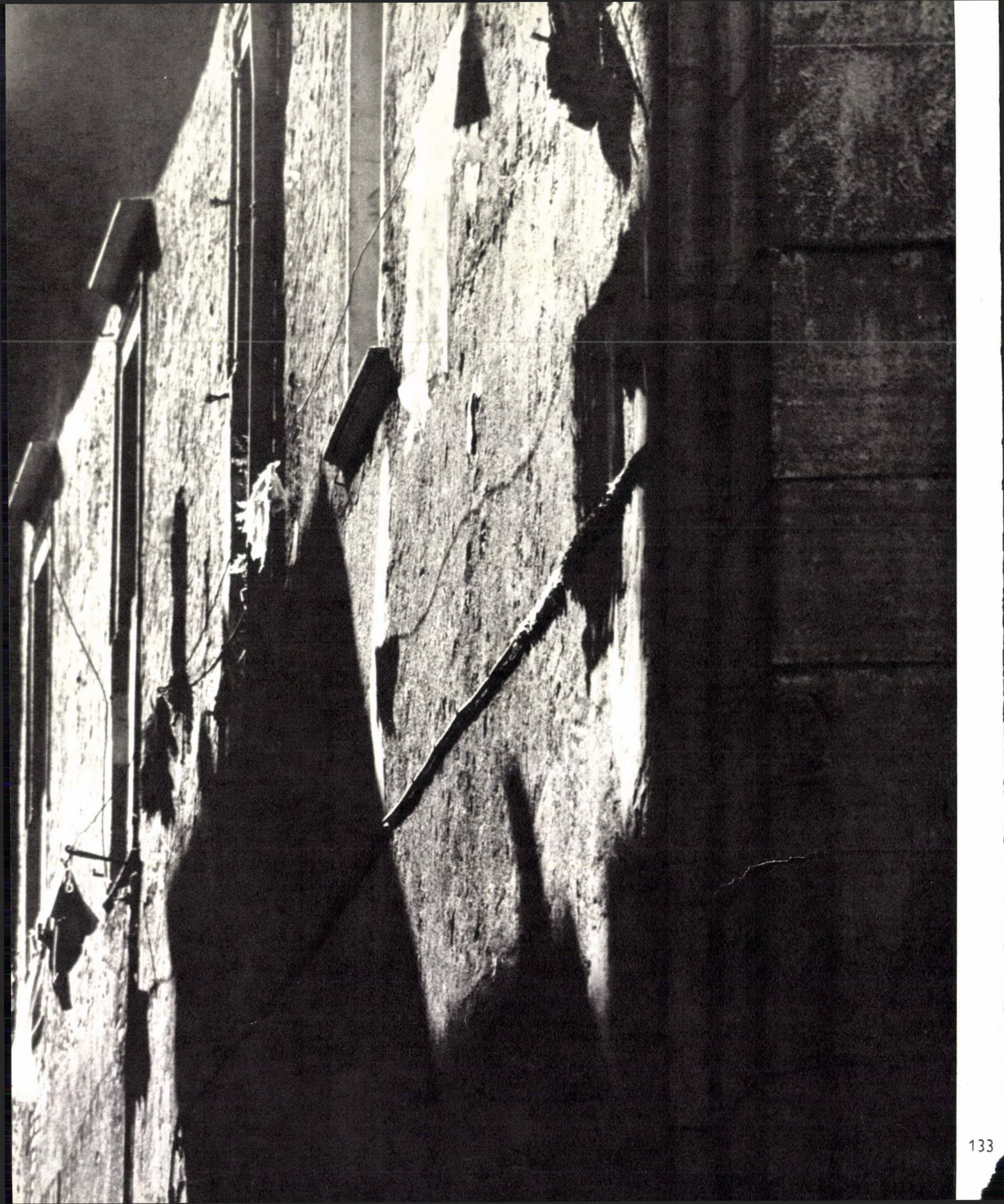

131

132

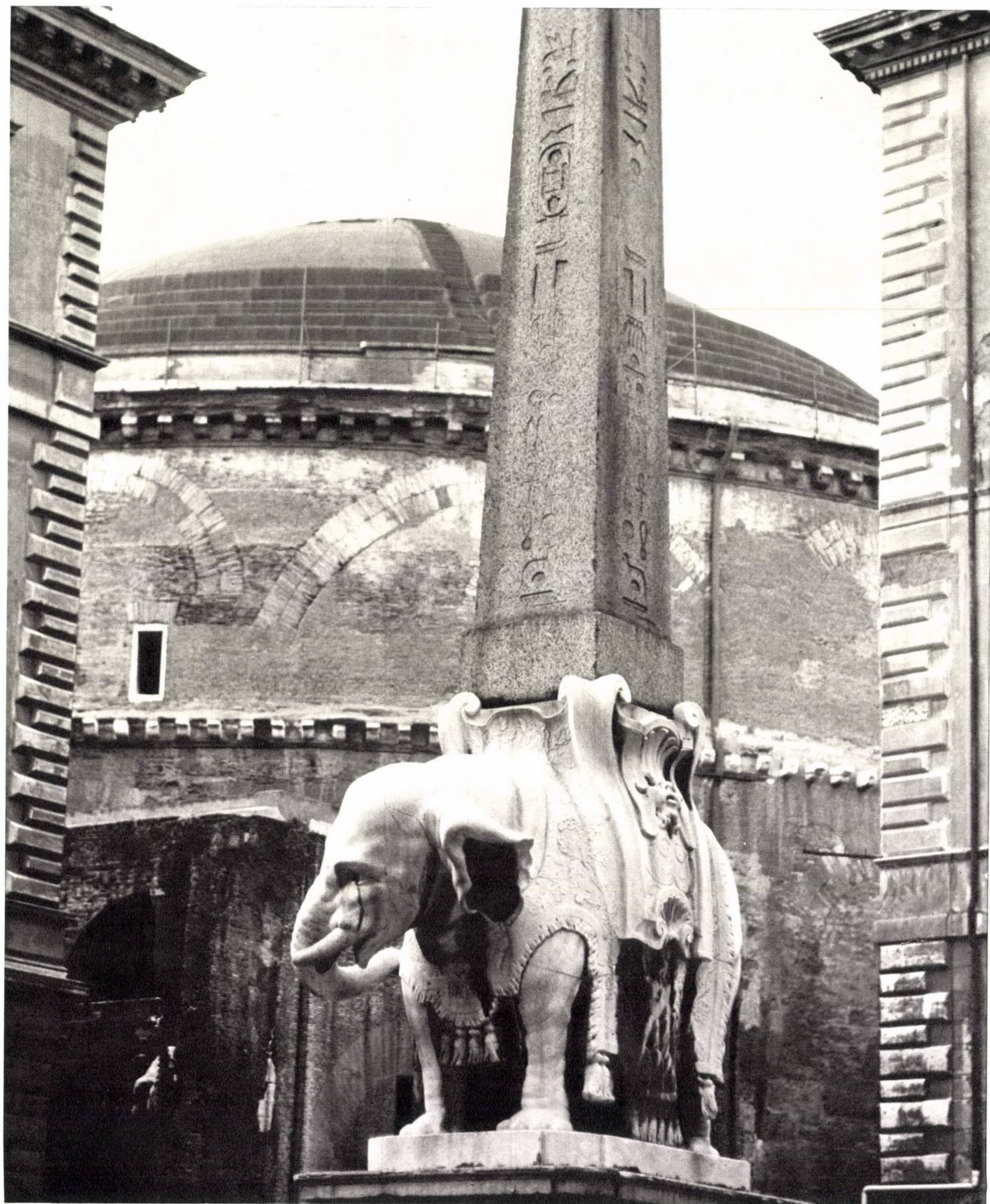

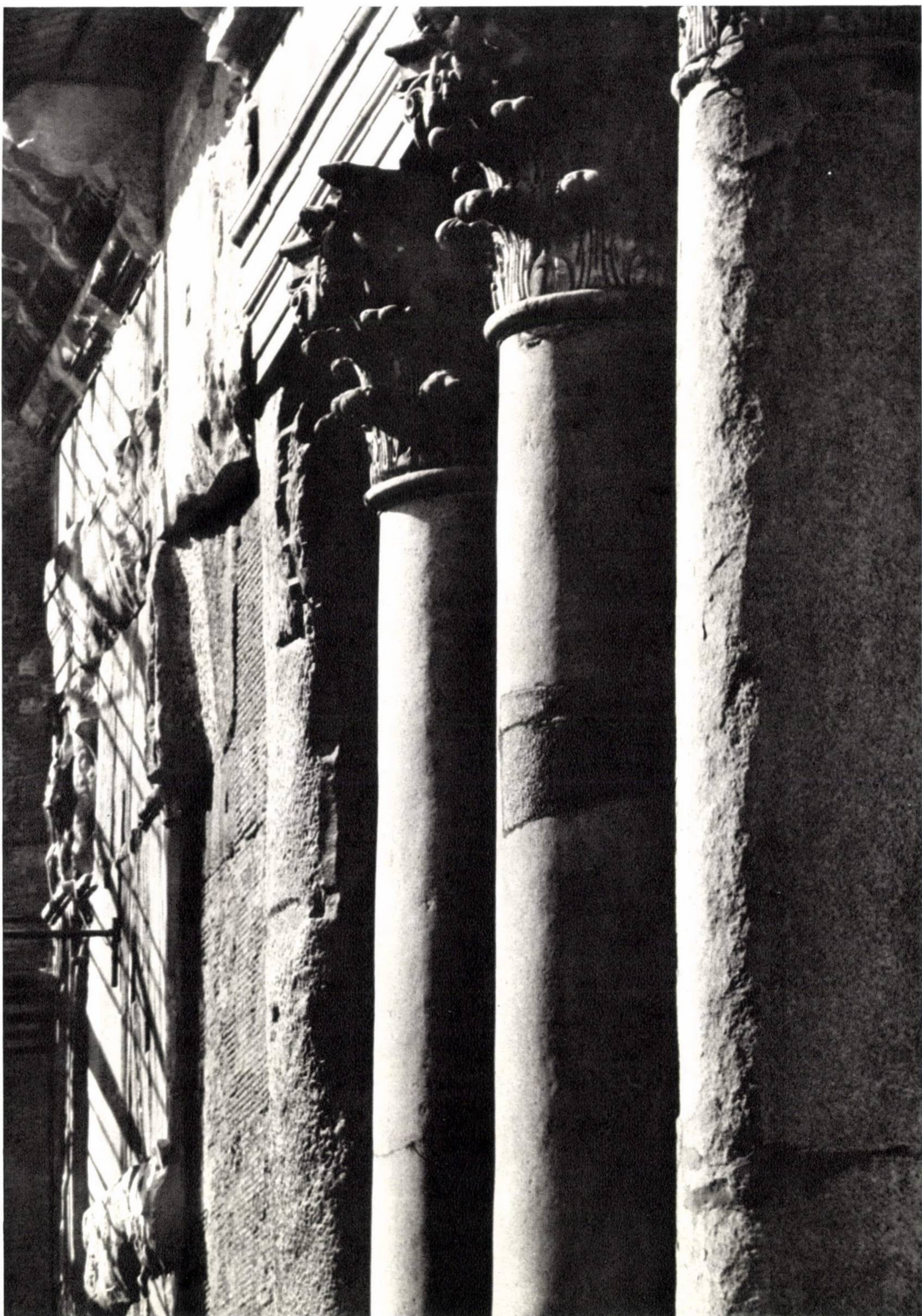

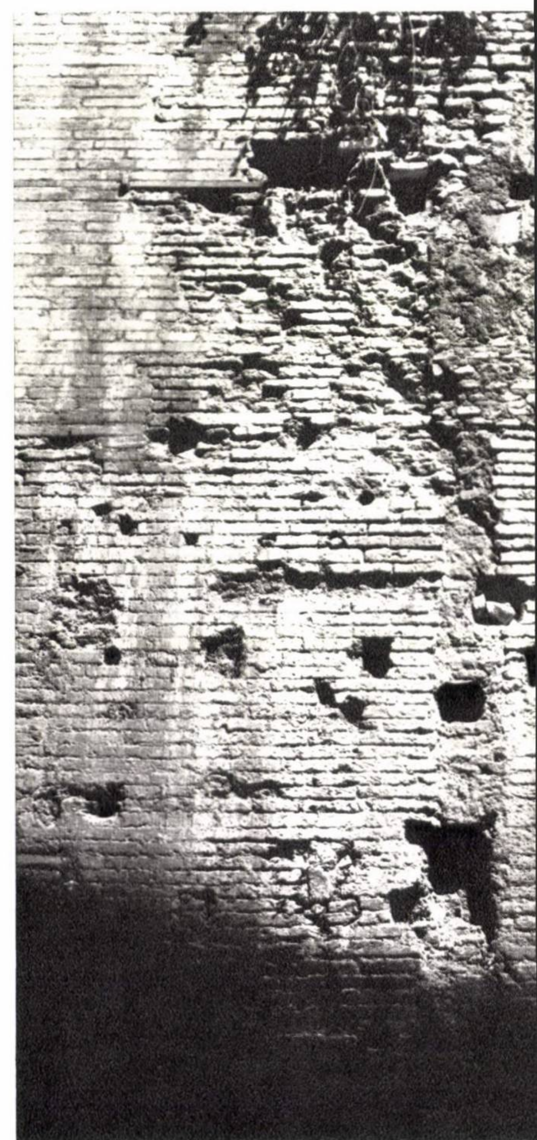

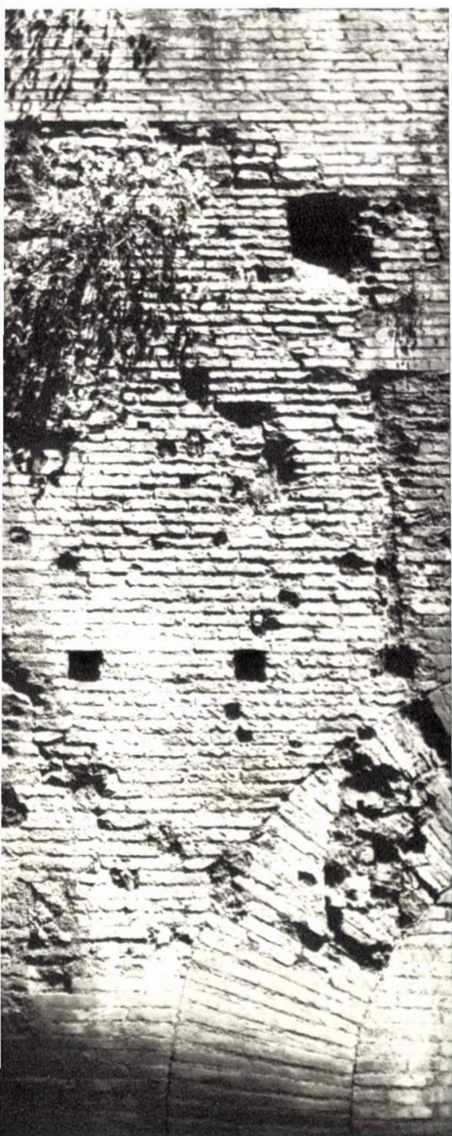
136

139

138

140

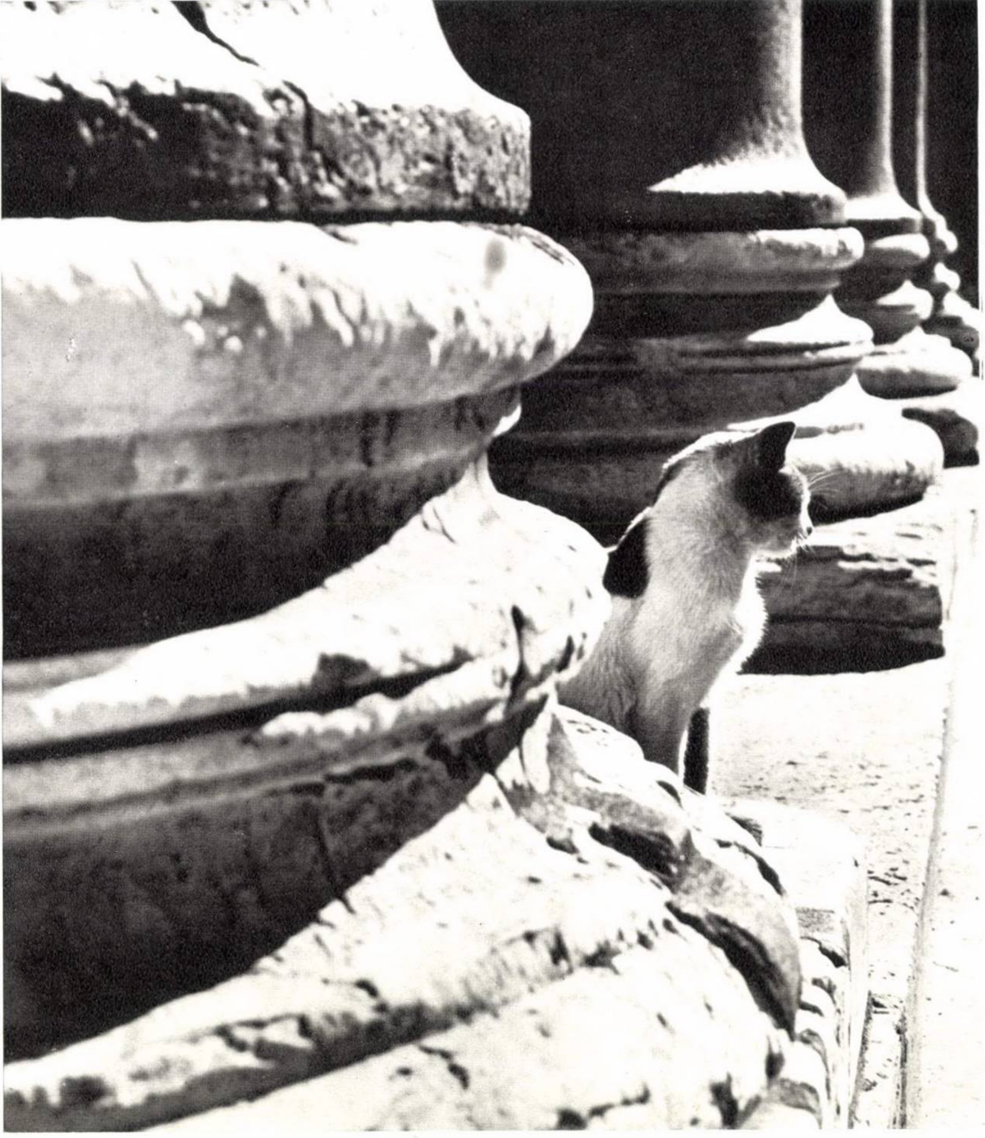

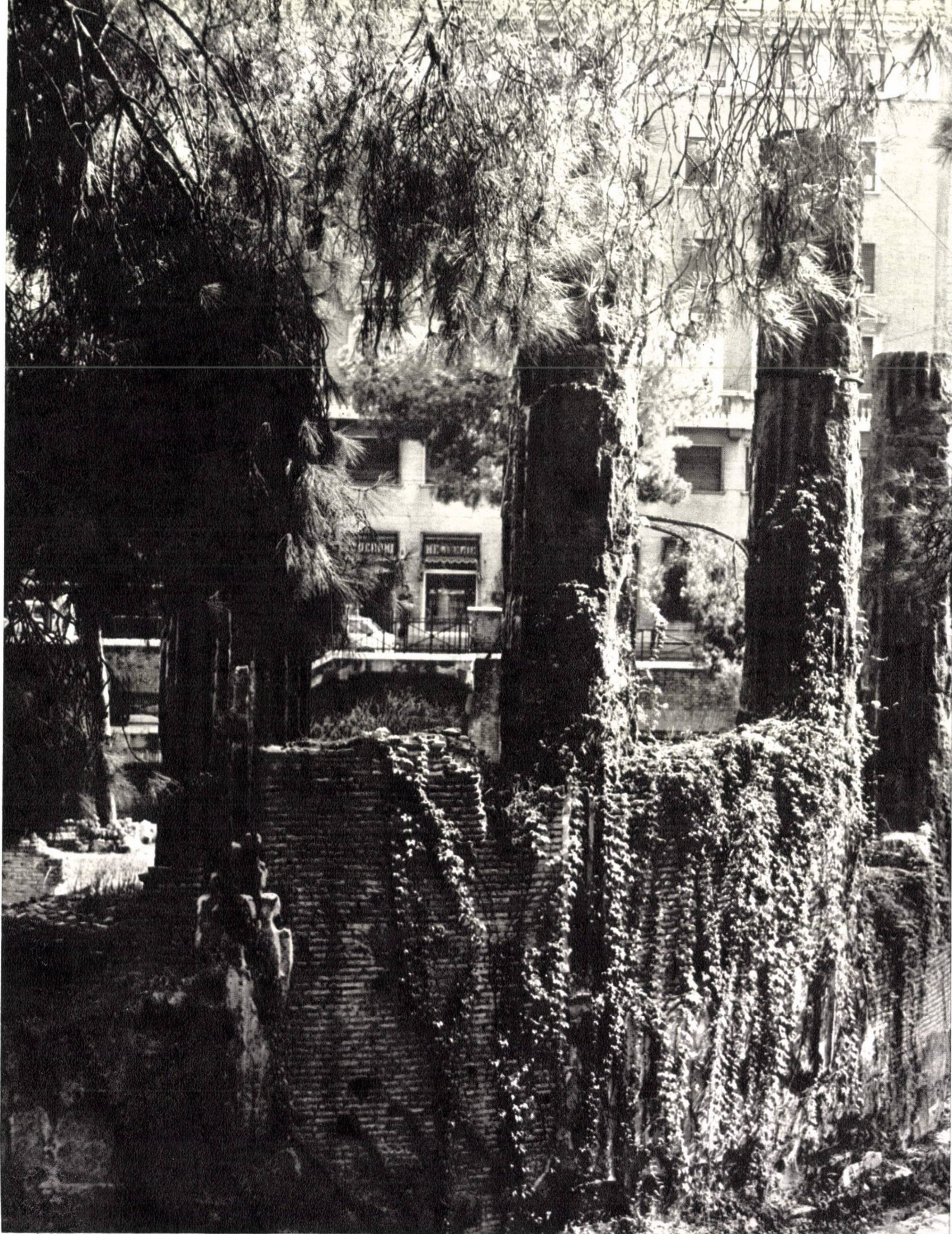

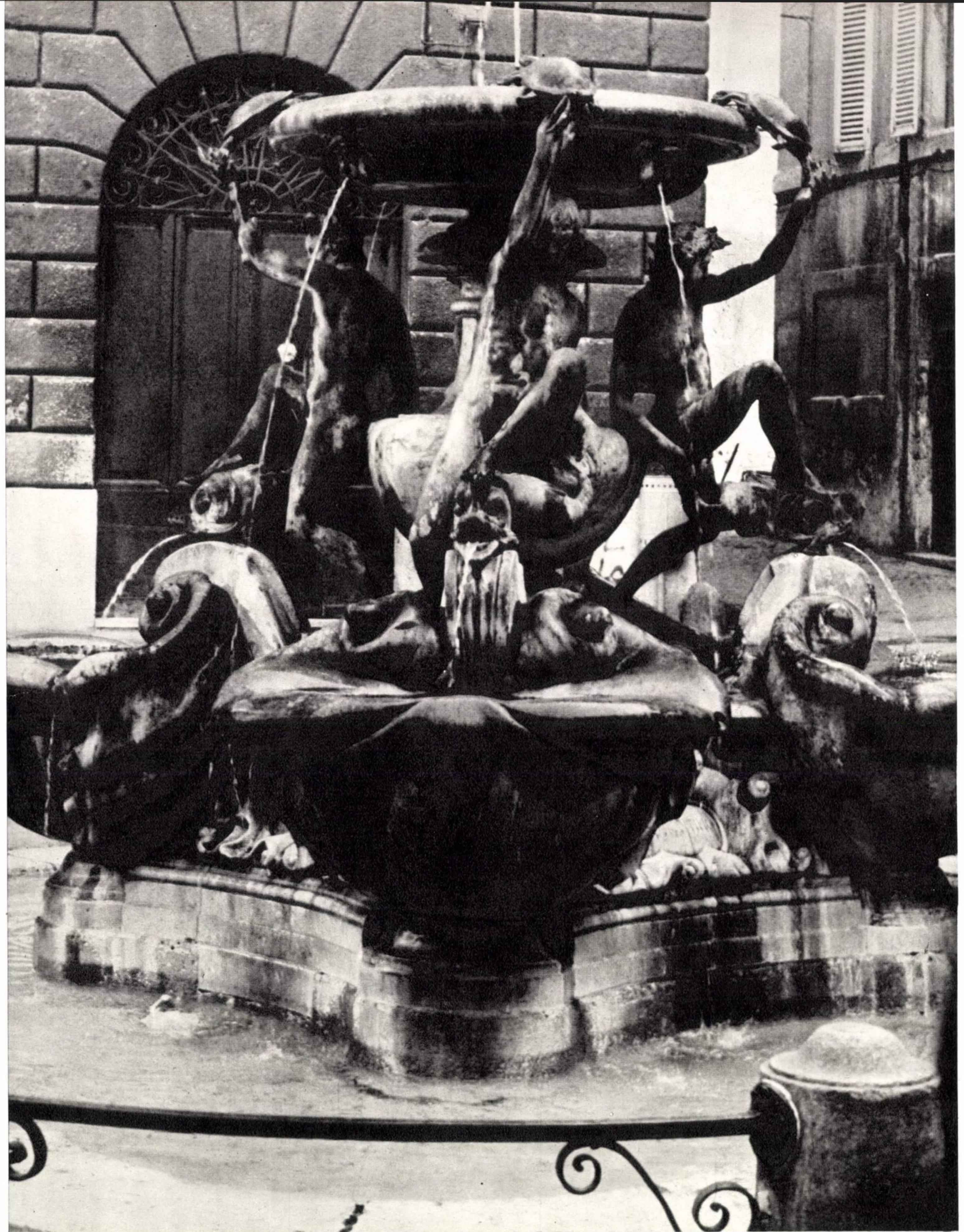

BIRRERIA PIZZERIA
TEMPIO DI AGRIPPA

143

144

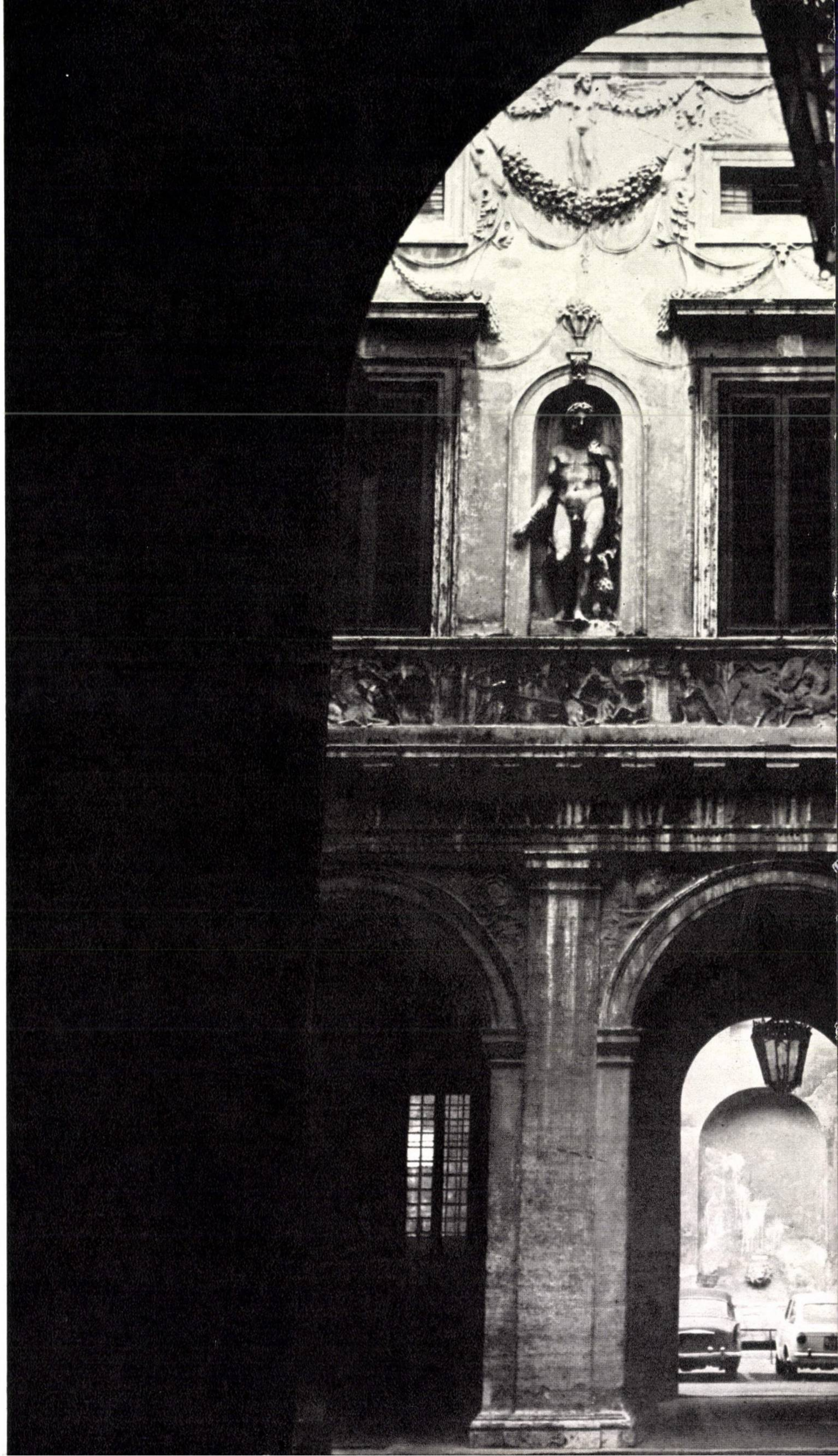

152

153

156

157

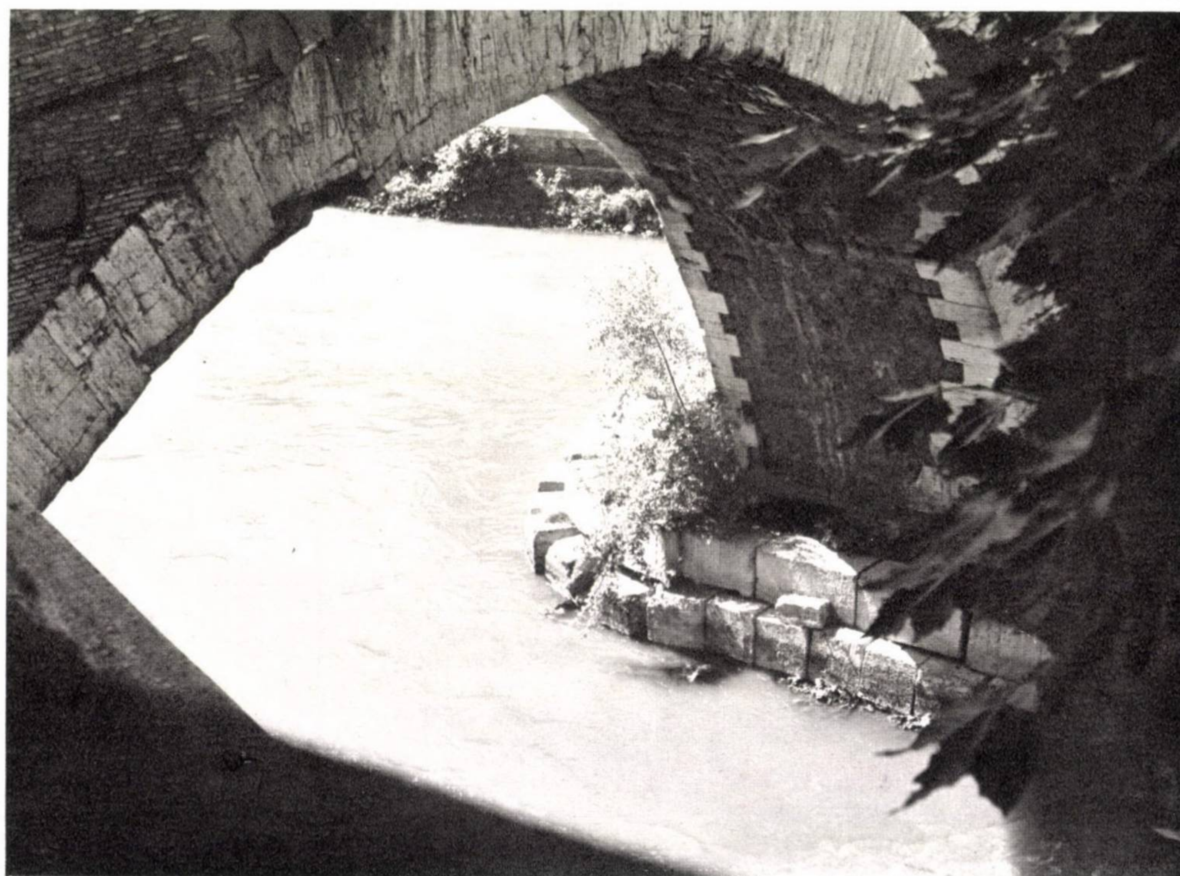

L F ABR
FA

CVS C F CVRVIA
IVNDVM COERAV

159

160

162

163

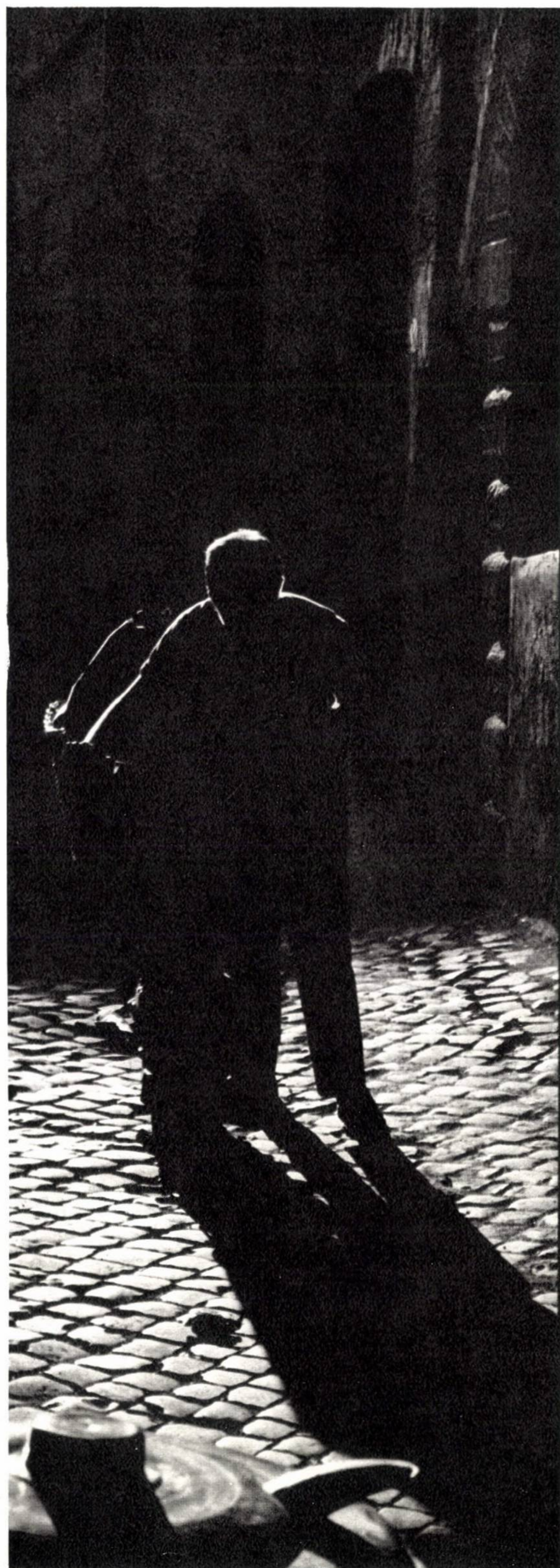

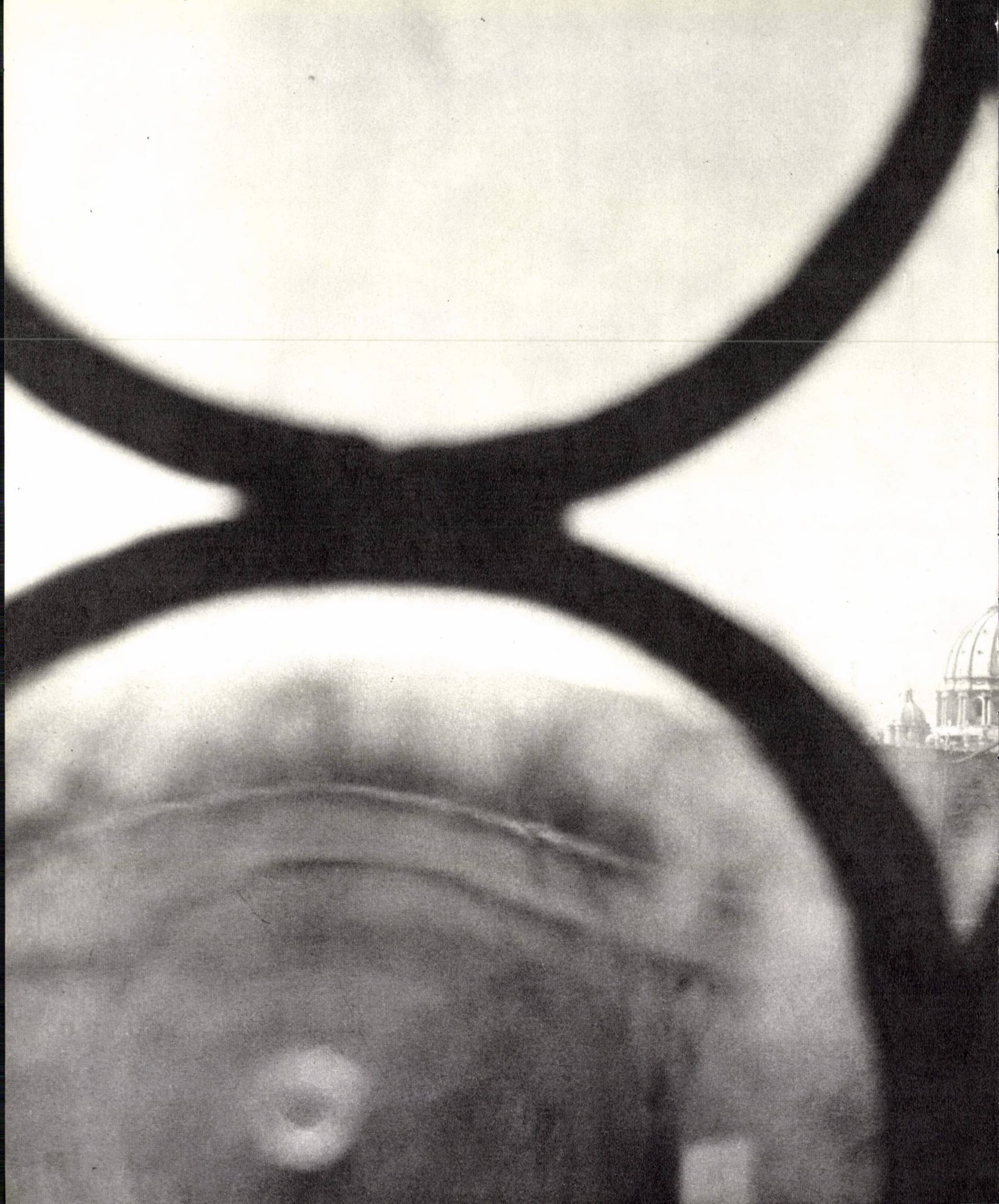

166

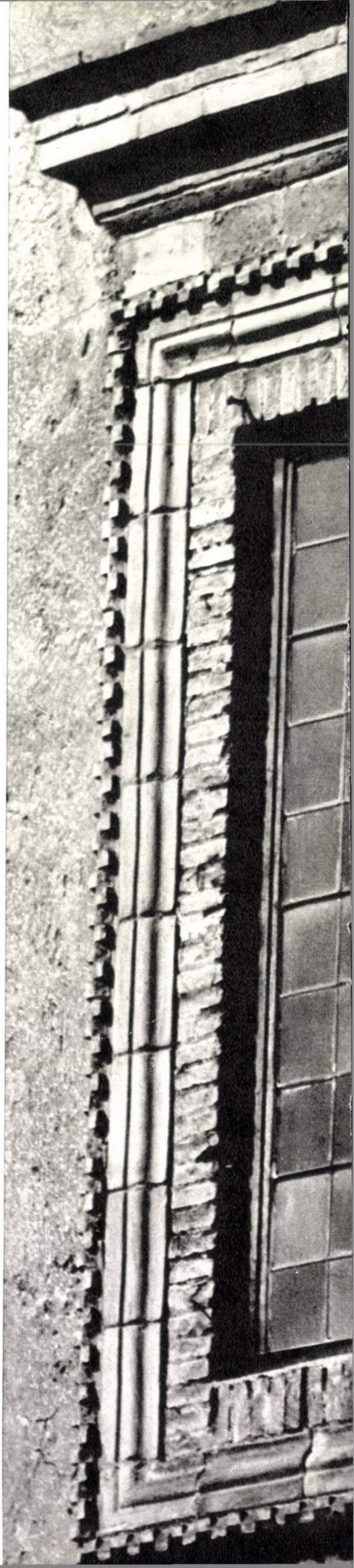
165

170

171

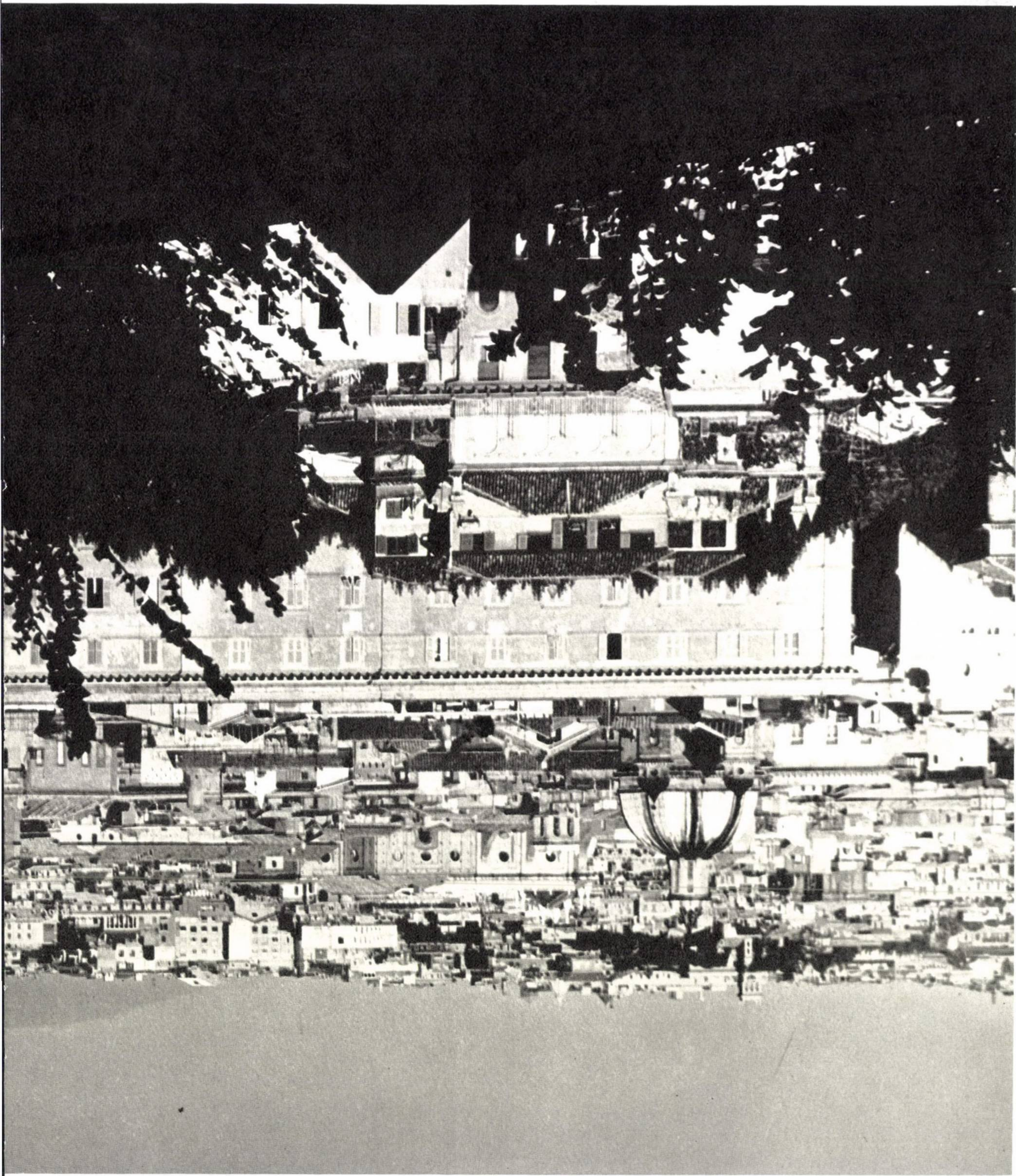

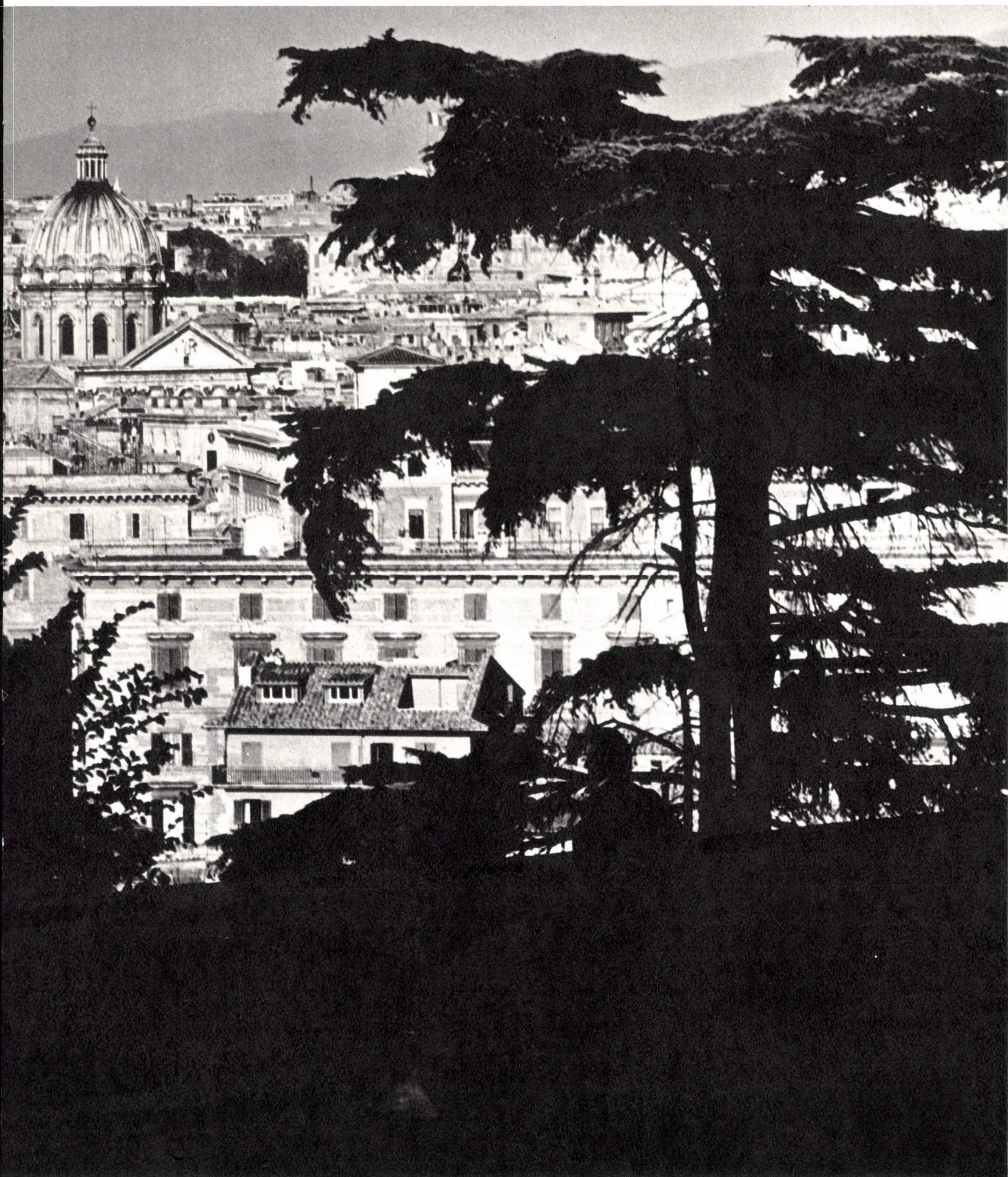

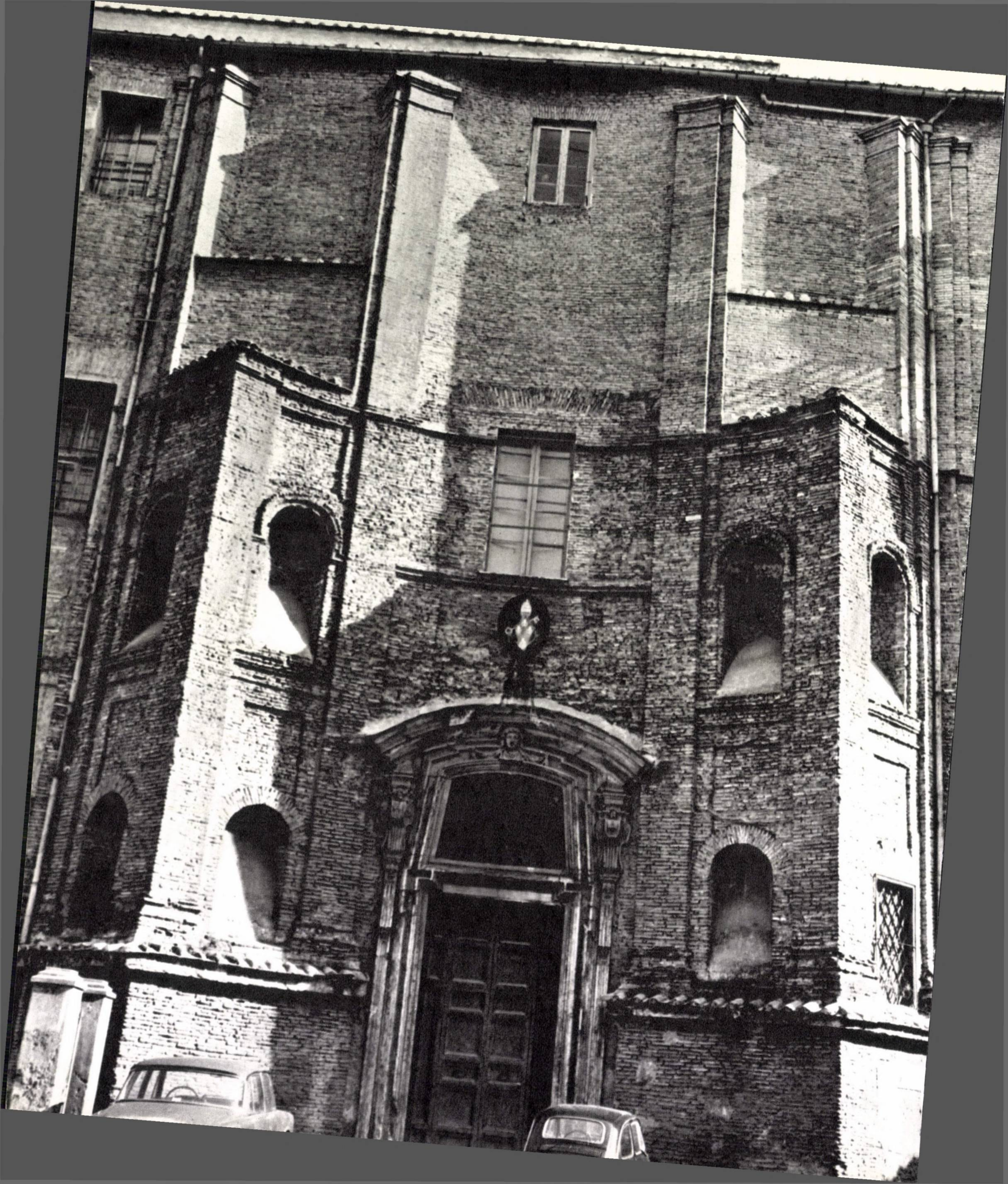
172 173

174

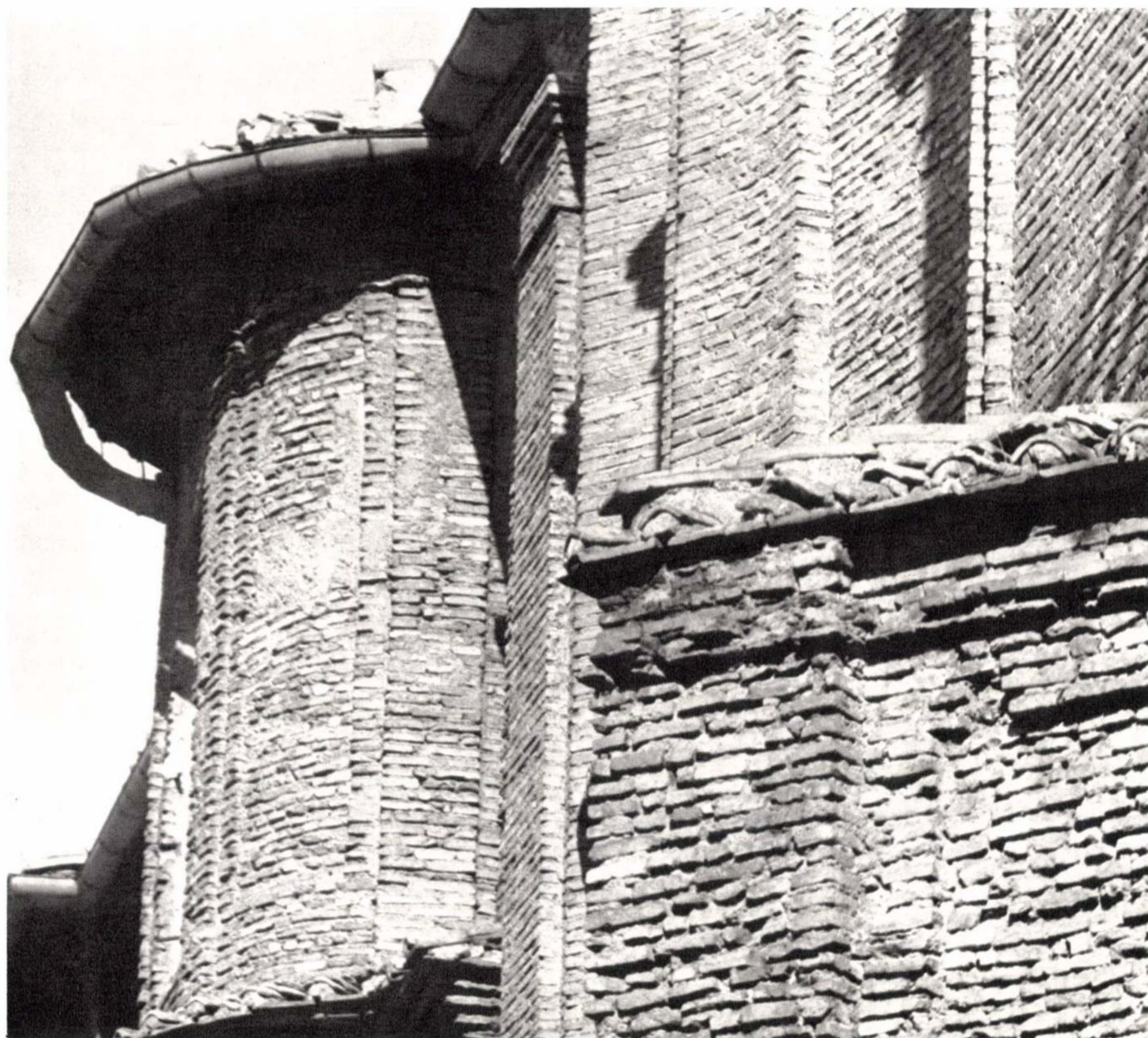

78

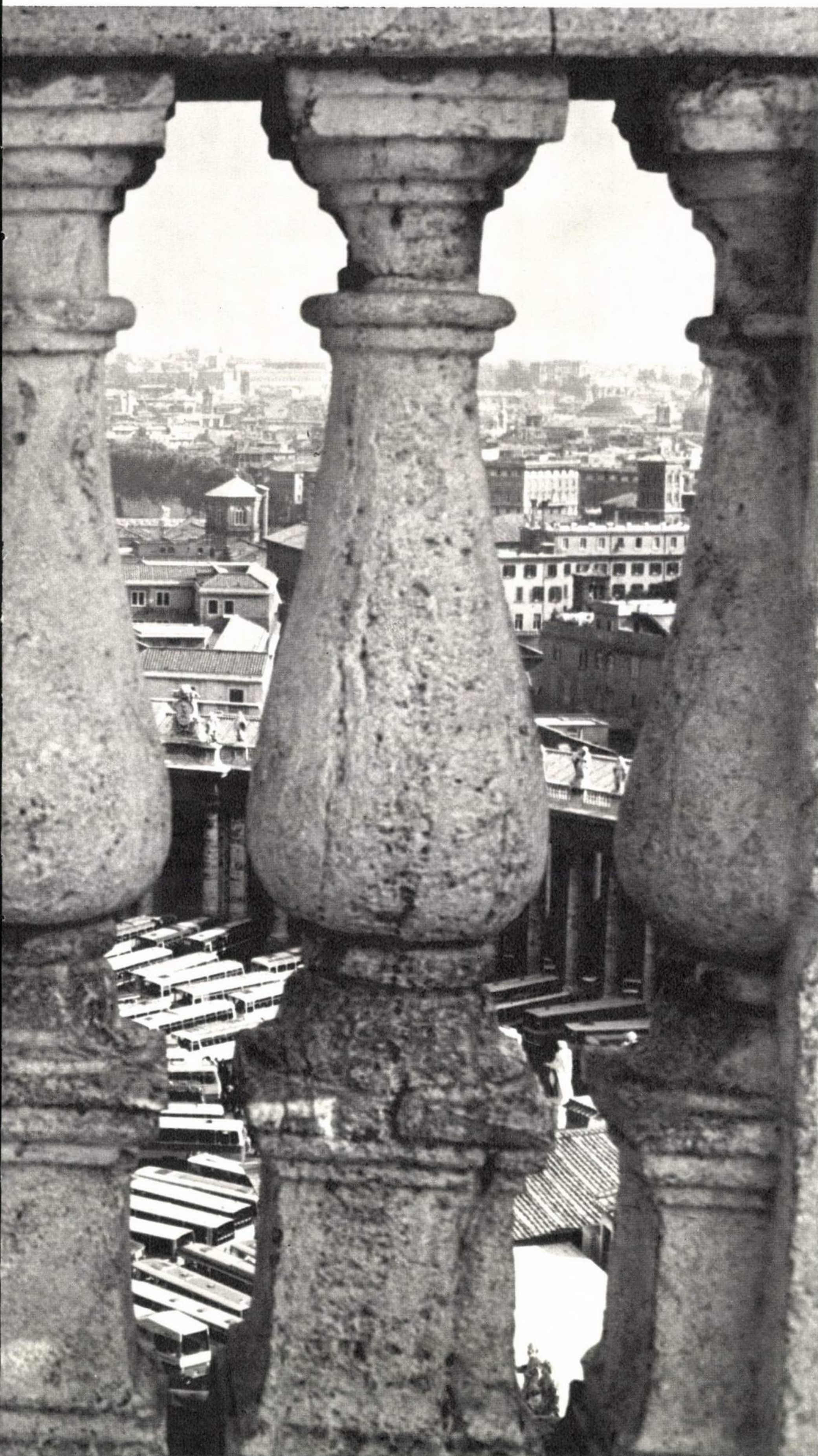

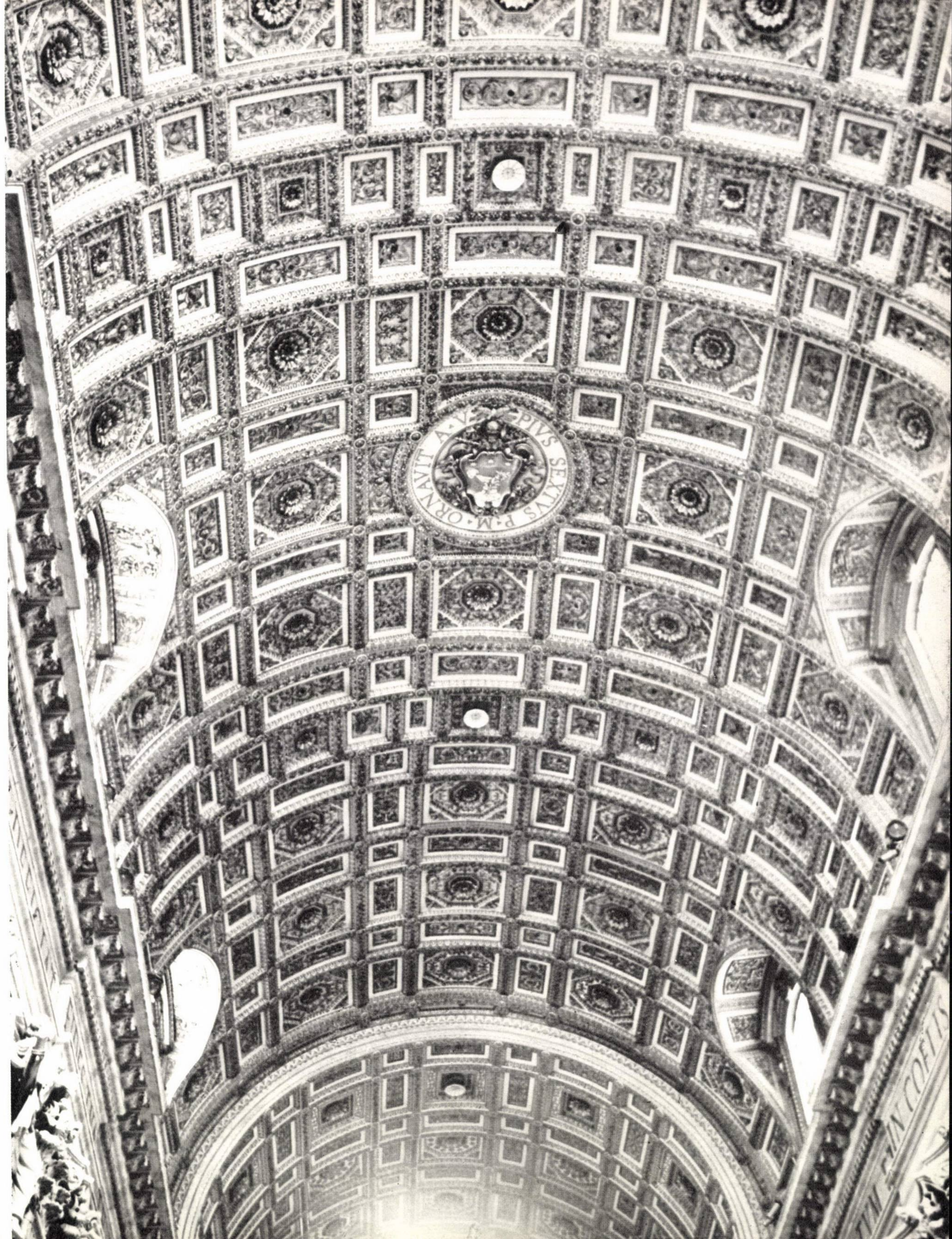

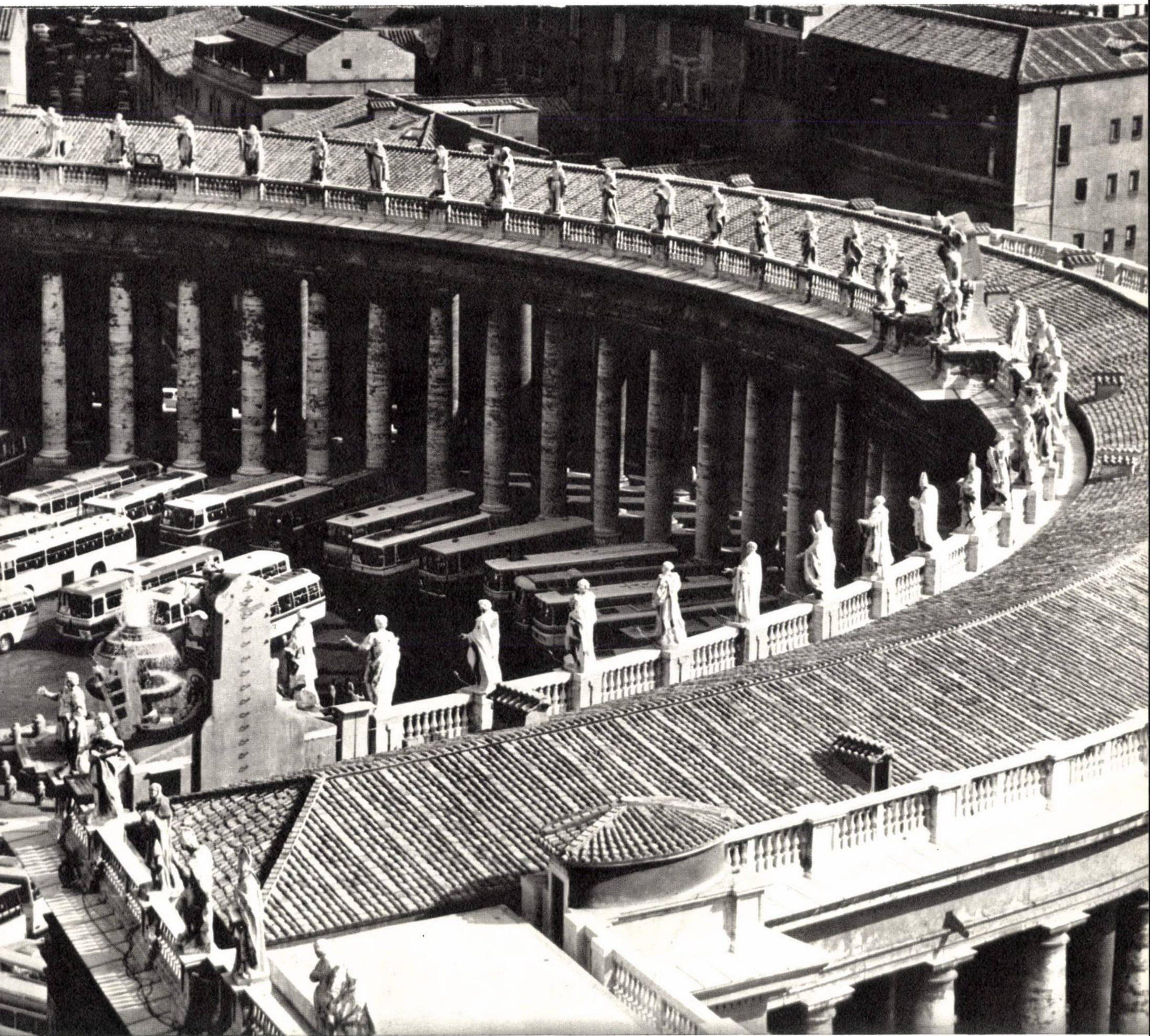

CAELORV
IDES
MVN

PIVS SEXTVS P·M· ORNAVIT A·V

CT25
3299

88

189

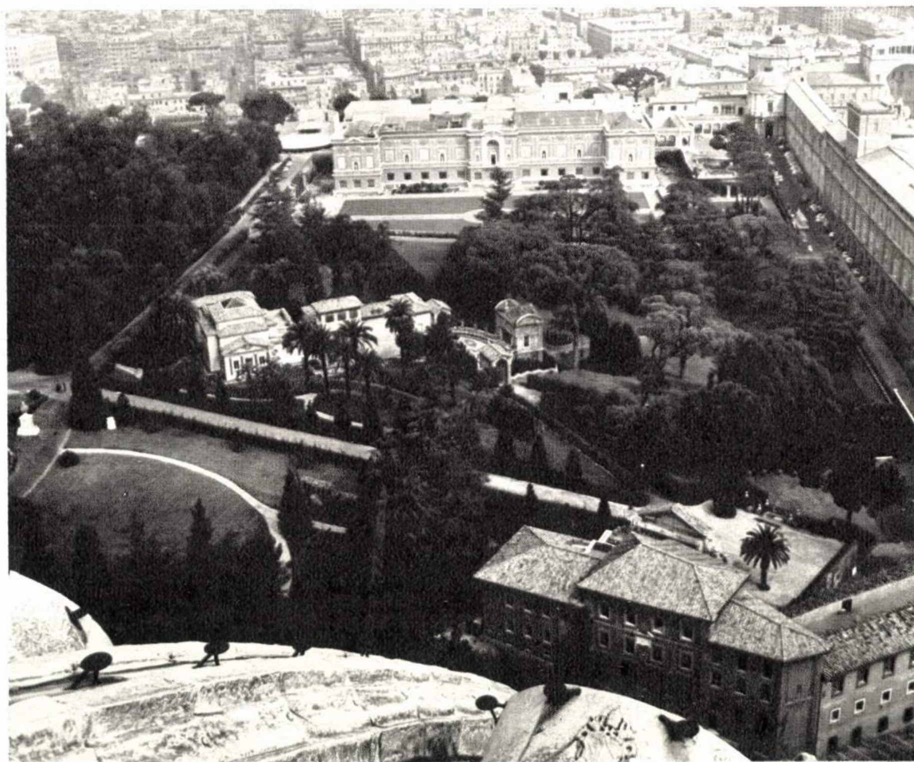

192

193

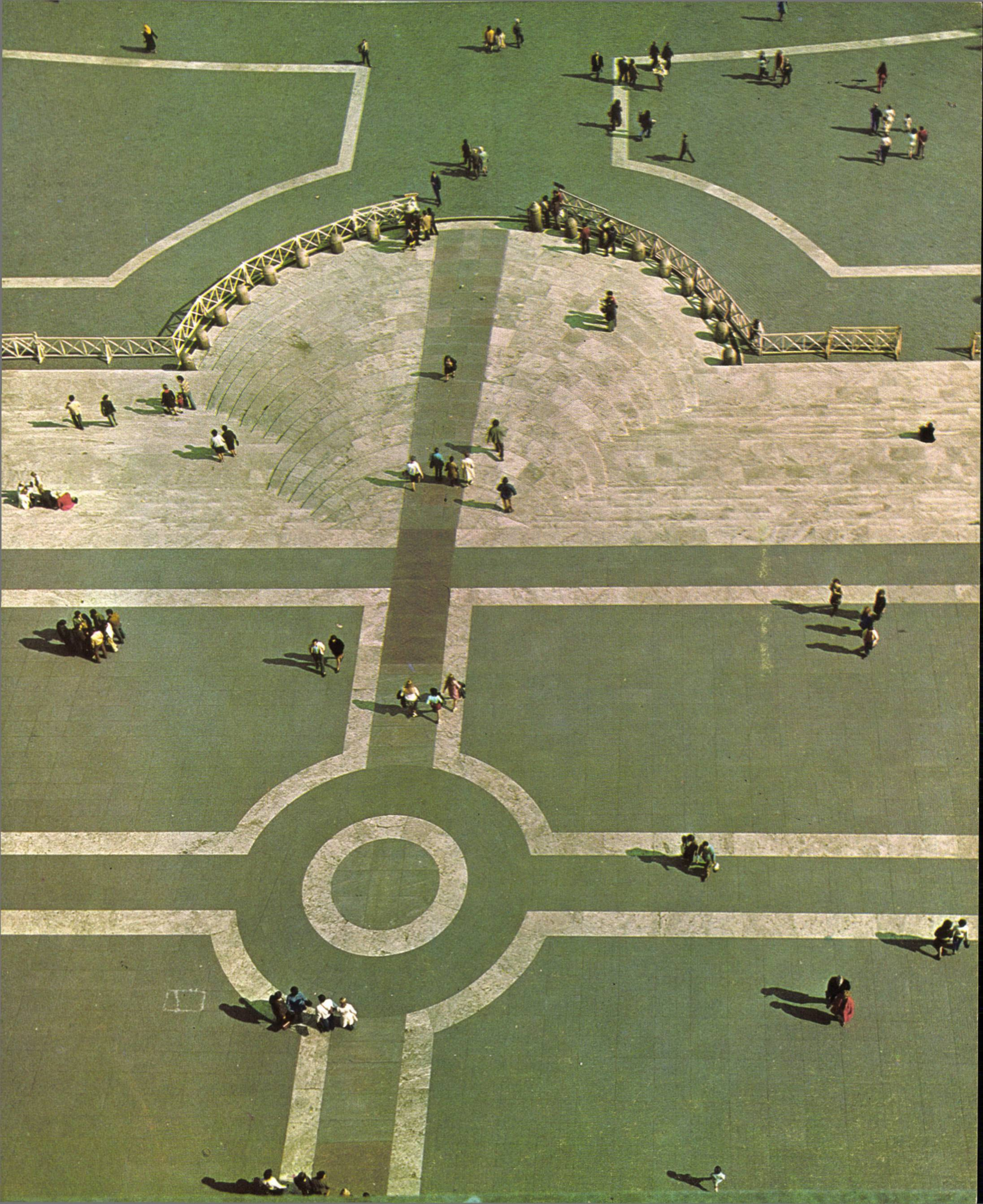
195

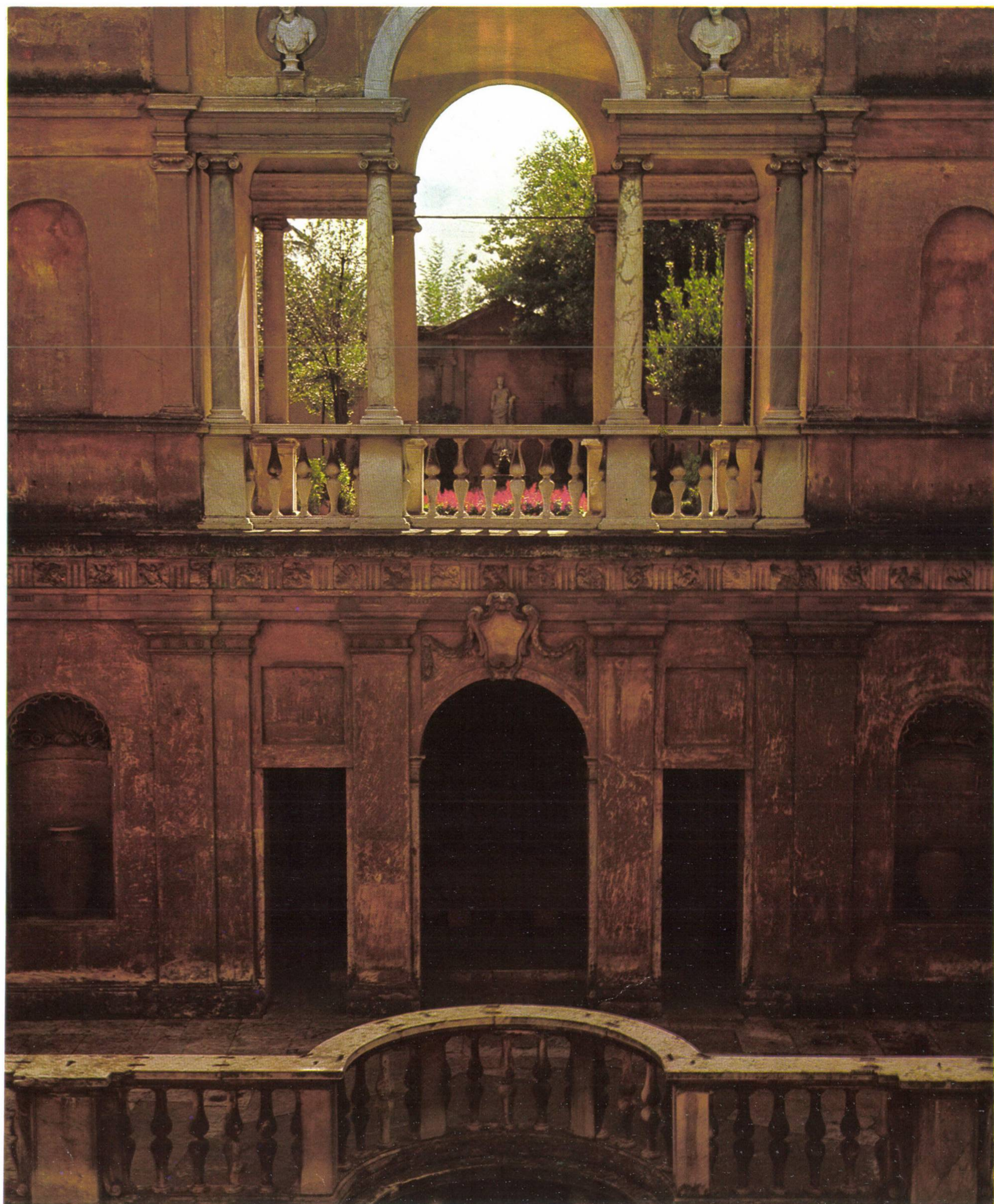

196

197

200

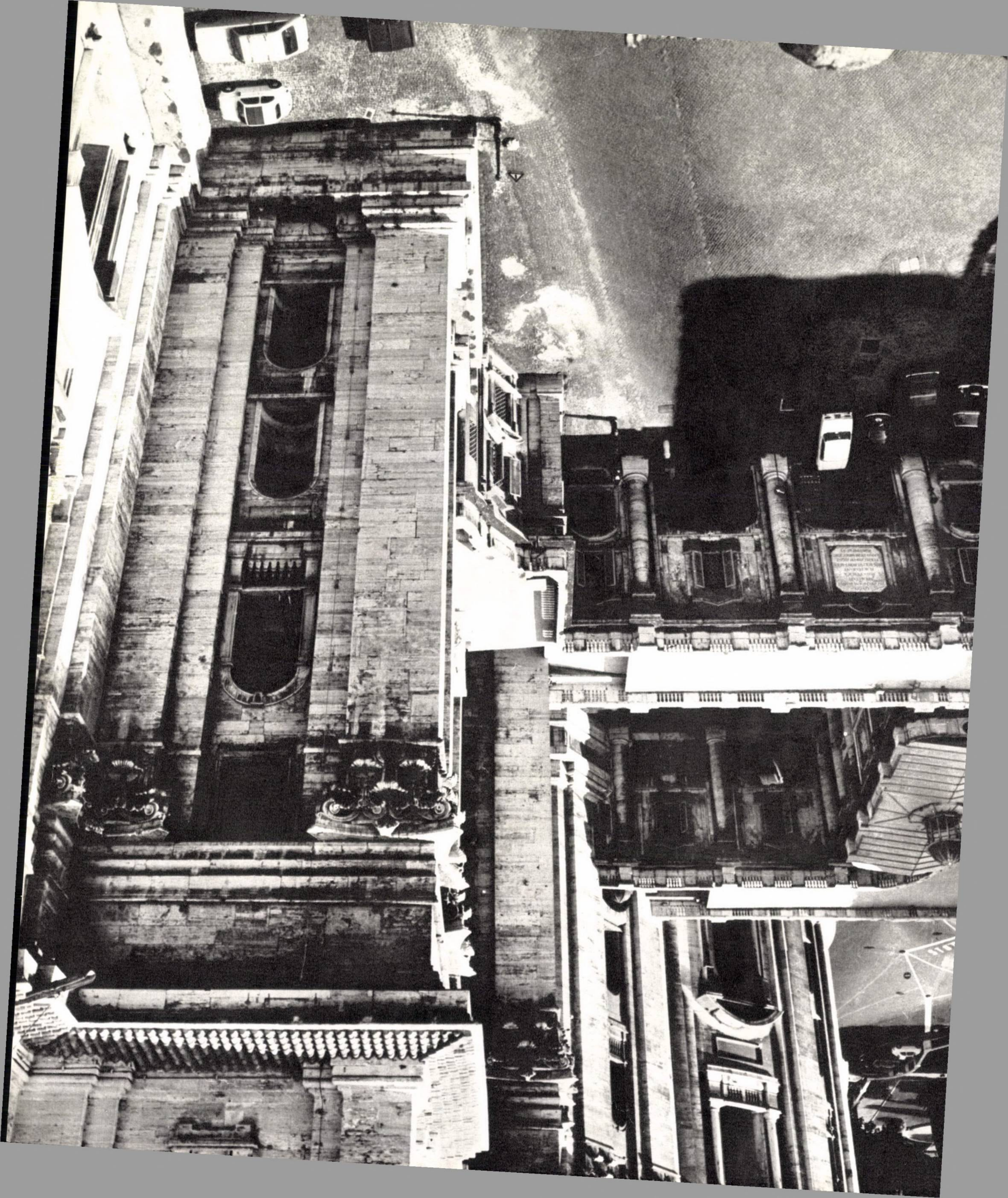
202

203

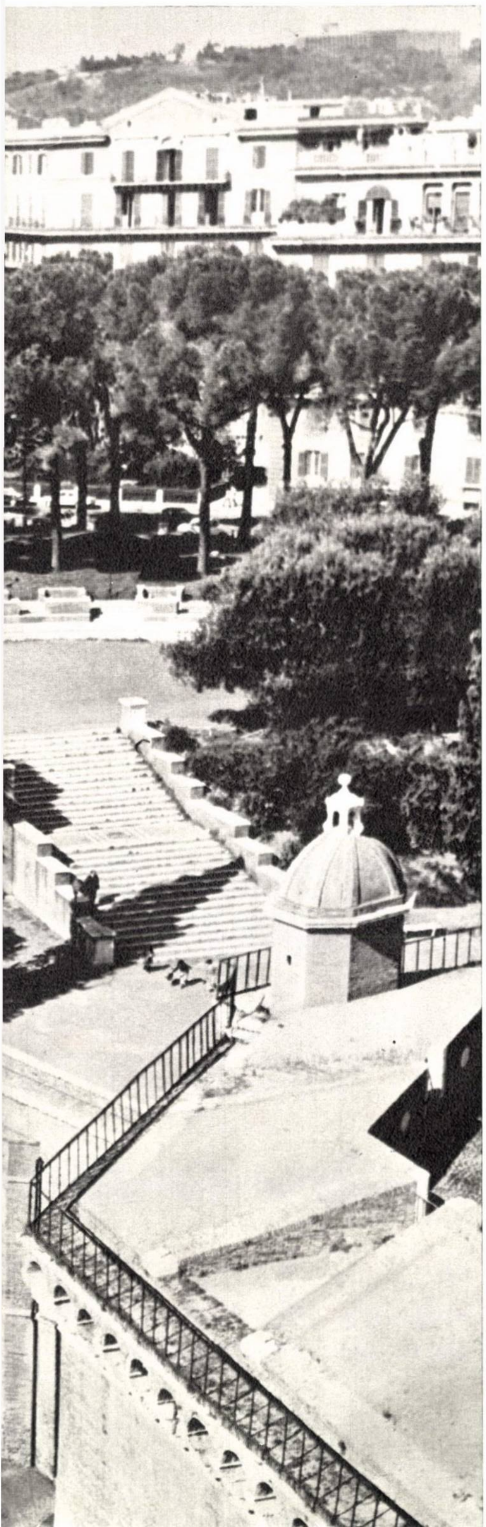

204

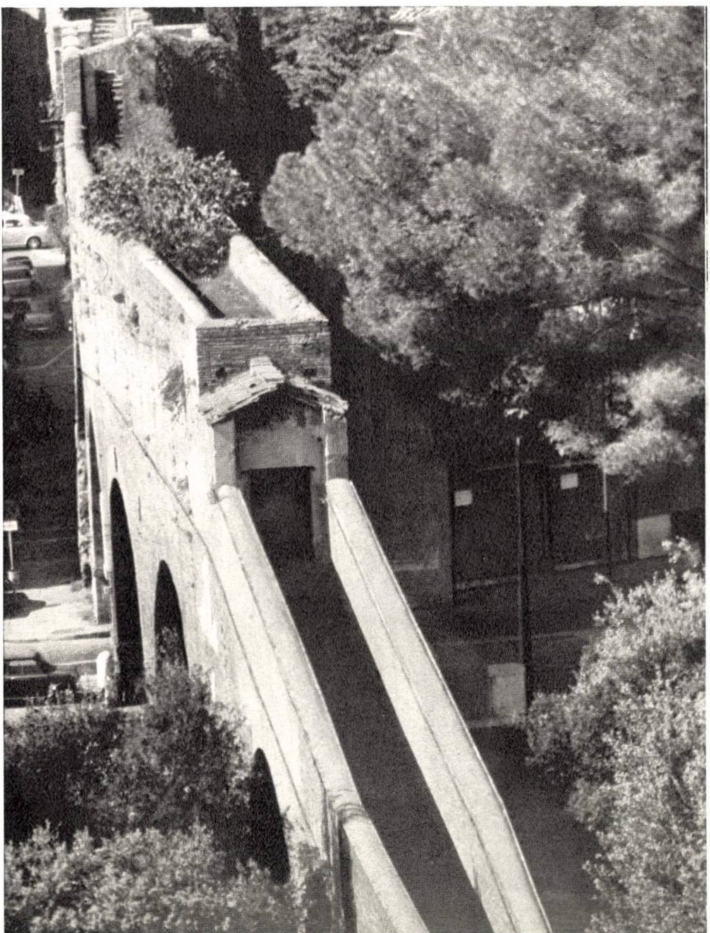

206

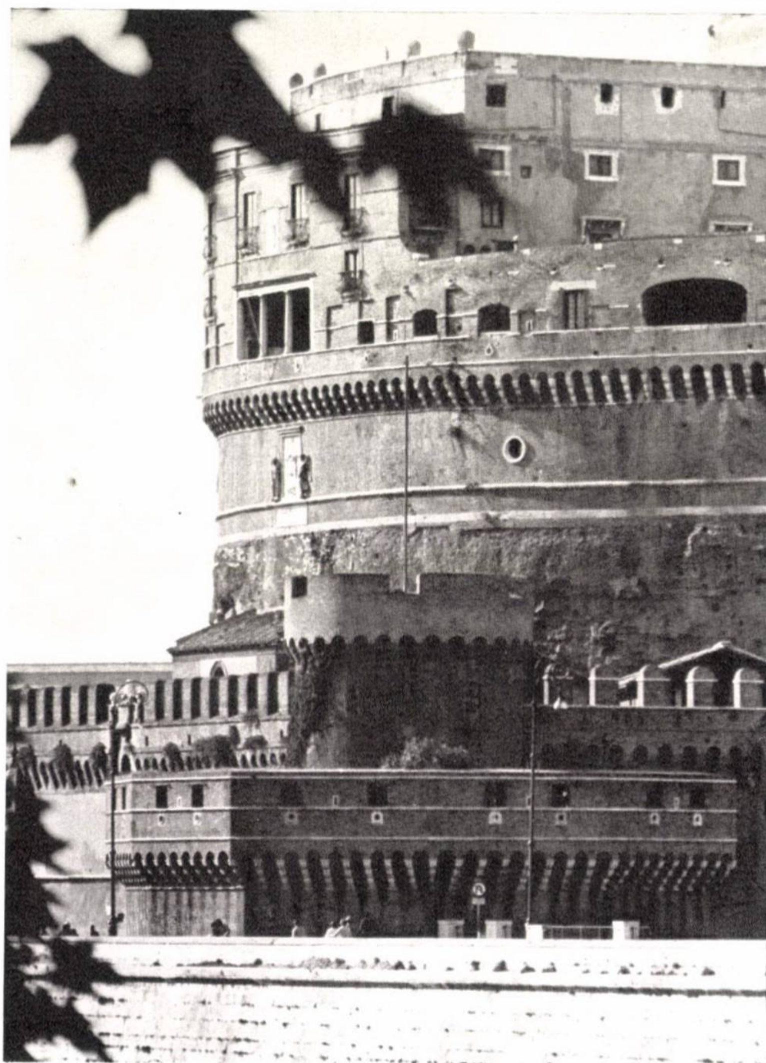

207

209

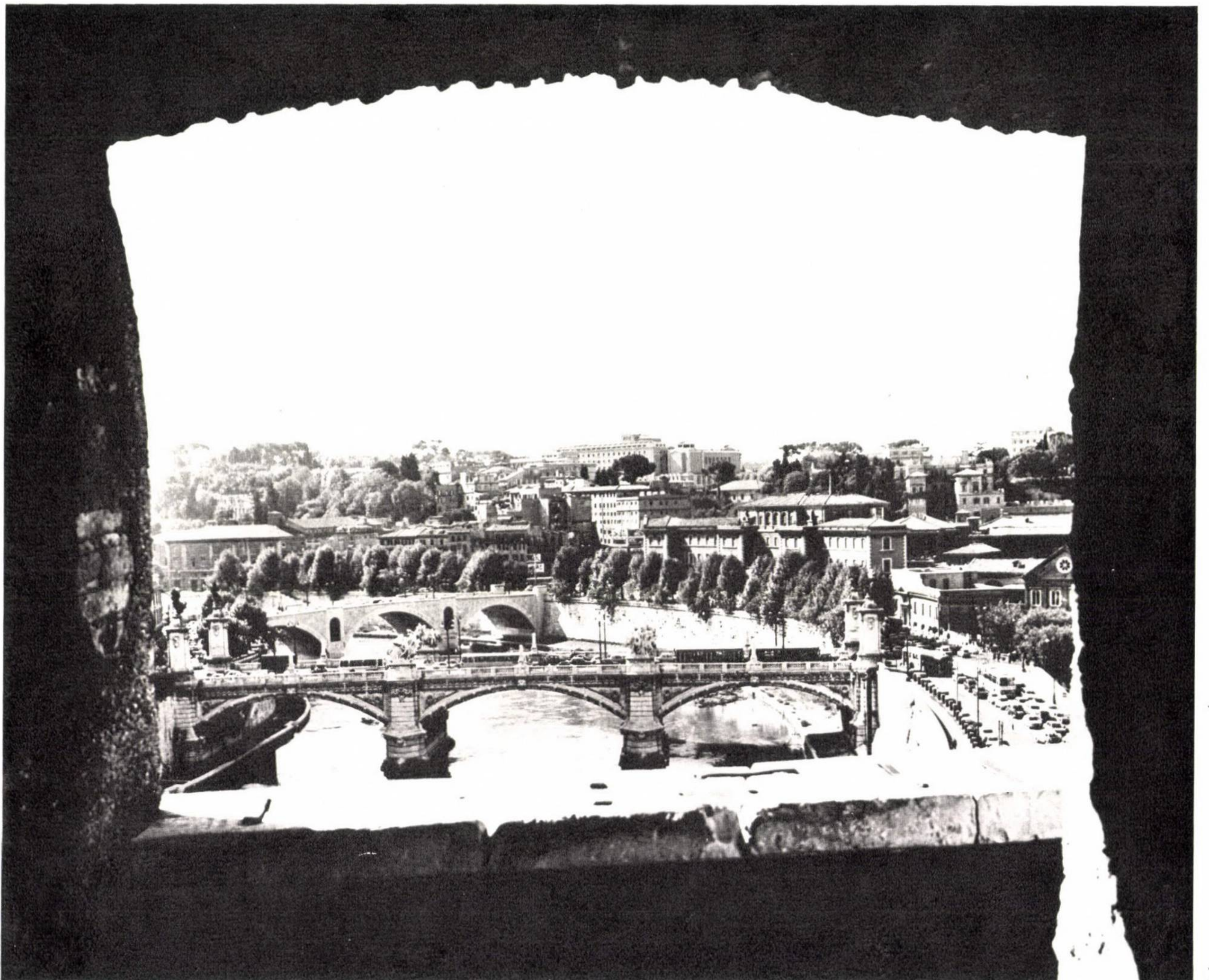
208

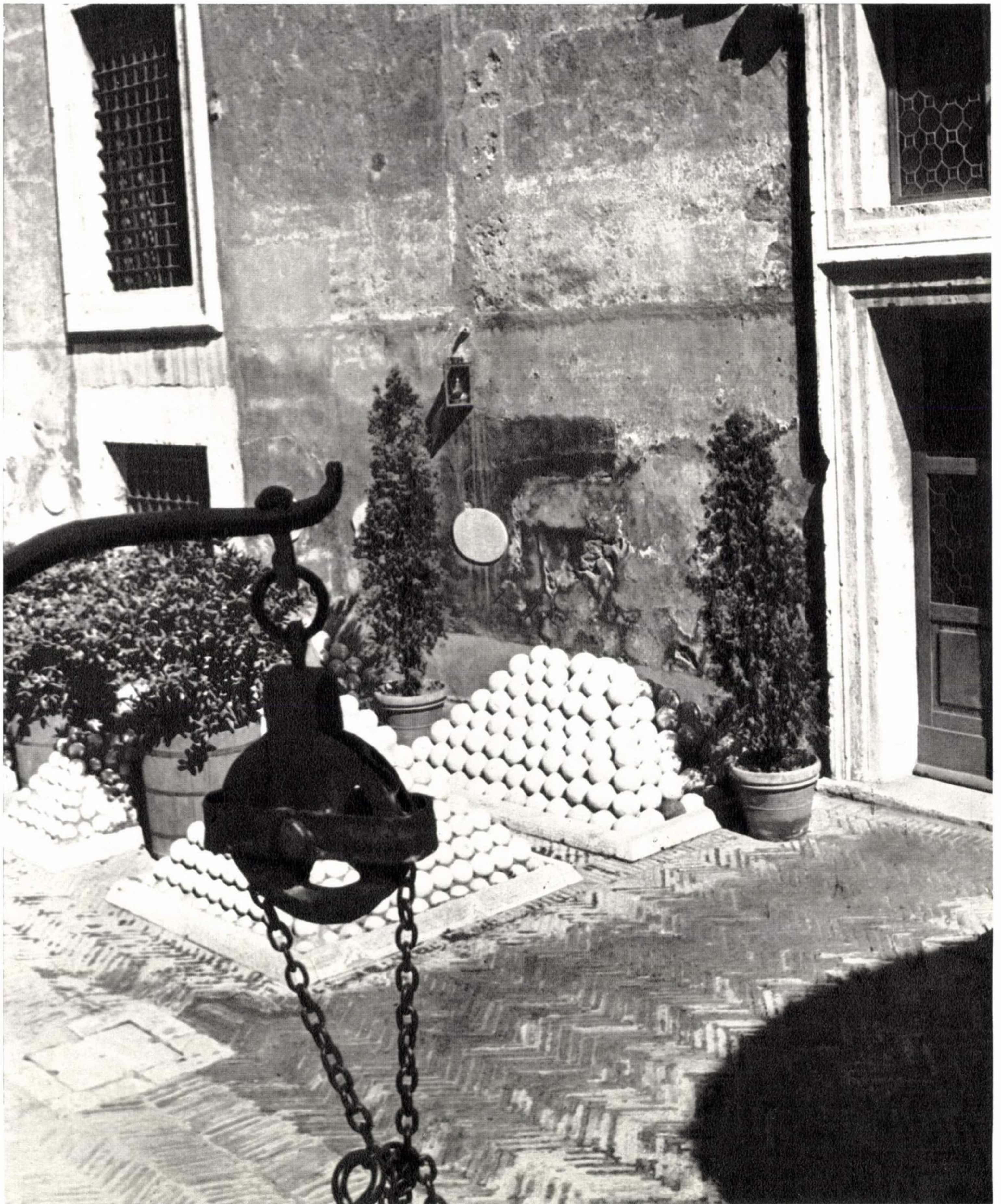

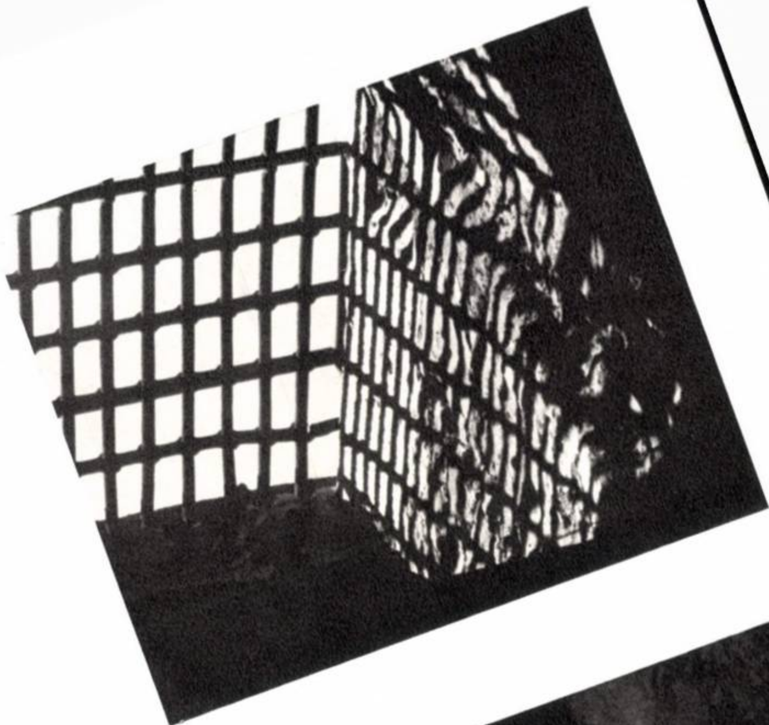

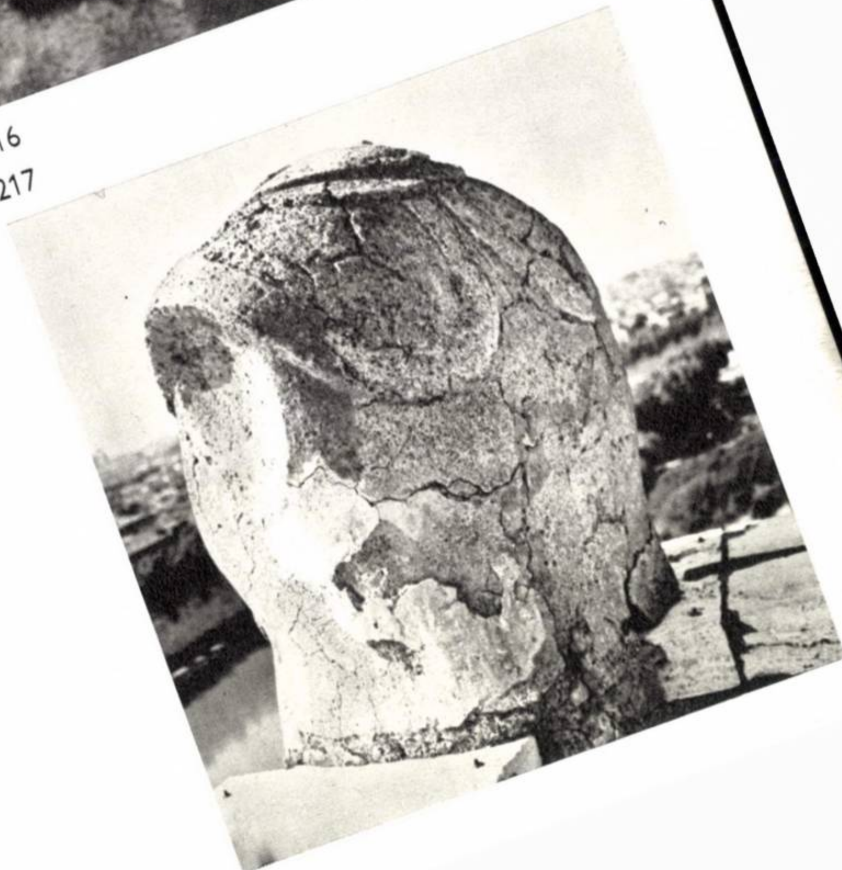
214

215

216

217

220

OFUMERIA
de paola
Birreria
Restaurant
BAR
TRATTORIA
CONCORDIA
BAGNINI
T

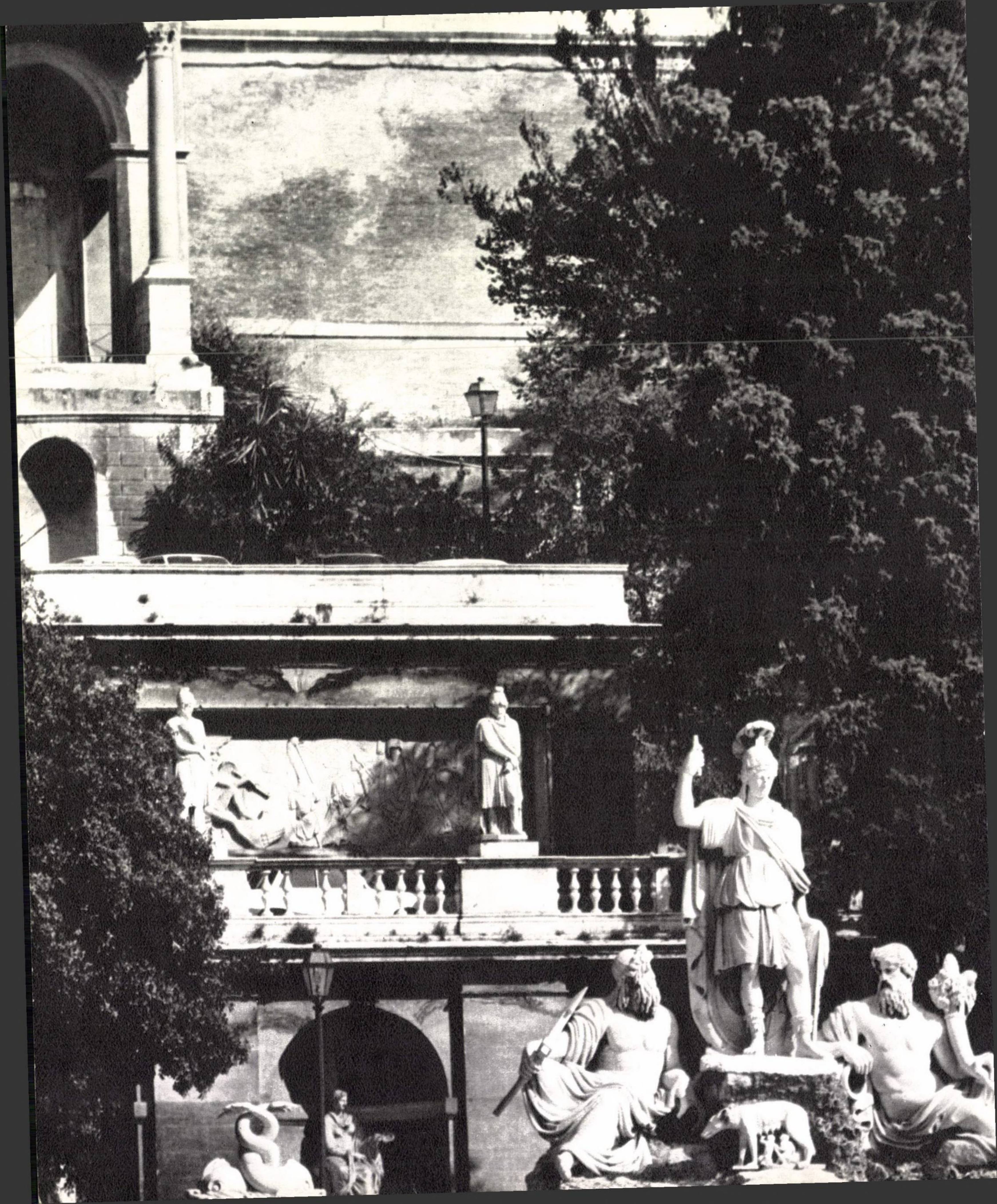

223

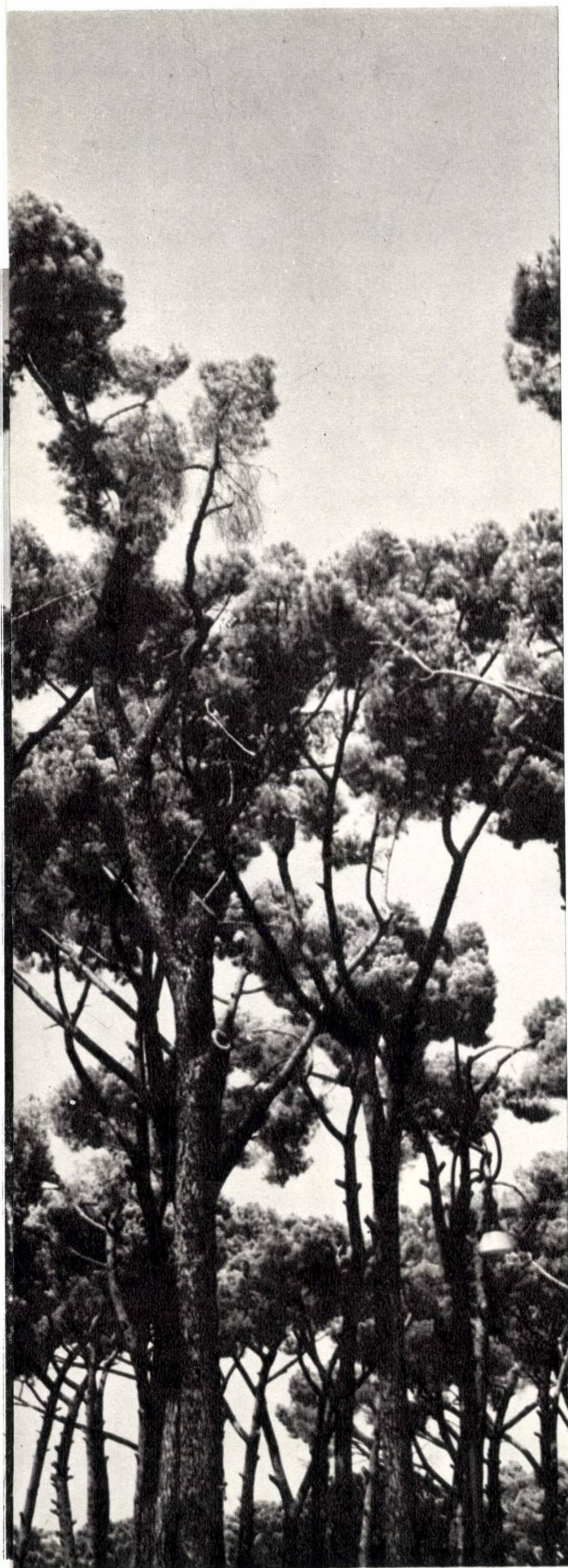

226

225

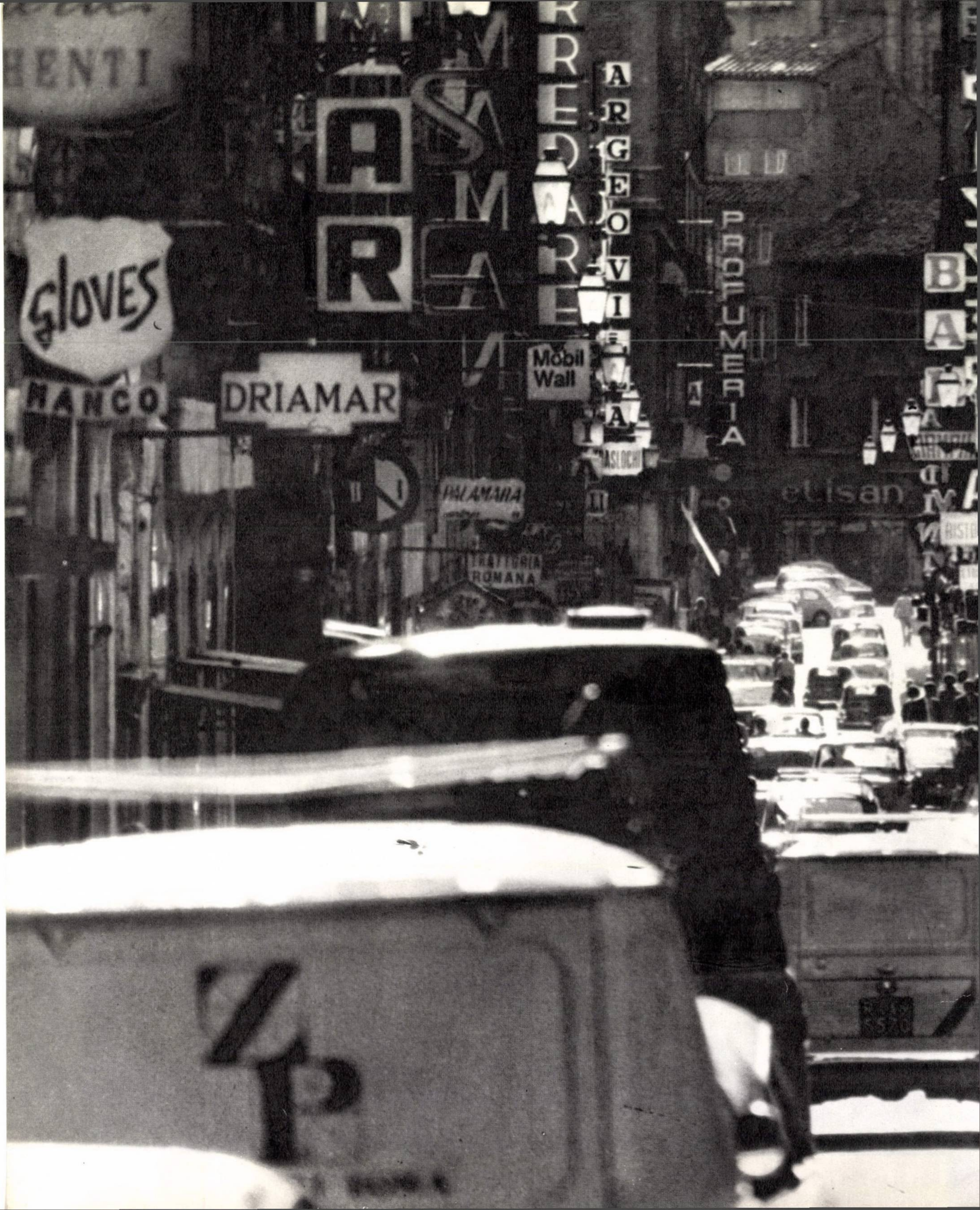

230

228

227

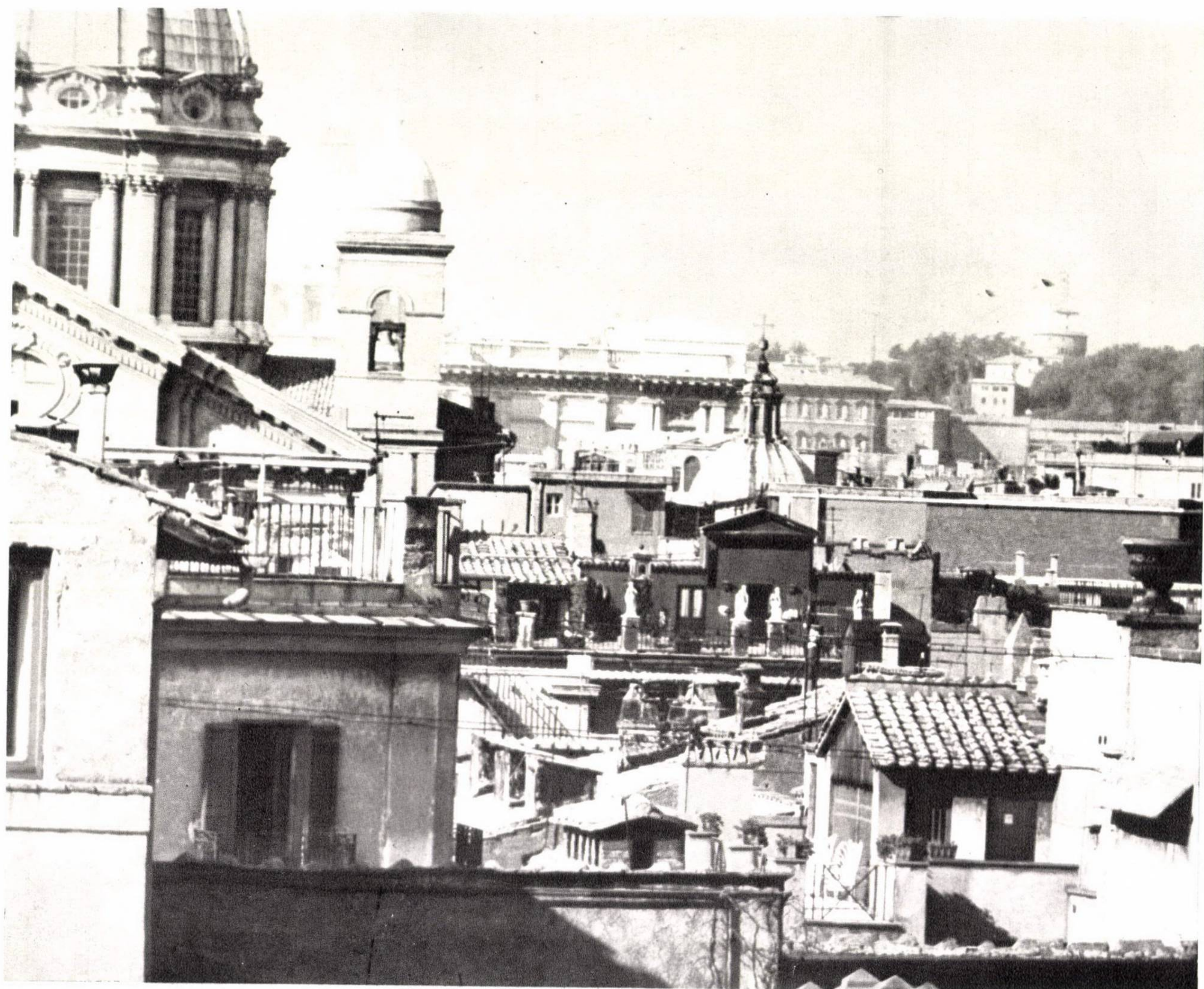

HENTI
Gloves
DRIAMAR
Mobil
Wall
PROFUMERIA
TRATTORIA
ROMANA

BAR
GELATERI
2770

237

LATO
TUFO
CHANGE

DUETTI
Aldo

COLLEGIVM
VRBANVM
DEPROPAGANDA
FIDE

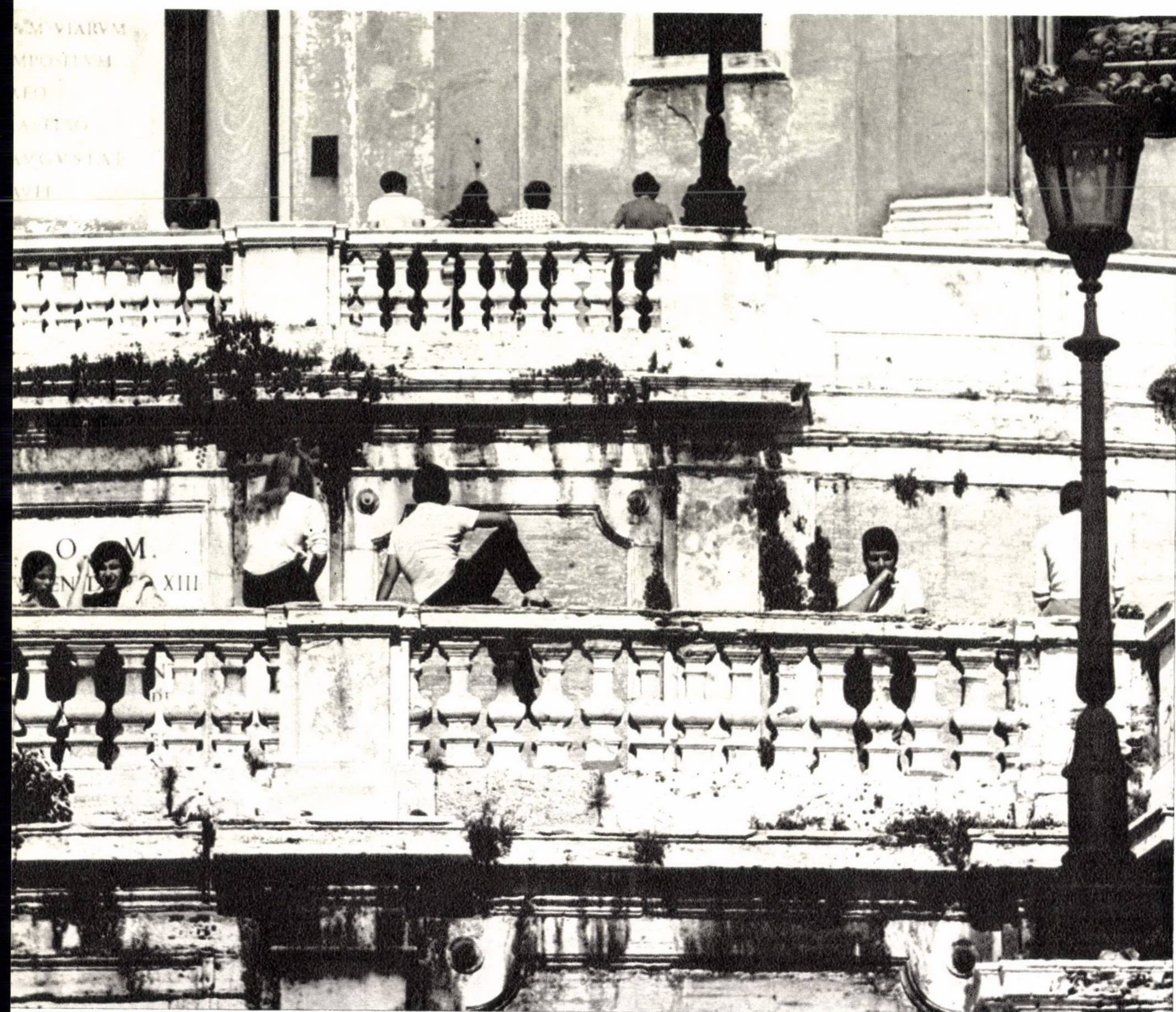

AVTVNNO ROMANO
IV RASSEGNA D'ARTE
AVTVNNO ROMANO

43

VIARVM
XIII

247

249

250

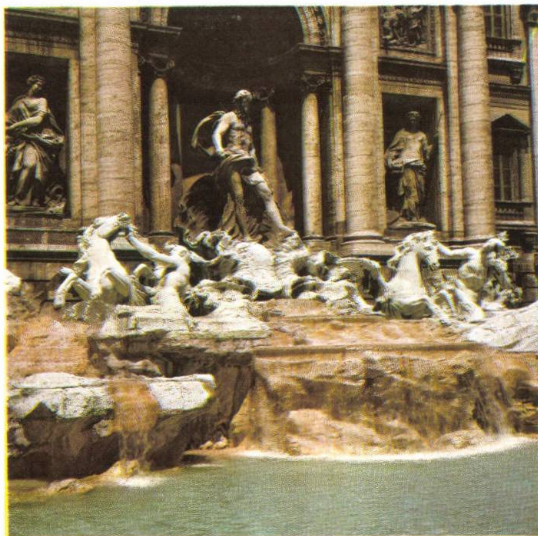
259

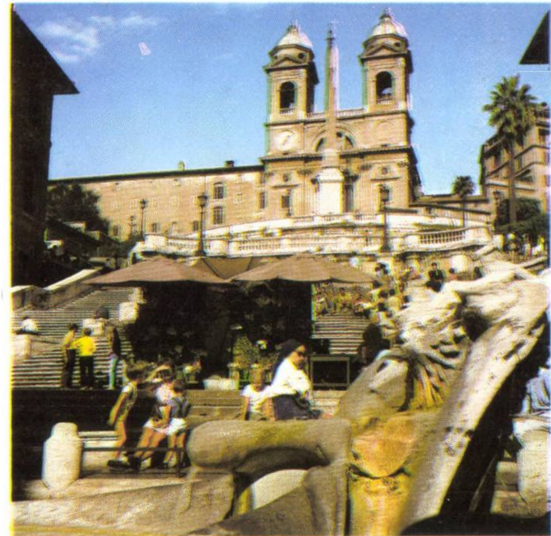
260

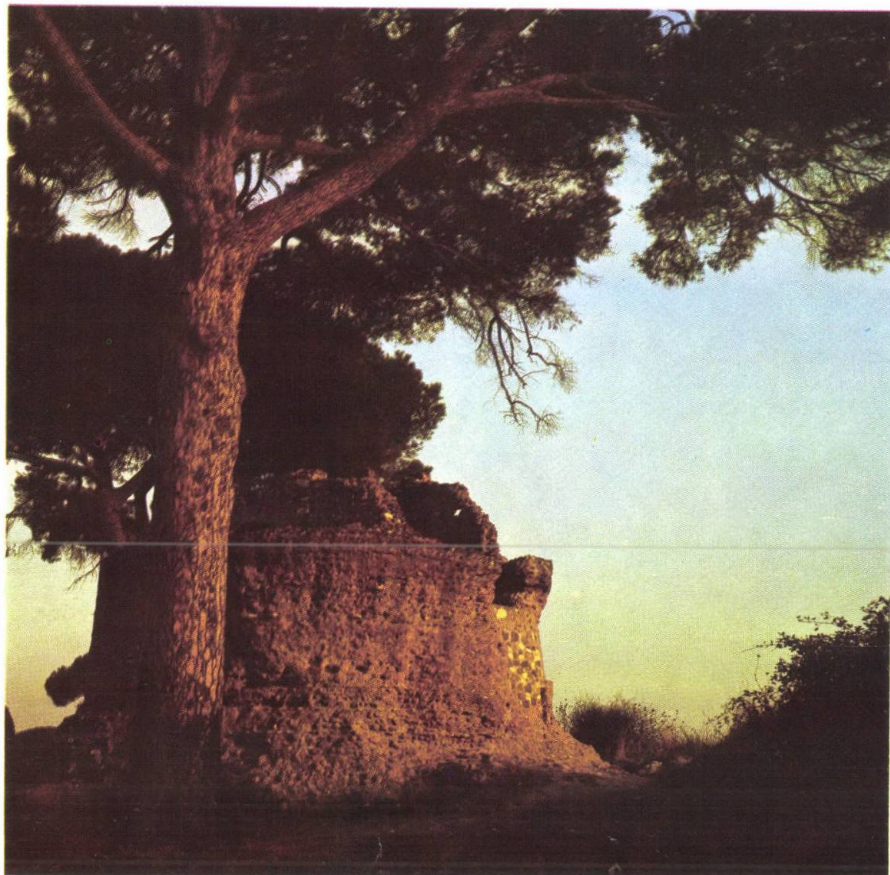

270

271

272

273

274

CSARDA

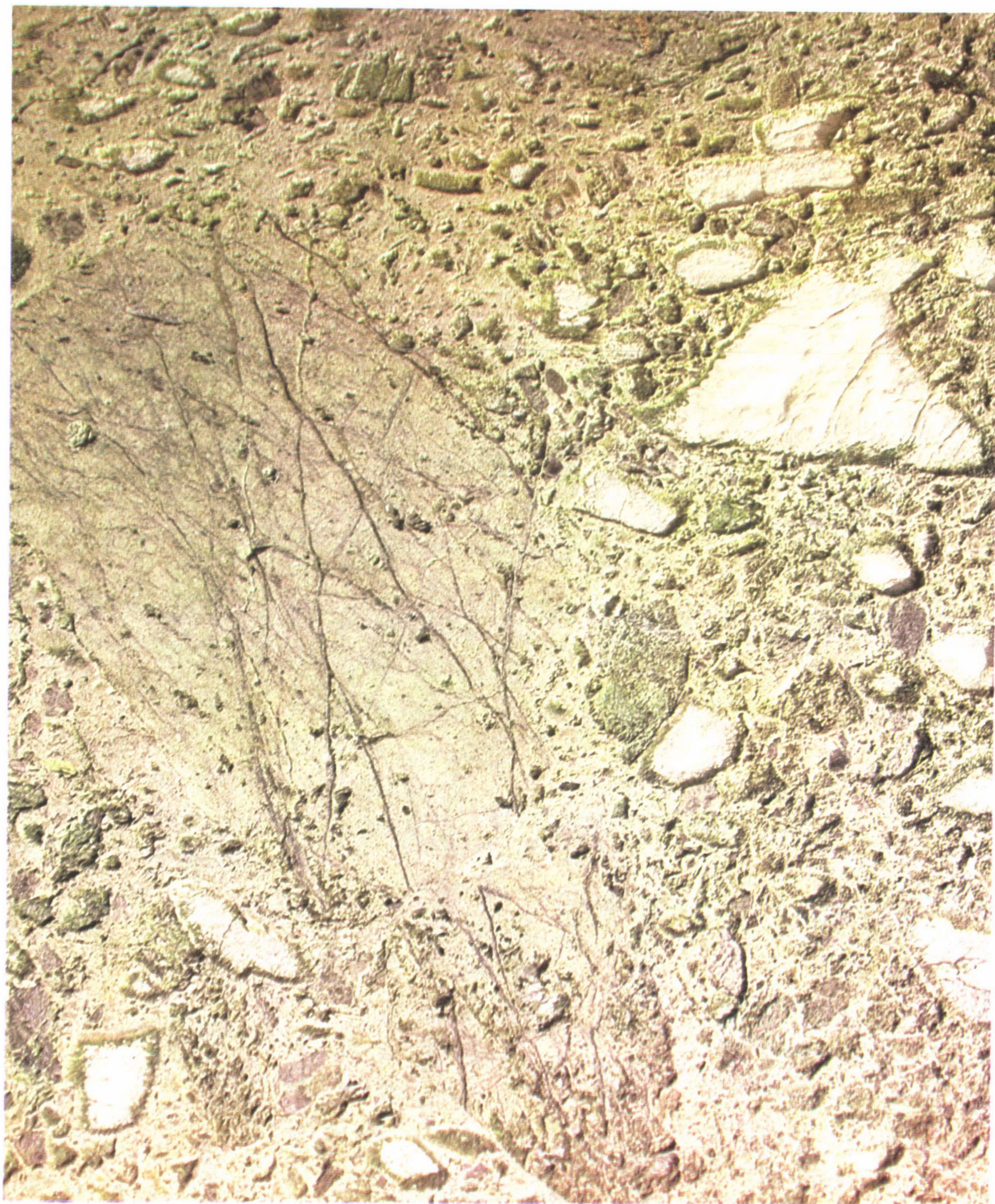

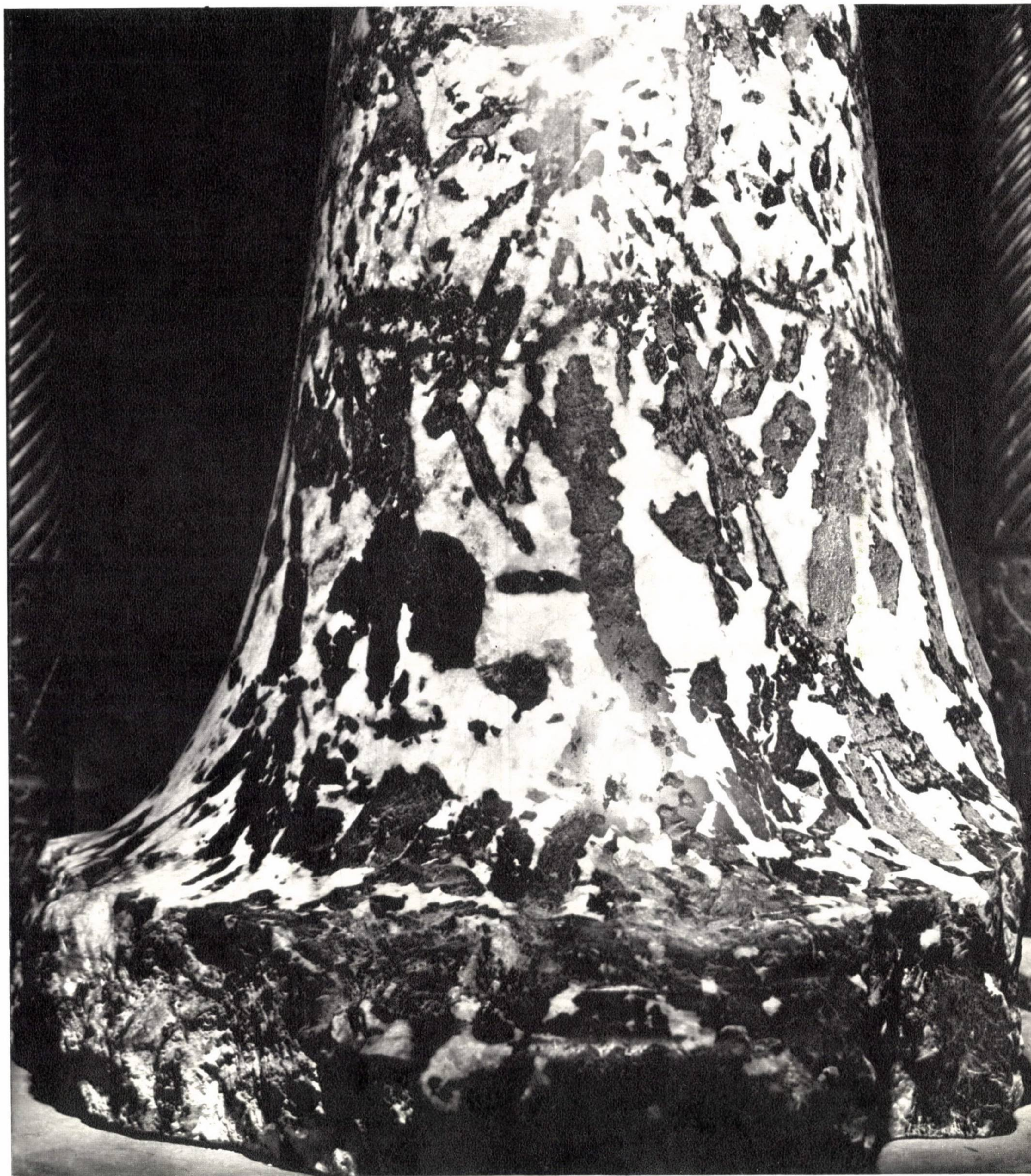

277

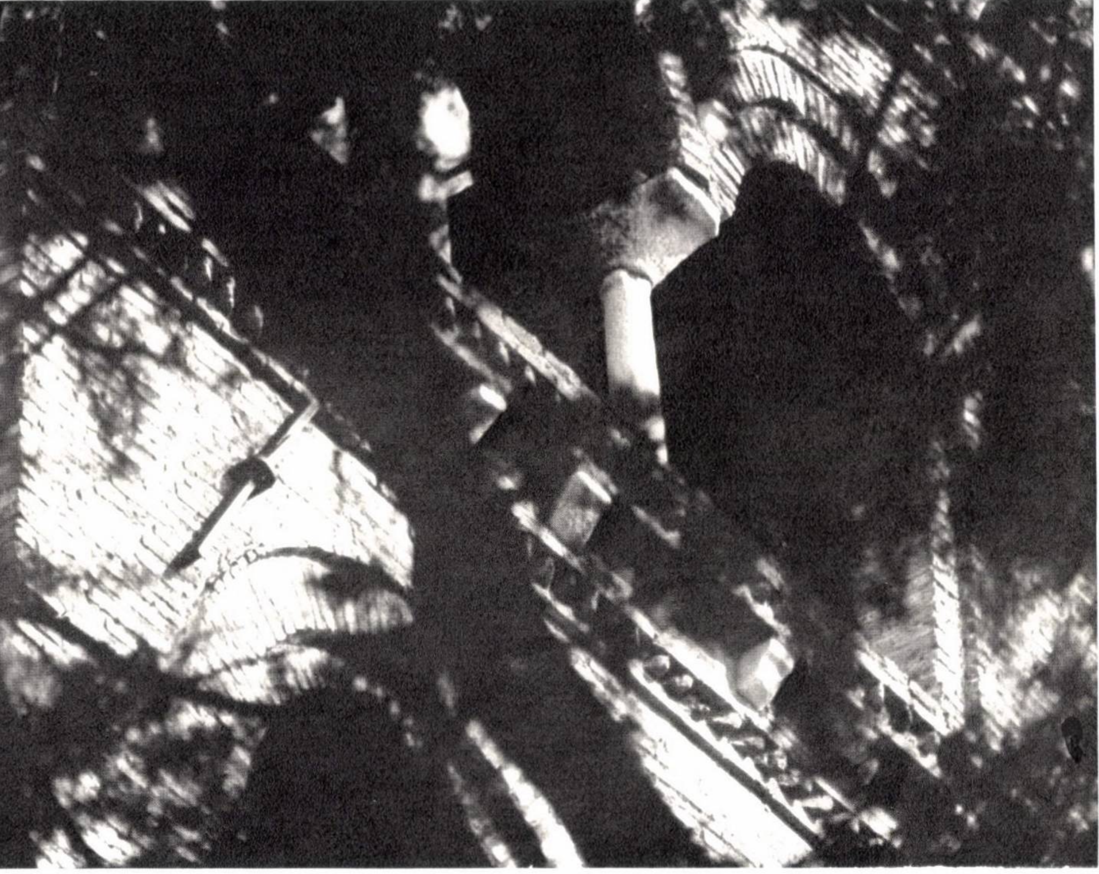
278

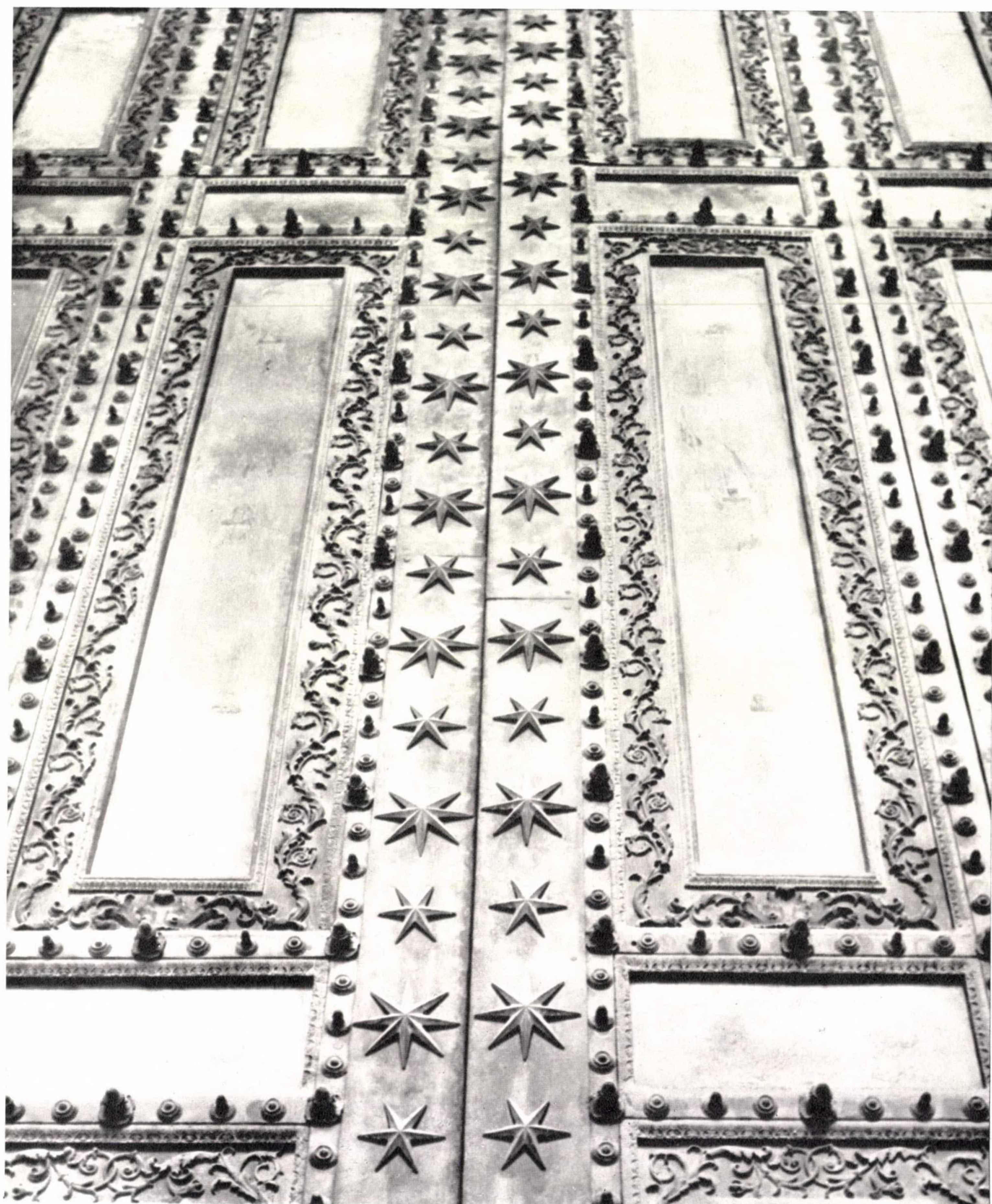
282

283

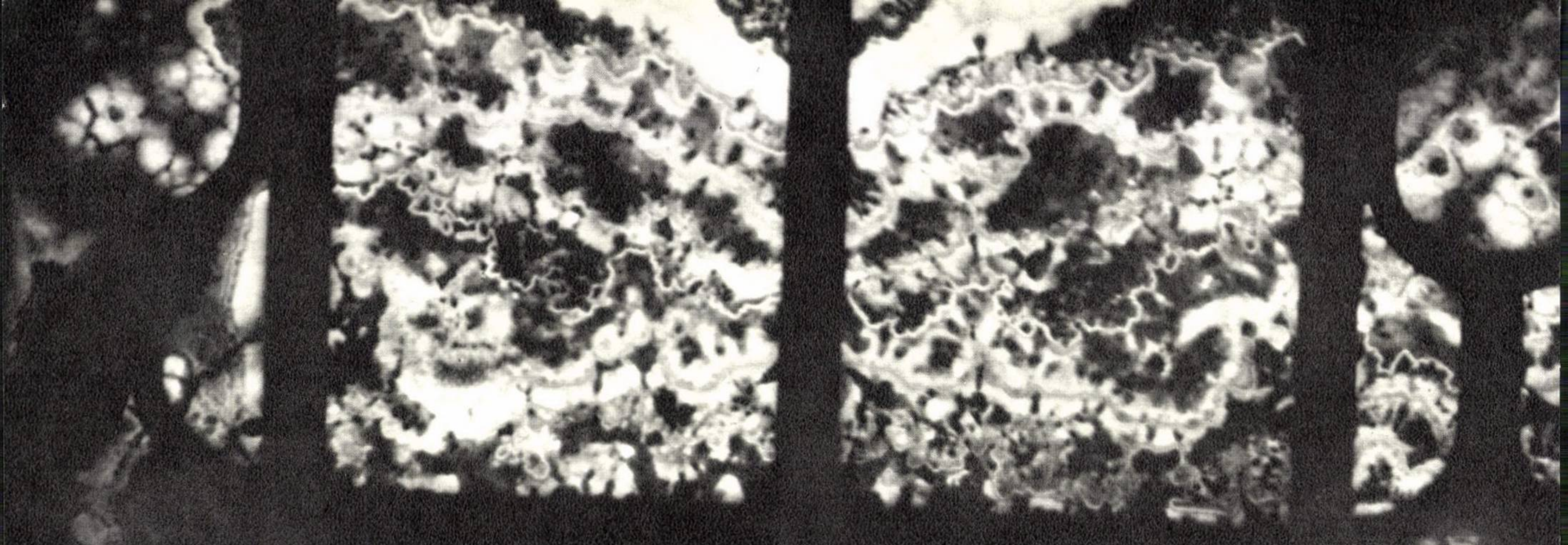

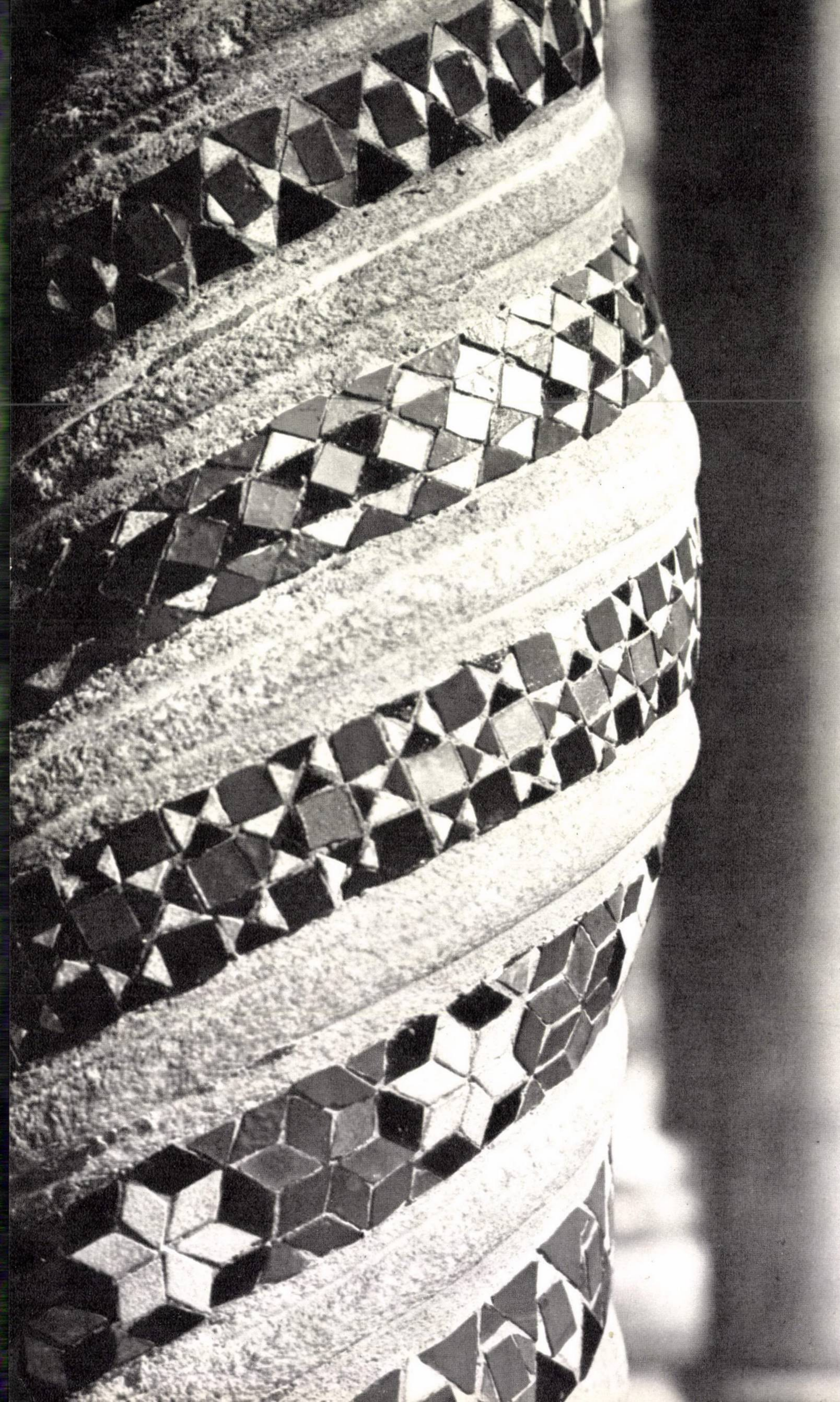

28.

OPVS DECOR FVLGIT IN
STVDVIT REDDERE DO

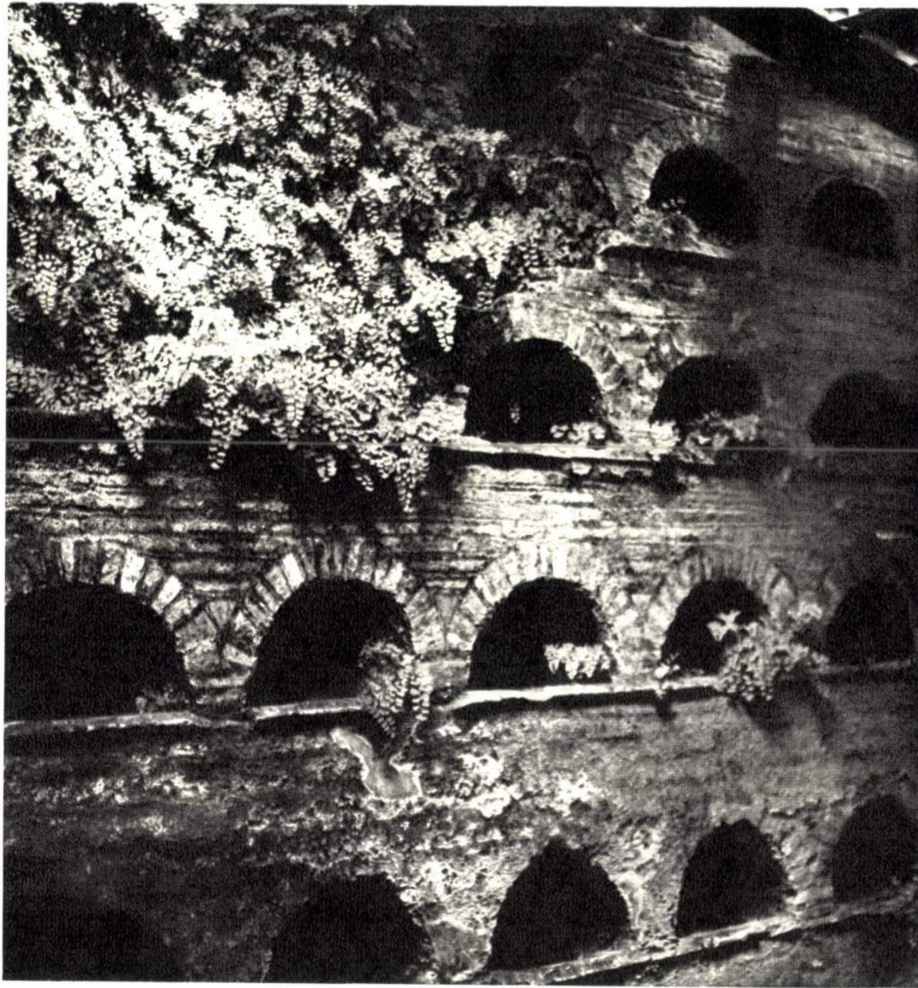

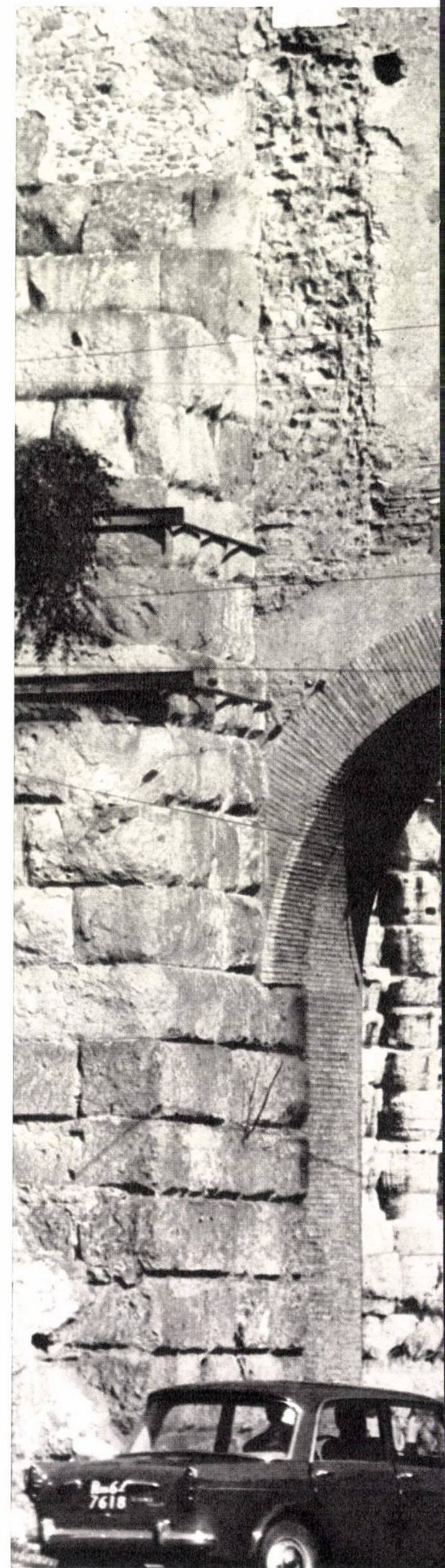
290

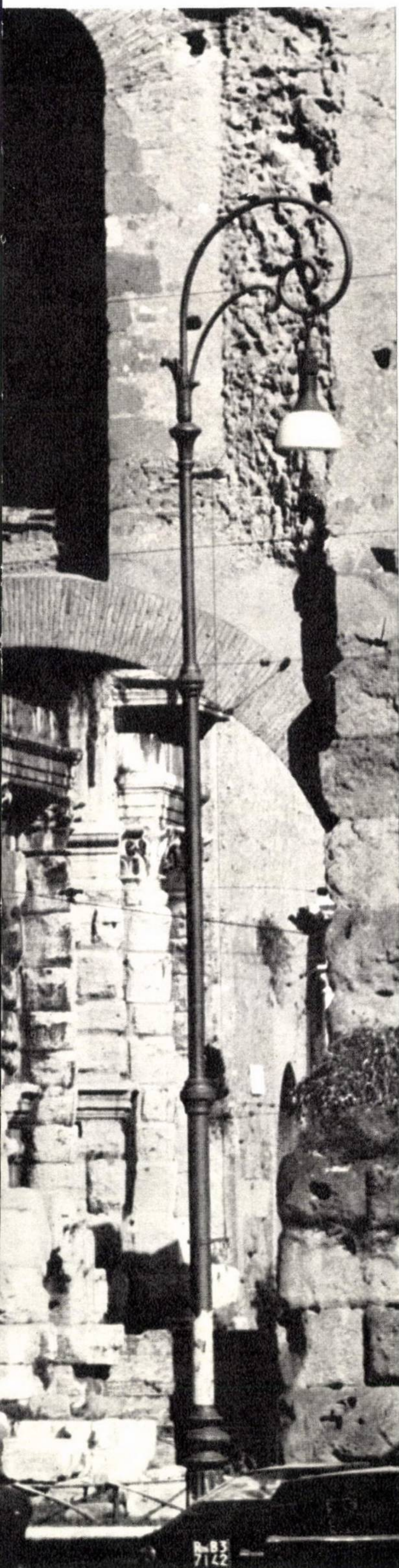

292

293

294

298

299

301

303

PETRO

305

307

ROMA

1. *Forum. Templul Vestei.* Monumentul datează dintr-o epocă foarte îndepărtată, perioada cultului focului. În forma în care se păstrează, a fost construit în timpul lui Septimiu Sever. Intrarea în templu este flancată de statuile vestalelor, dintre care una pare a fi vestala Claudia, care a trecut la creştinism.
2. *Forum.* Vedere generală. Ruinele se întind între Palatin şi Piaţa Campidoglio. În epoca de glorie a republicii romane, aici era centrul vieţii politice şi sociale. Aici aveau loc adunările senatului. În perioada lui Iuliu Cezar începe construcţia marilor monumente din Forum, construcţie ce va atinge apogeul în epoca lui August. Devastat de invazia barbarilor, va fi abandonat secole de-a rîndul, devenind «campo vaccino», un cîmp de păşune. În forma actuală a fost restaurat la sfîrşitul secolului al XVIII-lea. Numeroasele bazilici, temple şi monumente din Forum au fost înălţate în cinstea marilor împăraţi şi consuli romani.

3—5. *Forum.*

6. *Forum.* Vedere de pe Palatin.
7. *Forum. Bazilica Emilia,* datînd din anul 179 î.e.n.
8. *Forum.* Secţiune în piatră.
9. Detaliu de zid în *Palatin.*
10. Crinul din *Palatin.*
11. Zid în *Palatin.*
12. Scoarţă de pin.
13. Arcadă la *Bazilica lui Maxenţiu.*
14. *Forul Imperial.*
15. Coloane în *Forum.*

16, 17. *Arcul lui Septimiu Sever,* construit în anul 203 în amintirea victoriei împăratului împotriva parţilor.

18—20. *Circul Maxim,* situat la poalele Palatinului, datînd probabil din vremea republicii. Potrivit legendei, a fost construit pe locul unde a avut loc răpirea Sabinelor. Avea 300.000 de locuri. Iuliu Cezar a organizat aici un spectacol (un simulacru de bătălie) cu 1000 infanterişti, 600 călăreţi şi 40 elefanţi. Circul a fost distrus în vremea împăraţilor Nero şi Domiţian.

21. *Arcul lui Titus,* ridicat în jurul anului 80 în cinstea împăraţilor Titus şi Vespasian.
22. *Via Sacra.* Traversează Forul

de la Arcul lui Titus la Bazilica Giulia.

23. *Forum. Bazilica lui Maxenţiu* văzută de pe Colosseo. Bazilica lui Maxenţiu este unul dintre cele mai grandioase monumente din Forum. Împăratul Maxenţiu, preluînd puterea după abdicarea tatălui său Maximilian, începe construcţia în anul 308. Bazilica va fi terminată de împăratul Constantin în anul 315.

24. *Palatul Flavienilor.* Construcţie impresionantă, palatul a fost ridicat de Domiţian, servindu-i de locuinţă.

25. *Forum.* Vedere generală.

26. *Forul lui Traian,* cel mai important dintre forurile imperiale, construit de Apollodor din Damasc în anul 114. Este dominat de Columna lui Traian.

27. Spre *Stînca Tarpeiană.* Situată pe Campidoglio, Stînca Tarpeiană era locul de pe care erau aruncaţi trădătorii.

28. *Colosseo,* cunoscut şi sub numele de «Amfiteatrul lui Flaviu». Monumentul, început de împăratul Vespasian în jurul anului 72 şi continuat de fiul acestuia, Titus, constituie cea mai mare construcţie a epocii. Aici au avut loc cele mai mari spectacole ale lumii antice. Deşi extrem de solid, edificiul este totuşi distrus de un cutremur în anul 442, fiind apoi folosit drept carieră de piatră.

29. *Colinele Palatinului.* Aici se află vestigiile cele mai vechi ale Romei, construite în limitele trasate de Romulus. Pe Palatin au locuit Cicero, Catilina, Marc Antoniu şi August.

30, 31. *Arcul lui Constantin* comemorează victoria acestuia în lupta cu Maxenţiu la Ponte Milvio (312). Bine conservat, monumentul este decorat cu basoreliefuri reprezentînd scene din viaţa lui Constantin. Poartă amprenta construcţiilor din vremea lui Traian şi Marc Aureliu.

32. *Colosseo.*

33—38. *Colosseo* — detalii.

39. *Arcul lui Constantin* şi *Colosseo.*

40. *Colosseo* noaptea.

41—43. *Termele lui Caracalla,* datînd din vremea împăratului Caracalla (217). Edificiu impunător, termele sînt decorate bogat cu mozaicuri unice prin tehnica folosirii pietrelor colorate natural, prin rafinamentul şi frumuseţea lor.

44—47. Detalii de mozaic la *Termele lui Caracalla.*

48, 49. *Termele lui Caracalla* — mozaicuri.

50. *Forum.* Vedere de pe Campidoglio.

51. *Palatin.*

52. Zidul vechi de la *Santa Sabina.*

53, 54. *Colosseo.*

55, 56. *Teatrul lui Marcellus,* exemplu de arhitectură clasică, servind de model pentru Colosseo. Construcţia este începută în timpul lui Cezar şi terminată de August, care o dedică nepotului său, Claudius Marcellus.

57. *Termele lui Caracalla.*

58. Structura unei coloane din *Forum.*

59. *Termele lui Caracalla.*

60. *Santa Sabina.* Biserica a fost construită în secolul al V-lea. În forma actuală, datează din secolul al XVI-lea, cînd a fost restaurată. Deosebit de interesantă este celebra poartă din lemn, bogat sculptată, păstrată de la construcţia iniţială.

61. Terasă lîngă *Trinità dei Monti.*

62. Grafism (grădinile de la *Santa Sabina*).

63. *San Pietro.* Vedere din grădinile de la Santa Sabina.

64. Fîntînă la *Santa Sabina.*

65. Detaliu.

66, 67. *Arcul lui Ianus,* construit în secolul al IV-lea, cu un stil decorativ lipsit de vigoare, semn al decadenţei.

68. Structură.

69. *Bocca della Verità* (Gura adevărului), mască ce se găseşte în pridvorul bisericii Santa Maria in Cosmedin. Numele vine de la credinţa populară că aceasta muşcă mîna celor ce nu spun adevărul.

70, 71. *Templul Vestei.*

72, 73. *Teatrul lui Marcellus.*

74. *Templul lui Apollo,* ridicat în anul 435 î.e.n. în cinstea zeului luminii şi al artelor.

75, 76. «Salvatorii» Romei evului mediu.

77. *Giganţii din Palatul Conservatorilor* — detaliu. Palatul Conservatorilor, construit în secolul al XVI-lea după planurile lui Michelangelo, flanchează Piaţa Campidoglio.

78, 79. Pe *Via San Giovanni.*

80. Contraste.
81. *Piazza Campidoglio,* fost centru al vieții civice romane, una dintre cele mai frumoase piețe din lume datorită armoniei proporțiilor și scărilor care urcă în perspectivă. A fost amenajată după planurile lui Michelangelo. Este înconjurată de Palatul Conservatorilor, Palatul Capitoliului și Palatul Senatului.
82, 83. *Santa Maria d'Aracoeli.* Biserica a fost construită în secolul al VI-lea și refăcută în anul 1250.
84—86. *Statuia lui Marc Aureliu,* plasată în centrul Pieței Campidoglio de către Michelangelo în 1538. Statuia împăratului Marc Aureliu (121—180), turnată în bronz (la origine a fost aurită), este celebră prin armonia și echilibrul formelor.
87. *Palatul Conservatorilor* — detaliu.
88. *Caii de pe Campidoglio* — detaliu.
89, 90. *Giganții din Palatul Conservatorilor* — detalii.
91. *Vittoriano.* Monument închinat lui Victor Emanuel II, ridicat între 1885—1911, pentru a celebra unitatea Italiei. Construcție impunătoare, din marmoră albă, contrastînd cu monumentele antice din jur.
92. *Piazza Venezia,* centrul Romei. Aici se întîlnesc cele mai mari artere de circulație. În jurul pieței se află palatele Venezia și Bonaparte, monumentul lui Victor Emanuel și mormîntul soldatului necunoscut.
93. *Palazzo Venezia* — detaliu.
94. *Piazza Venezia* — detaliu.
95. *Via del Corso.*
96. *Muzeul figurilor de ceară,* muzeu care se bucură de popularitate, prezentînd figurile unor oameni celebri, modelate în ceară.
97. *Biserica Santi Apostoli.*
98. Stradă cu poduri între case.
99, 100. *Montecitorio.* Fațade. Palatul a fost început în 1650 de către Bernini din ordinul papei Inocențiu al X-lea și terminat în 1694 de către Carlo Fontana.
101. Stradă în Roma.
102. În *Piazza Colonna.*
103. *Piazza Colonna. Columna lui Marc Aureliu* — detaliu.
104. Lîngă *Piazza Navona.*
105, 106. *Santa Maria della Pace,* biserică mică, încîntătoare prin proporțiile armonioase, cu o fațadă atribuită lui Pietro da Cortona. Prima capelă este decorată cu fresce de Rafael.
107—109. *Piazza Navona,* una dintre cele mai frumoase piețe ale Romei, amenajată pe locul stadionului lui Domițian. Piața este decorată cu fîntîni și sculpturi. *Fîntîna Fluviilor* este opera lui Bernini, reprezentînd patru mari fluvii ale lumii: Nilul, Gangele, Rio de la Plata și Dunărea. *Fîntîna lui Neptun* a fost realizată de Giacomo Della Porta. *Fontana del Moro* este sculptată de Giovanni Mari după schița lui Bernini.
110, 111. *Fîntîna Fluviilor* — detalii.
112. Delfinul din *Fîntîna Fluviilor.*
113. *Piazza Navona.*
114. Ceasul din *Piazza Navona.*
115. Detaliu de fîntînă — în *Piazza Navona.*
116—118. *Fîntîna Fluviilor* — detalii.
119. Stradă lîngă *Pantheon.*
120. Fereastră la *Palatul Conservatorilor.*
121. *Santa Maria d'Aracoeli.*
122. *Campidoglio.*
123. *Campidoglio. Statuia lui Marc Aureliu.*
124, 125. *Montecitorio.*
126—129. *Fîntîna Fluviilor* — detalii.
130—132. *Piazza Navona* — detalii de fîntînă.
133, 134. Ziduri lîngă *Piazza Navona.*
135. *Pantheon* — detaliu de zid.
136. *Obeliscul de la Santa Maria Sopra Minerva.* Biserica a fost fondată în secolul al VIII-lea pe locul unui templu antic al zeiței Minerva și refăcută în jurul anului 1280, în stil gotic. Este unicul complex arhitectonic gotic din Roma.
137. *Pantheon.* Cel mai solid și bine păstrat monument al Romei antice. A fost ridicat în timpul lui Marc Agrippa (27 î.e.n.) și dedicat celor șapte divinități planetare. Are peste 43 metri înălțime, iar calota ce acoperă rotonda este cea mai mare construită vreodată. Aici se află mormîntul lui Rafael.

138. Stradă lîngă *Pantheon.*
139. Zidul *Pantheonului.*
140. Fîntîna din *Piața Pantheonului.*
141. *Pantheon* — detaliu de zid.
142. *Pantheon* — detaliu de cupolă.
143. *Pantheon.*
144. Unul din «locuitorii» *Pantheonului.*
145. *Largo Argentina.*
146. *Fîntîna Delfinilor.*
147. Roma secolului al XVII-lea.
148. *Via Giulia.*
149. *Palazzo Farnese.* Construcție ce marchează trecerea spre baroc, începută de Antonio da Sangallo în 1514, continuată de Michelangelo și terminată de Giacomo Della Porta. Galeria primului etaj este decorată cu fresce datorate lui Agostino Carracci.
150. Ziduri vechi pe *Via Giulia.*
151. Închisoarea de pe *Via Giulia.*
152. *Piazza Farnese.*
153. *Lungotevere dei Tebaldi.*
154. Trecere spre *Farnesina.*
155. *Insula Tiberina,* loc pitoresc în Roma. Pe insulă se află biserica San Bartolomeu, construită în secolul al X-lea.
156. *Podul Cestio* face legătura între Insula Tiberina și Trastevere, cartier romantic și pitoresc al Romei.
157. Ziduri pe *Insula Tiberina.*
158. De strajă.
159. Dragonul de pe pod.
160. Cel mai vechi pod al Romei, construit de consulul Fabricius în anul 62 î.e.n. Podul face legătura cu Insula Tiberina.
161. Stradă în trepte.
162—167. În *Trastevere.*
168. *San Pietro,* bazilica cea mai mare din lume, aparținînd Cetății Vaticanului. Prima construcție, terminată în anul 326, a fost comandată de Constantin cel Mare. Reconstrucția ei a fost încredințată arhitectului Bramante. Michelangelo continuă lucrarea, realizînd faimoasa cupolă.
169. Coloane spre *Gianicolo.*
170, 171. Ferestre vechi.
172. Contraste.
173. *Santa Maria in Trastevere* — detaliu de fațadă.
174. Vedere de pe *Gianicolo,* una dintre cele șapte coline ale Romei. De aici se desfășoară o perspectivă largă asupra orașului.
175. *Templul lui Bramante.*
176. Roma văzută de pe *Gianicolo.*
177, 178. *Santa Maria Sette Dolori.*
179—182. *San Pietro.*
183. Vedere de pe *San Pietro.*
184. *San Pietro* — interior.
185. *San Pietro* — plafonul.
186. Pe una din terasele de la *San Pietro.*
187. *Colonada lui Bernini.* Piața San Pietro a fost amenajată după desenele lui Bernini. Piața se compune din două hemicicluri formate din coloane, deasupra cărora au fost plasate statuile a 140 de sfinți. În centrul pieței se află un obelisc și două fîntîni.
188. Una din fîntînile din *Piazza San Pietro.*
189. *Piazza San Pietro.*
190. *Colonada lui Bernini.*
191. *Vatican* — contrafort. Cetatea Vaticanului, reședință a papilor, devine din 1929 stat independent. Aici se află Bazilica San Pietro, Capela Sixtină, Palatul Vaticanului și un mare muzeu cu opere de artă egipteană, greacă și romană.
192. Vedere de pe *San Pietro.*
193. *Grădinile Vaticanului,* celebre pentru frumusețea lor naturală, decorate cu o serie de fîntîni.
194. *Vatican.* Vedere de ansamblu.
195. *Piazza San Pietro.*
196. *Grădinile Vaticanului.*
197. *Colonada lui Bernini* — detaliu.
198. *Piazza San Pietro.*
199, 200. *Villa Giulia,* valoros monument de arhitectură, adăpostind cel mai interesant muzeu de artă etruscă din lume.
201. Scoarță de pin (parasol).
202. Terasă la *Villa Giulia.*
203. La *Villa Giulia.*
204. *Castel Sant' Angelo.* Construcția sa a fost începută în anul 135 de către împăratul Adrian, urmînd să fie mausoleul său și al familiei sale. În evul mediu este transformat în fortăreață. O galerie subterană face legătura cu Vaticanul. În secolul al XVII-lea, Bernini îl decorează cu statui. În prezent aici se află un muzeu.
205. *Vatican.*
206, 207. Trecere între *Castel Sant' Angelo* și *Vatican.*
208, 209. *Castel Sant'Angelo.*
210. *Podul Sant'Angelo.*
211, 212. Vedere din *Castel Sant' Angelo.*

213. Ghiulele la *Castel Sant'Angelo.*
214. *Castel Sant'Angelo* — detaliu.
215. Fereastră.
216. Armă de aruncat ghiulele.
217. Bust de pe terasele de la *Castel Sant'Angelo.*
218. Ghiulele de piatră.
219. Vedere de la *Castel Sant'Angelo.*
220. *Osteria dell'Orso.*
221. *Via Santa Croce.*
222, 223. *Piazza del Popolo,* amenajată în stil neoclasic în 1820 de Valadier, formată dintr-un vast hemiciclu. În piață se află un obelisc egiptean, două fîntîni și două biserici baroce.
224. Felinar.
225, 226. *Piazza del Popolo* — detalii.
227. *Pinii din Galoppatoio.*
228. Scoarță de pin.
229. *Templul lui Esculap.*
230. *Villa Giulia.*
231. Stradă în Roma.
232. *Via Gregoriana.*
233. Acoperișuri pe *Viale Trinità dei Monti.*
234. *Via Santa Croce.*
235. *Via del Babuino.*
236. Grafism.
237. *Via del Babuino.*
238. Acoperișuri.
239. *Via Gambero* seara.
240. În *Piazza di Spagna.*
241. *Collegium Urbanum De Propaganda Fide,* construit din ordinul papei Urban al VIII-lea de către Bernini și completat de către Borromini.
242. *Piazza di Spagna* și *Biserica Trinità dei Monti,* construită de regele Franței, Ludovic al XII-lea.
243—246. *Piazza di Spagna,* una dintre cele mai cunoscute piețe ale Romei. În centrul pieței se află o fîntînă în formă de barcă, Barcaccia, construită de Pietro Bernini. Piața este celebră prin frumoasa perspectivă a scărilor ce urcă spre Trinità dei Monti. Vara, aici se află piața de flori. În anumite perioade ale anului, piața se transformă într-o vastă expoziție de artă în aer liber.
247. *Casa Monștrilor* — detaliu.
248. Singurătate.
249, 250. Fîntîna din *Piazza di Spagna.*
251—253. *Fontana di Trevi,* celebră fîntînă a Romei, construită în secolul al XVIII-lea de Nicolò Salvi la cererea papei Clement al XII-lea. Fîntîna are în centru o sculptură reprezentînd pe Neptun într-un car tras de doi tritoni. Este cea mai monumentală fîntînă din Roma.
254. La *Fontana di Trevi.*
255. Ziduri în noapte.
256. *Sant'Andrea delle Frate.*
257. *Via Veneto.*
258. *Porta Pinciana,* intrarea în cunoscutul parc Pincio, amenajat după desenele lui Joseph Valadier. Poarta a fost tăiată în zidul de apărare a Romei.
259. *Via Quirinale.*
260, 261. *Quirinale,* datînd din 1574, fostă reședință de vară a papilor sau a regilor Italiei, apoi reședința președintelui Republicii Italiene.
262. *Pinul lui Michelangelo.*
263—267. *Termele lui Dioclețian,* datînd din 298—305. Erau cele mai grandioase terme din Roma. Michelangelo le transformă în mănăstire. Astăzi aici este amenajat Muzeul național roman.
268. *Porta Latina.*
269. Fîntîna din *Piazza di Spagna.*
270. *Fontana di Trevi.*
271. *Piazza di Spagna.*
272. *Quirinale.*
273. Pe *Via Appia Antica,* șosea celebră care datează din anul 312 î.e.n. Se mai păstrează doar un tronson, denumit «drumul mormintelor». De ambele părți ale șoselei se găsesc Catacombele.
274. *Mercati Traianei,* edificiu de mari proporții, ridicat în timpul împăratului Traian după planurile lui Apollodor din Damasc.
275. *Columna lui Traian,* opera lui Apollodor din Damasc, înălțată pentru a comemora victoria împăratului Traian în luptele cu dacii. Basoreliefurile reprezintă scene din aceste lupte. Figurile, realizate admirabil, sînt de un puternic realism. Columna are 30 metri înălțime. În vîrf se afla statuia lui Traian, care apoi a fost înlocuită cu statuia Sfîntului Petru.
276, 277. Mozaicuri la *Santa Prassede,* biserică datînd din anul 822, cu interior bogat decorat.

278. Paviment la *Santa Prassede.*
279. Structură de coloană în *Forum.*
280. La *Santa Prassede.*
281. *Porta Metrovia.*
282. *San Giovanni — Porta Latina.*
283. *Parco degli Scipioni.*
284. *Rinocerul de la Termele lui Diocleţian.*
285. Poartă uriaşă la *San Giovanni in Laterano.* Este biserica cea mai veche din Roma, dăruită papei de Constantin cel Mare. Interior grandios, bogat ornamentat.
286. *Santa Prassede* — detaliu.
287. Vitralii din alabastru la *San Paolo fuori le Mura.* Vechea biserică, fondată de Constantin, a fost distrusă în 1823, apoi reconstruită după acelaşi model. Se păstrează foişorul şi un mozaic din secolul al XIII-lea.
288. *Sfinxul de la San Giovanni in Laterano.*
289. *Foişorul de la San Giovanni in Laterano* — detaliu de coloană.
290. *Foişorul de la San Giovanni in Laterano.*
291. *Calul de la Termele lui Diocleţian.*
292. *Sepolcro degli Scipioni.* Columbariu.
293. *Porta San Sebastiano.*
294, 295. *Porta Latina.*
296. *Via Appia Antica.*
297—299. *Forul lui Traian.*
300. Structură.
301. *Mercati Traianei.*
302. Compoziţie.
303. *Columna lui Traian.*
304, 305. Antic şi baroc.
306. Soclu la *Columna lui Traian.*
307, 308. *Columna lui Traian* — detalii.
309. *Columna lui Traian.*
310. Paviment.

PREZENTAREA ARTISTICĂ
N.NOBILESCU

REDACTOR: IOANA PASCU
TEHNOREDACTOR: MARIA TAMEŞ
BUN DE TIPAR: 27.II.1976
TIRAJ: 3 700 + 90 EX.
COLI DE TIPAR: 40

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

